ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за програмите, подпомагани от ЕФРР (цел „Инвестиции за растеж и работни места“, ЕСФ +, Кохезионния фонд и ЕФМДР — член 16, параграф 3

CCI	BG…
Наименование на BG	[255 знака[1]] **ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021 - 2027**
Наименование на националния език	[255] **ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ 2021 - 2027**
Версия	ВЕРСИЯ 1.3
Първа година	2021
Последна година	2027
Допустими от	
Допустими до	
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Номер на решението за изменение на държавата членка	
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	
Несъществено прехвърляне (чл. 19.5)	Да/Не
Региони по NUTS, обхванати от програмата (не се прилага за ЕФМДР)	……
Съответен фонд	☐ ЕФРР
	☐ Кохезионен фонд
	☒ ЕСФ+
	☐ ЕФМДР

[1] Числата в квадратните скоби се отнасят до броя на знаците.

ПРОЕКТ

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква а), точки i)-vii) и член 17, параграф 3, буква б)

Текстово поле [30 000]

Подкрепата от ПРЧР 2021 - 2027 е насочена към преодоляване на предизвикателствата в сферата на пазара на труда и на пречките пред социалното включване на уязвими групи от обществото.

Като инструмент за въздействие, финансиран от ЕСФ+, ПРЧР ще допринесе за изпълнението на съответните специфични за България препоръки, приети в рамките на Европейския семестър, включително посредством съвместни действия със социалните партньори. Също ще бъде част от факторите в страната за постигането на Целите на ООН за устойчиво развитие[2] и ще подкрепя зачитането на основните права и спазване на принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз.

Съ-финансирана от ЕСФ+, основен инструмент на ЕС за инвестиране в хората и за изпълнение на **Европейския стълб на социалните права**, обявен на 17 ноември 2017 г. от Европейския парламент, Съвета и Европейската комисия, ПРЧР ще подкрепя напълно изпълнението на преобладаващата част от двадесетте принципа на Стълба в трите сфери: „Равни възможности и достъп до пазара на труда“, „Справедливи условия на труд“ и „Социална защита и включване“.

Предвидените в ПРЧР цели и мерки са съобразени с констатациите от **Доклада за България за 2019 г. от Европейския семестър**[3], като в сферата на пазара на труда акцент е поставен върху нискоквалифицираните лица, ромите и хората с увреждания, които продължават да се сблъскват със значителни трудности при намирането на работа, както констатира доклада. Очертаните в **Приложение Г** на Националния доклад за България за 2019 г.[4] приоритети за финансиране на политиката на сближаване за периода 2021-2027 г. за България до голяма степен съвпадат с идентифицираните от МТСП и националния социално-икономически анализ теми за бъдещи инвестиции по новата оперативна програма. Отговорите на ПРЧР към предизвикателствата в тази сфера са в синхрон с препоръките към страната.

За да бъдат успешни предприетите мерки в тези критични направления, България следва да насочи усилията си и за осигуряването на баланс на пазара на труда, преодоляване на структурните диспропорции и адресиране на предизвикателствата, произтичащи от новите форми на труд

Съответствие и принос към изпълнението на **Националната програма за развитие България 2030 г.** . ПРЧР 2021 – 2027 ще допринесе **пряко** за изпълнение на следните приоритети:

Приоритет 1 „Образование и умения“ - по отношение на ранното детско развитие, ученето през целия живот, професионалното обучение извън формалното образование,

[2] Резолюция на ООН, приета на 25 септември 2015 г., http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

[3] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-bulgaria_bg.pdf

[4] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2019-european-semester-country-report-bulgaria_bg.pdf

ПРОЕКТ

подкрепа за младежите NEETs, цифровите и ИКТ умения и предприемачеството, липсата на съответствие между търсените и предлагани умения на пазара на труда;

Приоритет 11 на НПР България 2030 „Социално включване“ - по отношение на пригодността за започване на работа, активирането на пазара на труда, социалните неравенства, уязвимите групи и хората с увреждания, грижите за възрастните хора, самостоятелната заетост и социалното предприемачество.

Приоритет 12 „Здраве и спорт“ по отношение на равния достъп за всички до качествени здравни услуги, промоция и превенция на здравето, повишаване ефективността на спешната помощ, трансплантационната система.

В допълнение, ПРЧР 2021 – 2027 ще допринесе косвено за изпълнение на следните приоритети:

Приоритет 3 „Интелигентна индустрия“ - по отношение на Индустрия 4.0;

Приоритет 9 „Местно развитие“ - по отношение на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия, политиката в селските райони, териториален подход.

Съгласно изискванията, посочени в чл. 7 от Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), ПРЧР следва да спази следната тематична концентрация:

- **най-малко 25 %** от средствата от ЕСФ+ следва да бъдат разпределени за специфичните цели в областта на политиката на социално приобщаване;
- **най-малко 5 %** от средствата от ЕСФ+ следва да бъдат разпределени за подкрепа на целеви действия и структурни реформи за справяне с детската бедност;
- **най-малко 10 %** от средствата от ЕСФ+ следва да бъдат разпределени за целеви действия и структурни реформи в подкрепа на заетостта сред младите хора.

ПРИОРИТЕТ 1 на ПРЧР 2021 – 2027 „Насърчаване на заетостта и развитието на умения“ е насочен към преодоляване на предизвикателствата, свързани с пазара на труда, заетостта, качеството на работните места и пригодността на предприятията и работната сила към променящите се изисквания към уменията и условията на труд.

Приоритет 1 ще допринася за постигането на целите на Споразумението за партньорство и Националната програма за развитие България 2030 г., които в количествено отношение са:
- Достигане ниво от 72% на коефициент на заетост за населението на възраст 15-64 г. спрямо 70,1% към 2019 г.
- Достигане ниво от 4% на коефициентът на безработица на населението на възраст 15-74 г. спрямо 4,2% през 2019 г.
- Достигане ниво от 75% на коефициентът на икономическа активност на населението на възраст 15-64 г. спрямо 73,2% през 2019 г.
- Намаляване броя на младежите на възраст 15-29 г., които не работят и не учат с 30 % до 119,7 хил. спрямо 171,0 хил. през 2019 г.
- Достигане ниво от 5,8% на вариация на коефициента на заетост по райони спрямо 6,6% към 2019 г.

Приоритет 1 е насочен към изпълнението на препоръка 4 от специфичните Препоръки на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2019

ПРОЕКТ

г. и по-специално „Да подобри пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения“, както и към препоръка 1 „В съответствие с общата клауза за дерогация, да предприеме всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване“ и препоръка 2 „Да засили активните политики по отношение на пазара на труда. Да подобри достъпа до работа от разстояние и да насърчи цифровите умения“ от специфичните Препоръки на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г.

В сферата на пазара на труда, ПРЧР ще ориентира мерките си в подкрепа на залегналите в **Приложение Г** на Националния доклад за България за 2019 г. приоритети за финансиране на политиката на сближаване за периода 2021-2027 г., а именно:

- подобряване на дизайна и участието в активни политики на пазара на труда с акцент върху индивидуализирана и интегрирана подкрепа;
- целева подкрепа за повишаване на квалификацията и преквалификация, стажове, чиракуване;
- финализиране на модернизацията на Агенцията по заетостта и осигуряване на адекватно прогнозиране на бъдещите потребности на пазара на труда;
- разработване на политики и действия, които подпомагат вътрешната трудова мобилност, самостоятелната заетост и социалното предприемачество; насърчаване на по-дълъг активен живот и професионално ориентиране през целия живот.

Предизвикателствата в сферата на заетостта са пряко свързани с демографските процеси, които продължават да оказват неблагоприятно въздействие на пазара на труда. Вследствие на намалението и застаряването на населението в трудоспособна възраст, работната сила (15-64 г.) бележи спад от 2014 г. Делът на младите хора намалява за сметка на възрастните и най-вече на 55-64-годишните.

През шестмесечието на 2020 г. коефициентът на икономическа активност намалява с 1.7% в сравнение с 2019 г. Въпреки това коефициентът нараства трайно от 2012 г. Стойността на показателя достига 71.7% за второто тримесечие на 2020 г. по данни на НСИ , като се доближава до средната стойност за ЕС-28 .

По данни на НСИ[5] от 2014 г. насам броят на безработните намалява трайно до началото на 2020 г. Към второто тримесечие на 2020 г. г. броят на безработните е 192,2 хил. души, а коефициентът на безработица е 5,9%.

Горепосоченото показва, че за разлика от ОПРЧР 2014-2020, която акцентира значително върху мерки за безработни лица, то новата ПРЧР 2021 – 2027 трябва да отговори на предизвикателства, които касаят други аспекти на работната сила и адресират предизвикателствата на пазара на труда, свързани с възстановяването от пандемичната криза в резултат на COVID-19.

За преодоляване на този задълбочаващ се недостиг е необходимо да се увеличи производителността на труда и разширяване на участието на пазара на труда. Сред основните фактори, допринасящи за повишаване на производителността на труда е предоставянето на обучения на заети и безработни в съответствие с потребностите на пазара на труда. Работодателите, посредством социалните партньори, трябва да бъдат

[5] Наблюдение на работната сила

пряко ангажирани с дизайна и организирането на обучения за придобиване на умения, отговарящи на потребностите на сферата на действие на предприятията им. Едновременно с това с оглед адаптиране на работната сила към бързо променящата се работна среда и все по-широкото използване на цифровите технологии в икономиката, обученията за придобиване на ключови компетентности и особено дигитални умения добиват все по-голямо значение. Използването на потенциала на хората с увреждания, на лицата в пенсионна възраст, както и на българите, завърнали се от чужбина, също ще има принос за увеличаване предлагането на труд. От голямо значение ще бъде и активирането на неактивните лица за включването им в активната работна сила.

ПРЧР предвижда участието на национално-представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в изпълнението на мерки по политиките в областта на заетостта и социалното приобщаване, както и предоставянето на средства за осъществяване на съвместни дейности и изграждането на капацитет на социалните партньори, в т.ч. по отношение включването им във всички етапи на цикъла на Европейския семестър . Чрез участието на национално-представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в изпълнението на политики в областта на заетостта ще се реализират действия за прилагането на европейските автономни споразумения, развитието на социалния диалог, реализирането на дейности, свързани с осигуряване на качествена работна среда, на качествени работни места, адаптиране на работниците, предприятията и предприемачите към променящата се бизнес среда, насърчаването на съвременни политики и модели за управление на човешките ресурси в предприятията и развитие на таланти, мерки за превенция на недекларирания труд и борба с пораждащата ги сива икономика, повишаване привлекателността на труда и новите професии, включително ще се подкрепи изграждането на капацитета им за развитие на нови индустриални и отношения в контекста на Индустрия 4.0 и др.

В рамките на **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1 (чл. 4 (1)(i) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) на Приоритет 1** на ПРЧР 2021-2027, преобладаваща част от мерките ще подпомагат включването в заетост на групите в неравностойно положение на пазара на труда, които определя Стратегията по заетостта за периода 2021 – 2030 г..

Макар че сред групите в неравностойно положение на пазара на труда (продължително безработни, безработни с основно и по-ниско образование, безработни над 50 години, безработни с увреждания, младежи и др.), също се отчита спад в броя, наред с общото намаление на безработните, те остават основни групи в най-тежко положение на пазара на труда. Те имат ключова роля за увеличаване на заетостта и са потенциал в преодоляването на недостига от активна работна сила. Безработните в неравностойно положение на пазара на труда са част от работната сила и за включването им в заетост са необходими целенасочени действия за преодоляване на проблемите, възпрепятстващи тяхната заетост. Прилагането на индивидуален подход и предоставянето на комплексна подкрепа на безработните в неравностойно положение на пазара на труда имат ключова роля за увеличаване на заетостта и на използваната работна сила.

По данни на АЗ, с най-висок относителен дял от всички регистрирани безработни през 8-те месеца на 2020 г. са тези без квалификация (50%), с основно и по-ниско образование (38.1%) и безработните над 50-годишна възраст (39.3%). Това са и едни от групите, които са най-застрашени от изпадане в дългосрочна безработица и отпадане от пазара на труда.

Групите с най-висок риск от изпадане в **продължителна безработица** са хората с ниско образование или без образование и квалификации; по-възрастните лица, поради често

ПРОЕКТ

остарели умения и знания; младежите без опит и практически умения, както и тези, които не участват в обучение или заетост; хората с увреждания и със специални потребности; маргинализираните групи, в т.ч. живеещите в селските и планинските райони. ПРЧР ще продължи да подкрепя тези лица и да фокусира интервенциите си към превенция на изпадането в това състояние на безработните лица, както и за преодоляване на последиците.

Мерките ще включват активно трудово посредничество за осигуряване на заетост, развитие на умения за избор на професия, търсене на работа, представяне пред работодател, подкрепа от психолог при необходимост, както и изготвяне на индивидуален профил на безработното лице и въз основа на него подготовка на индивидуален план с мерки за конкретното лице и определяне на кейс-мениджър, с чиято помощ и наблюдение продължително безработният да извърви стъпките от личния си план. Необходими са мерки за преодоляването на демотивацията и пасивността, които се формират трайно като характеристики на голяма част от продължително безработните лица (ПБЛ). Приоритет в подкрепата ще бъде индивидуалната работа, която ще скъси периода на безработица. Този подход доказа своята ефективност и през програмния период 2014 – 2020 г., когато службите по заетостта го прилагаха активно в подкрепата на ПБЛ.

Въпреки че по данни на АЗ е налице значителен спад в броя и относителния дял на ПБЛ, спрямо общата безработица, процентът на тази група (макар и под 28%) остава предизвикателство и по данни на НСИ продължително безработните намаляват (37,5% за второто тримесечие на 2020 г.), като донякъде това се дължи на увеличения дял на краткосрочно безработните лица, освободени вследствие на пандемията с КОВИД-19. Много от ПБЛ са роми, които често са изправени пред трудности при намирането на работа поради ниската си квалификация, липсата на навици и нагласа за труд и нежеланието на някои работодатели да ги наемат на работа. По данни на Наблюдение на работната сила (НСИ) през второто тримесечие на 2020 г., 27,1 хил. са лицата в период на безработица от 1 до 2 години, а тези над 2 години – 45,1 хил., като общо продължително безработните съставляват 37,5 % от всички безработни. За ПБЛ ефективен се оказа подхода на интегрирани услуги, концентрирани върху проблемите и нуждите на отделното лице, прилагани от Центрове за заетост и социално подпомагане (ЦЗСП), създадени по проект, финансиран от ОПРЧР 2014 – 2020. Развитието на подобни комплексни услуги ще продължи и след 2020 г. с подкрепата на ПРЧР, тъй като за интегрираното обслужване на едно гише са необходими значителни инвестиции за разширяване на мрежата и за хармонизиране на административните процеси за съвместното управление на случаите, включително събиране и споделяне на данни между АЗ и АСП, както и развитие на отношения с други институции.

Намаление на **икономически неактивните лица**[6] на възраст 15 - 64 навършени години се наблюдава от 2012 г като През второто тримесечие на 2020 г. броят на икономически неактивните лица в тази възрастова група достига до 1 253 хил. и представлява съществен, макар и неактивен, потенциал за развитие на възможности за отговор на увеличеното търсене на работна сила на пазара на труда. **Обезкуражените лица на възраст 15-64 г.,** които са част от икономически неактивните лица, които желаят да работят, но не търся активно работа, също намаляват от 2012 г., и през второто

[6] Източник: Наблюдение на работната сила, НСИ

ПРОЕКТ

тримесечие на 2020 г. са 60.5 хил. Повече от половината от обезкуражените лица са с основно и по-ниско образование, което е съществена пречка пред динамично развиващите се условия на пазара на труда и промените в изискванията на работодателите.

Основна пречка пред включването на пазара на труда на безработни и неактивни лица е наличието на **ниско образование и липсата на квалификация.** Липсата на необходимото образователно равнище е и сред основна причина за слабото участие на тези лица в обучение за придобиване на професионална квалификация. Липсата на образование и квалификация от своя страна водят до изпадане в състояние на продължителна безработица и социално изключване и бедност. ПРЧР ще финансира мерки за преодоляване на това състояние, в сътрудничество с ПНО, ще осигури повече възможности за обучение и квалификация за лицата с ниско равнище на образование или без образование и квалификация, което ще позволи включване в професионално обучение. Това ще допринесе и за изпълнението на Препоръката за интегриране на продължително безработните лица на пазара на труда.

ПРЧР 2021-2027 предвижда да фокусира значителна част от интервенциите към преодоляване на предизвикателствата пред участието на **младите хора** на пазара на труда. По данни от Наблюдение на работната сила (НСИ), безработните млади хора на възраст 15-24 години през второто тримесечие на 2020 г. наброява почти 22,3 хил. лица или 11,6% от безработните в страната.

Независимо, че равнището на **младежите от групата на NEETs** на възраст 15-24 г. намалява трайно от 2014 г., то остава по-високо от средното за ЕС-28. По данни на Евростат през 2019 г. за България то е 13.7% при средно за ЕС-28 - 10.0%. Броят на младежите, които не са заети и не участват в образование и обучение остава висок. По данни на НСИ за второто тримесечие на 2020 г. броят на 15-24 годишните е 89.8 хил., а на 25-29 годишните е 95.4 хил. В групата NEETs на възраст 15-29 г. само 15.1% са регистрирани в бюрата по труда. 45.5% са с основно и по-ниско образование, което затруднява интегрирането им на пазара на труда без допълнително обучение и квалификация. Териториалното им разпределение е неравномерно. От общия брой на NEETs най-висок е делът им в ЮЦР (21.9%) и в ЮИР (19.3%), а най-нисък в СЦР (7.7%). В допълнение, делът на неработещите и неучещи млади хора е традиционно по-висок в селските райони и в малките населени места.

Постигнатите положителни резултати до момента се базират на активното търсене и усилията за достигане до младежите от групата на NEETs, мотивирането им за активно поведение на пазара на труда, оценката на способностите им.

Ангажирането на младите хора, които са най-отдалечени от пазара на труда, възможно най-рано, е от решаващо значение, за да се избегне дългосрочното отпадане от пазара на труда. Това често изисква проактивни, интензивни интервенции с по-широк кръг от партньори за справяне с различните бариери, пред които са изправени, включително поведенчески, социални, образователни и здравни.

Ниското образование или липсата на такова, възпрепятстват интеграцията на пазара на труда. В тази връзка чрез включването в подходящи обучения на младежи без образование, с основно и по-ниско образование и без квалификация ще се създадат възможности за преодоляване на основните бариери пред интегрирането на младежите на пазара на труда.

ПРОЕКТ

Включването на младежите в обучения и мерки, съобразени с индивидуалните им потребности, като възможности за първа работа, стажуване, чиракуване имат ключова роля за тяхното интегриране в заетост.

За децата в риск от отпадане от училище ще продължат да се развиват и прилагат добри практики, съгласно които различните институции си взаимодействат с цел прилагане на комплекс от мерки в съответствие с индивидуалните потребности на децата и учениците (като напр. Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.)

Преодоляването на проблемите на **хората с увреждания** на пазара на труда остава предизвикателство на политиките по заетост. Немалка част от продължително безработните лица са лица с трайни увреждания. Трудовата реализация на лицата с трайни увреждания е един от основните инструменти за пълноценното им социално приобщаване. Действията, насочени към хората с увреждания, ще бъдат в съответствие с националните стратегически документи *(Национална стратегия за хората с увреждания с хоризонт 2021-2030 г.),* с изискванията, произтичащи от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (чл. 27 „Работа и заетост“) и съобразно Принцип 17. Интеграция на хората с увреждания от Европейския стълб за социалните права.

Както и при останалите групи в неравностойно положение на пазара на труда, при хората с увреждания ПРЧР ще подкрепя осигуряването на интегрирани услуги и индивидуален подход. Големият дял на лицата с трайни увреждания сред продължително безработните лица показва, че бизнесът все още не проявява достатъчна гъвкавост да привлече този сегмент от работната сила. ПРЧР ще подкрепя мерки за преодоляване на тази стигма. Голяма част от регистрираните лица с увреждания имат сравнително добри образователно-квалификационни характеристики, което е потенциал за по-лесната им интеграция на пазара на труда. По данни на АЗ средно за 8-месечието на 2020 г. регистрираните безработни лица с увреждания са общо 12 666. Професионалната им структура е представена с голям дял на лицата без квалификация и специалност (39.5%) и тези с работническа професия (35.7%). През 2020 г. се наблюдава ръст на хората с увреждания, включени в заетост. Делът на лицата с увреждания в общата структура на безработните заема 5.2% при 6.5% през август 2019 г., което в голяма степен се дължи на прилагането на целенасочени активни мерки на пазара на труда, финансирани от държавния бюджет и от ОПРЧР 2014 - 2020.

Развитието на предприемачеството, вкл. социалното, има важна роля за създаването на устойчиви работни места, вкл. за групите в неравностойно положение на пазара на труда. Предоставянето на възможности за развитието на самостоятелна стопанска заетост и на социални предприятия, на предприемачески умения, вкл. сред групите в неравностойно положение на пазара на труда, ще доведе не само до създаването на работни места, но и до намаляване на риска от бедност и социална изолация.

ПРЧР ще предостави подкрепа за приобщаващо предприемачество и за насърчаване на инициативи за стартирането на бизнес от хора от групи в неравностойно положение, с което да осигури възможности за създаването на работни места. Ключови целеви групи са младежите, жените, възрастните хора и хора с увреждания, които продължават да се сблъскват с предизвикателствата на пазара на труда. Мерките, които ще бъдат предприети в рамките на ПРЧР включват укрепване на предприемаческата култура сред групите в неравностойно положение, създаването на предприемачески умения чрез

ПРОЕКТ

обучение и наставничество, запознаване с успешни начинаещи предприятия и приобщаване към мрежи за повишаване на потенциала за устойчивост, улесняване на достъпа до финансиране, подкрепа в първоначалния етап на предприемаческата дейност със специализирани услуги и консултации и др.

Според проведения от НСИ през 2017 г. допълнителен модул "Самостоятелна заетост", 14.0%, от наетите лица, предпочитат да работят като самостоятелно заети. Това показва наличие на потенциал, но и необходимост от реалистичен подход към резултатите от подкрепата за предприемачество през новия програмен период.

Липсата на умения и ограничения житейски опит са сред най-често срещаните бариери пред **младежкото предприемачество**, наред с по-ограничения достъп до финансиране, който произтича от същите бариери. Като цяло част от младежите проявяват интерес към предприемачеството. Според годишния Доклад за младежта за 2019 г. 12 % от младежите имат планове да стартират собствен бизнес, но в същото време, само малка част от тях са предприели действия в тази посока – едва 3% от младежите имат собствен бизнес. Чрез оказване на подкрепа за развитие на бизнес идеи, обучения и достъп до финансиране, предприемаческият потенциал сред младите хора ще бъде повишен.

В областта на **социалното предприемачество** се очертава необходимост също от пряко въздействие върху видимостта на социалните предприятия, което да повиши тяхната конкурентоспособност и производителност и да доведе до разширяване на капацитета на предприятията, както в производството, така и в броя на заетите лица от уязвимите групи. От голямо значение е изграждането на устойчиво сътрудничество между субектите на социалната и солидарна икономика /ССИ/, конвенционалният бизнес и гражданите, централната и местна власт, финансови и кредитни институции с цел инвестиране, преследващо социално въздействие. Очертава се необходимост от подкрепа за социалните предприятия в използване на новите технологии и подобряване на цифровите умения, оборудване за работните места, осигуряване на достъп до пазари и до финансиране, както и осигуряване на качествена работна сила. Важен фактор за развитие на социалната икономика е насърчаването на взаимния обмен на знания, партньорство, сътрудничество и осъществяването на делови взаимоотношения между традиционните стопански предприятия и социалните предприятия. Повишаване на управленския капацитет за проява на социално отговорен мениджмънт е от съществено значение за развитие на политиките по корпоративната социална отговорност.

Сериозно предизвикателство на пазара на труда са **регионалните различия**. През[7] 2019 г. коефициентът на заетост за населението на възраст 15-64 г. е по-висок от средния за страната (70.1%) само в ЮЗР (75.6%), а най-нисък е в СЗР (59.7%).

По данни на АЗ към м. август2020 г. равнището на безработица по области показва, че то е по-ниско от общото за страната (7.5%) в десет области: София-град, Бургас, Варна, Габрово, Добрич, Перник, Пловдив, Велико Търново, Стара Загора и Ямбол. В останалите 18 области равнището е над средното за страната, като най-високите му стойности продължават да се отчитат в Северозападния район: Видин, Монтана и Враца.

За намаляване на регионалните различия по отношение на заетостта и безработицата е необходимо да се прилагат целенасочени инициативи в областта на заетостта и предприемачеството, транспорта и др. Подобряване на транспортните връзки, намаляване на разходите за пътуване от малките населени места до по-големите

7 По данни от НСИ

икономически центрове, развитие на предприемаческа дейност и мерките за завръщане на българи в малките населени места ще доведат до намаляване на регионалните различия в страната.

Ангажирането на работодатели е от съществено значение за намирането на устойчива заетост за лицата в неравностойно положение на пазара на труда и за създаването на възможности за обучение. Връзката между предлаганите услуги за тези лица и работодателите също е важна, за да се запознаят работодателите с проблемите на групите в неравностойно положение, които са пречка пред тяхната заетост. Така от своя страна работодателите ще бъдат ангажирани с решаването на тези проблеми.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2 (чл. 4(1)(ii) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) НА ПРИОРИТЕТ 1 на програмата е насочена към модернизиране на институциите и службите на пазара на труда и усъвършенстване на политиките и услугите на пазара на труда.

За да се осигуряват ефективни и качествени услуги е необходимо институциите и дейностите да се развиват непрекъснато и адекватно на новата реалност на света на труда. Наред с постигнатите резултати, службите на пазара на труда, вкл. и АЗ са изправени и пред нови предизвикателства, свързани с ефективното и качествено прилагане на посредническите услуги, което налага процесът на модернизирането да продължи със засилени темпове.

Кризата, която дойде в резултат на COVID-19, доказа ключовата роля на ОСЗ (обществена служба по заетостта). Това е отчетено в докладите на ОИСР[8] и МОТ[9]. Принудителните промени в оперативните модели на работата им изискват нов импулс - ОСЗ следва да работят по-ефективно от преди. По време на кризата COVID-19 се увеличи използването на онлайн инструменти и отдалечената работа значително се увеличи в страната. Това засегна всички заинтересовани страни в предоставянето на АППТ - персонал и ръководство на АЗ, търсещи работа и работодатели, доставчици на услуги и ключови партньори. АЗ отчита, че заинтересованите страни сега се чувстват по-удобно с дигиталните инструменти и са свикнали с тях и в бъдеще все повече ще се възползват, при необходимост, от тях. Освен това, уменията, необходими за ефективно използване на тези инструменти, се увеличиха. Принудителното възникване и налагане на нови видове заетост в повечето индустрии доведоха до промени в начина и мястото на работа. Това води до нови управленски и регулаторни предизвикателства. В тази ситуация АЗ трябва да подкрепя новите работни условия и канали за предоставяне на услуги с подходящо оборудване. Работата от разстояние изисква наличието на мобилни устройства. Извънредните решения отговарят на някои задачи по-добре от обичайните и във всеки случай трябва да се гарантира сигурното и гъвкаво използване на ИС и инфраструктурата на ОСЗ.

Поради тази причина, краткосрочното и дългосрочно изпълнение на дейности за модернизиране на АЗ следва да е насочено към оценяване и предвиждане на потребностите от умения, с цел осигуряване на своевременна и съобразена с нуждите на

[8] https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=131_131935-qg47t7rrfi&title=Public-employment-services-in-the-frontline-for-jobseekers-workers-and-employershttps://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=131_131935-qg47t7rrfi&title=Public-employment-services-in-the-frontline-for-jobseekers-workers-and-employers

[9] https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_740877.pdf

ПРОЕКТ

пазара помощ, а също и подпомагане на съответствието между търсенето и предлагането на пазара на труда, на преходите и на мобилността. Модернизирането на дейността на агенцията следва да бъде и в сферата на увеличаване на капацитета на институцията в още по-голяма степен за подобряване на функционирането на пазара на труда; засилване на търсенето на работна ръка; подготовка на работната сила за активно включване, както и развитие на уменията на лицата; предвиждане на нуждите на пазара на труда с цел тяхното адекватно отговаряне вследствие на възникналата криза от COVID-19.

В Доклада за България от Европейския семестър през 2018 г. е оценен позитивно фактът, че АЗ е в процес на цялостно модернизиране, а в Доклада за 2019 г.[10] също е посочено, че модернизирането на Агенцията по заетостта напредва. Въпреки това, все още са налице области, които се нуждаят от подобрения. Пред развитието на пазара на труда има редица предизвикателства - голям брой на безработните в определени региони на страната, съчетано с ограничено търсене на работна сила; висок относителен дял и брой на безработни от някои групи - младежи, продължително безработни, безработни над 50-годишна възраст, от ромски произход, безработни без квалификация и с ниско образование. Интеграцията на пазара на труда на уязвимите групи продължава да е слаба. През второто тримесечие на 2020 г. общото равнище на икономическата неактивност в България е 28,3%, при равнище за ЕС от 28,2%, но сред младите хора на възраст между 20 и 24 години, ромите и хората, живеещи в селски райони, нивата на икономическа неактивност са много по-високи. Тези предизвикателства изискват институциите на пазара на труда да бъдат модернизирани и да реагира **навременно с адекватни мерки и дейности** спрямо идентифицираните потребности на целевите групи и изменящия се трудов пазар.

Едновременно с това, промените в труда, свързани с навлизането на гиг-икономиката, работата на платформи и нестандартните форми на труд, поставят друг вид задачи. Непрекъснатото и бързо въвеждане на нови технологии, дигитализация и роботизация в стопанската дейност, а също и в публичния сектор, оказва съществено въздействие върху условията на труд и организационните модели на пазара на труда и обществото като цяло. Необходимо е да се гарантира осигуряване на необходимите кадри за икономиката, както и всички уязвими групи и потенциалните такива да имат пълен достъп до обхвата на услугите на службите по заетост в контекста на предлагането на все повече услуги по електронен път, което трябва да продължи и в бъдеще.

В новата ситуация на пазара на труда АЗ трябва да бъде **ефективен посредник за всички хора** – безработни, заети, пенсионери и учащи в свободното от учене време, както и да активира неактивните лица. За да изпълни тази задача, е необходимо институционално **укрепване на процеса на промяна чрез управление на изпълнението, основано на резултати** и ориентирано към критерии, които следят ефективността. Ориентацията на услугите според силните страни на търсещите работа, **подобряване качеството на услугите**, предоставяни на клиентите и успешното прилагане на новите услуги за постигане на ефективни кариерни преходи на безработни и заети – това е важна задача, с която е ангажирана АЗ. Ще се разширява кръгът на услугите, създадени на базата на провежданите краткосрочни и дългосрочни прогнози относно търсените умения, включително и тези, насочени към създаване **на „зелени" умения.**

[10] http://wp.flgr.bg/wp-content/uploads/2019/06/2019-european-semester-country-report-bulgaria_bg.pdf

Подобряването на изпълнението на политиките по заетостта задължително минава през оценка на изпълнението, оценка на ефективността и въздействието. **Използването на система от индикатори за изпълнение** и резултат е само първата стъпка към контрол на ефективността на изпълняваните процеси. Агенцията по заетостта разработи нова серия от индикатори, за да оцени представянето им в съответствие с методологията за сравнителен анализ на PES Network.[11] Паралелно, ефективността на изпълняваните политики се следи и чрез система от индикатори за резултат. За оценка на мерките по Младежката гаранция (МГ) се използват следните индикатори: дял на позитивните преходи и средномесечен брой на младежите, останали в подготвителната фаза на МГ. Като допълнителен индикатор се използва и статутът на заетост на младежите 6, 12 и 18 месеца след приемането на оферта по МГ. При проследяване на напредъка на изпълнение на Препоръката за продължително безработните лица пък се използват: дял на ПБЛ със сключено споразумение за интеграция в заетост с трудов договор за повече от 12 месеца и брой на ПБЛ започнали работа в рамките на 6 месеца след сключване на споразумението за заетост. Резултатите за 2019г. от проследяването на напредъка на изпълнение на Препоръката, показват подобряване на посочените индикатори спрямо 2018г. с 18,6 п.п. при първия индикатор и с 6234 лица повече при втория.

Ефективността на прилаганите политики следва да се контролира, както по време на изпълнение на мерките и програмите, така и да се **оценява въздействието** от тяхното изпълнение. Най-точно и икономически изгодно това може да става чрез **използване на свързани данни от административни регистри** за изграждане на система за оценка на ефективността и ефикасността на предлаганите услуги от службите по заетост. Многообразието от дейности и изпълнението на редица политики, в които АЗ е основен участник, предполагат регистрацията на огромен обем информация, нейното съхранение, сегментиране, агрегиране и анализ. В свят, зависим от качеството и скоростта на обмен на информация, е наложително изграждане и поддържане на адекватна инфраструктура. За да осигури качествени услуги и значително повиши пазарният си дял в посредничеството на пазара на труда, за АЗ като приоритет следва да залегне изграждането на съвременна инфраструктура за генериране на свързани данни от различни източници – **т.н. „Склад от данни" за участниците на пазара на труда.**

За предоставяне на по-ефикасни услуги, усилията в тази специфична цел следва да се насочат към оценяването и **предвиждането на потребностите от умения** с цел осигуряване на своевременна и съобразена с потребностите на икономиката работна сила. Това от една страна е предпоставка за подобряване на съответствието между търсенето и предлагането на пазара на труда, а от друга, за по-ефективното интегриране на представителите на уязвимите групи в заетост. В отговор на тези предизвикателства са необходими целенасочени инвестиции в по-добро предвиждане на промените и изискванията за нови умения, разработване и осъвременяване на компетентностните модели, представящи необходимите умения и компетенции за успешно изпълнение на работните позиции. В този смисъл, с цел предприемането на адекватни интервенции на трудовия пазар следва да се подкрепи разработването на адекватни системи и провеждането на регулярни предвиждания за потребностите на работодателите от работна сила и прогнози за развитието на пазара на труда в България в средносрочен и дългосрочен план с активното партньорство с национално представителните работодателски организации. В рамките на единен стратегически подход ще се използва

[11] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1163&intPageId=3445&langId=en Assessment report on PES capacity 2019

ПРОЕКТ

създадения до момента капацитет от МТСП и МОН за изготвяне на прогнози за развитието на пазара на труда и потребностите от умения. Координационните функции и ангажирането на всички заинтересовани страни в процеса по прогнозиране ще се осъществяват от една институция/организация.

Въпреки постигнатия напредък до момента, все още съществува трудов резерв от неактивни лица, както за повишаване количеството на труд от страна на икономически неактивните лица така и за повишаване качеството на труд чрез повишаване на квалификацията на лицата от уязвимите групи на пазара на труда. По данни на НСИ през 2019 г. броят на лицата извън работната сила желаещи да работят на възраст от 15 до 64 години е 126,4 хил., като една значителна част от тези лица са с основно и по-ниско образование. В редица сфери на икономиката има наети лица, които упражняват професии без наличие на документ за придобита квалификация, които обаче имат натрупан значителен практически опит в своята професионална дейност. Поради тази причина при загуба на своята работа лицата изпитват трудности при търсене на нова въпреки наличието на знания, умения и натрупан практически опит. Тази пречка пред интеграцията на пазара на труда може да бъде преодоляна чрез създаване на **Център/ове за валидиране /сертифициране/ на неформално и информално придобити умения и компетентности** извън сферата на формалното образование. - основни, в т.ч. (основни и базови умения в соц. сфера), строго специфични и т.н., чието функциониране ще подпомогне процеса за търсене и намиране на работа от тази група лица.

Разработване на мерки, които подпомагат **трудовата мобилност,** в т.ч. ежедневна трудова мобилност, трудова мобилност в рамките на страната (преместване от едно населено място в друга с цел започване на нова работа), трудова мобилност от чужбина към страната (на български граждани или на лица от ЕС и от трети страни) също ще окаже положителен ефект за осигуряване на работната сила, която е необходима за ефективното функциониране на икономиката. Насърчаване на вътрешната трудовата мобилност следва да се очертае като ключов приоритет в политиките на пазара на труда, в контекста на непрекъснато растящия недостиг от работна сила в страната. Въпреки ниското равнище на безработица в страната, съгласно регистрите на Агенция по заетостта, са налични голям брой регистрирани търсещи работа лица в малките населени места (предимно в селата), които могат да задоволят липсата от работна сила на местния пазар, едновременно с което да се подпомогне намаляването на бедността и обезлюдяването на малките населени места. Трудовата мобилност, с оглед на негативните демографски промени, ще доведе до по-балансирано разпределение на работната сила. Подпомагането на мерки за мобилност на работната сила в България, от една страна ще окаже трайно въздействие върху преодоляване дисбалансите в търсенето и предлагането на кадри, а от друга ще се осигури балансирано функциониране на пазара на труда и повишаване на нивата на заетостта.

ПРЧР ще продължи да подкрепя дейността на EURES мрежата в България, посредством увеличаване на обхвата и подобряване на достъпа и качеството на предоставяните услуги за транснационална мобилност и увеличаване броя на ползващите EURES посреднически услуги.

Едно от основните необходими условия за подобряване дейностите по планиране, изпълнение, мониторинг, оценка и контрол на политики и услуги в институциите в сферата на пазара на труда и в социалната сфера, както повишаване степенна на интегрираност на политиките за предоставяне на комплексна подкрепа на групите в

ПРОЕКТ

неравностойно положение на пазара на труда в т.ч. и на лицата в риск от социално изключване е създаване на **Единна интегрирана база данни за заети и безработни лица и/или лица в риск от социално изключване чрез обединяване на данни и информация от всички институции работещи в тази област.** Също така могат да се идентифицират нови източници на информация в тази област, в т.ч. от частни трудови посредници, доставчици на социални услуги, Центрове за информация и професионално ориентиране, кариерни центрове, предприятия осигуряващи временна работа, Центрове за професионално обучение, обучителни центрове, работодатели осигурили субсидирана заетост, НОИ,НАП, МОН, НАПОО, АСП, АХУ, ИА ГИТ, МТСП, МОН, НСИ, АЗ, АКСУ и др., които да допринесат за по-добрата информационна обезпеченост на политиките в социалната област и на пазара на труда. Необходимо е наличие на по-сигурни и висококачествени публични данни с необходимите гаранции за развитието на технологии за изкуствен интелект и създаването на сигурни общи пространства за данни, които ще направят възможно, например, разработването на нови продукти и услуги на основата на данни. Публичните администрации, следва да допринасят за развитието на решения и услуги на основата на изкуствен интелект и да ги предоставят на гражданите и предприятията. Многообразието от дейности и изпълнението на редица политики предполагат и налагат нов подход в управлението на информационната обезпеченост на институциите на пазара на труда.

Институциите на пазара на труда трябва да **надграждат непрекъснато капацитета си** и да изпробват и прилагат нови политики на пазара на труда. Изграждането на система за партньорства и обмяна на добри практики, разпространение на знания, базирани на електронна библиотека, с внедрени функционалности за връзка към съвременни платформи за споделяне на информация, като уеб семинари, платформа за самообучение и взаимно обучение, ще позволи ефективно използване на положителния опит за подобряване изпълнението на процесите. Иновативните гъвкави и адаптивни действия по обслужване на участниците на пазара на труда, както и спазване на стандартите за качествено обслужване на клиентите изисква непрекъсната ефективна допълнителна специализация, специфично **и системно обучение, както и самообучение**, с което служителите по заетостта да развиват необходимите умения за работа със специфичните групи.

В България по статистически данни оперират около 250 000 икономически субекти с поне един нает, които подлежат на контрол от ИА ГИТ. Годишно с наличния човешки ресурс контролните органи на Инспекцията по труда успяват да обхванат от контрола около 30 000 бр. предприятия при около 40 000 бр. проверки. В допълнение, през последните години е прието ново законодателство, с което са разширени правомощията на инспекторите по труда по отношение на упражняване на контрол и след прекратени трудови правоотношения, вменен им е специализиран контрол по Закона за хората с увреждания, законодателството, свързано с трудовата миграция и трудовата мобилност, и др. Новите правомощия увеличават обхвата на проверките, съответно времето за тяхното извършване.

На европейско ниво като приоритет за инспекциите по труда е изведена контролната дейност по превенцията на недекларирания труд както в национален аспект, така и в контекста на мобилността на работната сила. Работи се по промени на директиви, свързани и с безопасността на труда. Предвид това е необходимо да бъдат предприети мерки за по-ефективно и своевременно идентифициране на най-рисковите обекти на контрол в различните направления – недекларирaн труд, безопасност и здраве при

ПРОЕКТ

работа, мобилност на работната сила и др. Видно от данните следва да бъдат предприети действия за обхващане на по-голяма част от субектите, които попадат в обхвата на проверките.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3 (чл. 4(1)(iii) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) НА ПРИОРИТЕТ 1 фокусира върху подкрепата на ПРЧР за насърчаване на участие на жените на пазара на труда, по-добър баланс между професионалния и личния живот, включително достъп до грижи за деца, здравословна и добре приспособена работна среда, отчитаща рисковете за здравето, адаптиране на работниците, предприятията и предприемачите към промените и активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве.

Все още има голяма **разлика между половете** по отношение на равнището на заетост. За жените, които участват на пазара на труда, вероятността за несигурни и непостоянни работни места е по-голяма, а в много случаи те са на непълно работно време, не по свой избор. Вероятността жените да са систематично изложени на риск от бедност и социално изключване е по-голяма отколкото при мъжете, което се отразява неблагоприятно върху тяхното благосъстояние, особено когато полагат грижи за деца, без партньор или когато са по-възрастни. Според доклад на Международната организация по труда от 18 март 2020 г., жените са една от групите на пазара на труда, които ще бъдат най-силно засегнати от настъпващата икономическа криза. Други силно засегнати групи са хората с увреждания и младежите.

Пропуските в предоставянето, финансовата достъпност и качеството на услугите за формално образование и грижи в ранна детска възраст и на услугите за дългосрочни грижи сериозно възпрепятстват способността на жените да участват пълноценно и равнопоставено в професионалния живот. До голяма степен остава невидим приносът към икономическия растеж на неплатения труд, свързан с полагането на грижи, който се осъществява предимно от жени.

Необходими са инвестиции за насърчаване на различните възможности за гъвкавост при организация на работното време (непълно работно време, променливо работно време, разделяне на работния ден на части, надомна работа, работа от разстояние), което е фактор, оказващ влияние върху жените, полагащи грижи за член от семейството, да се върнат на пазара на труда. Повече от половината неактивни жени биха предпочели да работят на непълно работно време. Въпреки това, наличието на работа на непълно работно време, може да доведе до увеличаване на пропастта между заплащането при мъжете и жените, а оттам и до разлика в пенсионното осигуряване. Ключов фактор за осигуряване на равенство между половете в тази насока е да се осигури както качество на гъвкавите условия на труд, така и балансирано заплащане.

По данни на Националния статистически институт (НСИ) през 2019 г. коефициентът на заетост за населението на възраст 15 - 64 навършени години е 70,1%, като коефициентът при мъжете (74,1%) е с 8,1 процентни пункта по-висок, от колкото коефициентът на заетост при жените (66,0%). Сред основните причини за тази разлика е **по-високия относителен дял на жените от неактивните лица в този възрастов интервал – 57,8%, отколкото този на мъжете – 42,2%.**

По данни на Европейския институт за равенство между половете коефициентът на заетост на лицата между 20-64 години е 68% за жените и 77% за мъжете в България.

ПРОЕКТ

Процентът на заетост, преизчислен на еквивалент на пълен работен ден (FTE), през 2017 г. е 45% за жените и 55% за мъжете. Разликата в заетостта е много по-малка сред високо образованите жени и мъже (2 процентни пункта), в сравнение с жените и мъжете с ниско (11 процентни пункта) и средно (14 процентни пункта) ниво на образование. Около 3% от жените в България работят на непълно работно време, в сравнение с 2% от мъжете, които са най-ниските проценти в ЕС. Средно жените работят 40 часа седмично, а мъжете 41 часа. Съществува определена сегментация по пол между различните икономически сектори, например – около 18% от жените работят в сферите на образованието, здравеопазването и социалната работа, в сравнение с 4% от мъжете.

По специфичната цел ще бъдат предвидени мерки за насърчаване на участието на жените на пазара на труда, по-добър баланс между професионален и личен живот, подкрепа за практики за въвеждане на гъвкави форми на организация на работното време, съобразени с производствените характеристики на предприятията, насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете, недискриминацията и ненасилието на работното място в корпоративните/бизнес политики на предприятията и организациите и практики за подкрепа на самотните и многодетни родители и улесняване достъпа им до пазара на труда и кариерното им развитие.

Данните от проведеното през 2018 г. проучване от НСИ относно съвместяването на работата със семеен живот показват, че жените съставляват 83,7% от всички лица, извън работната сила на възраст 18 - 64 навършени години, грижещи се за свои деца при относителен дял на мъжете от 16,3%. При безработните лица относителните дялове за двата пола са почти равни, съответно 49,6% при жените и 50,4% при мъжете. От всички мъже извън работната сила на възраст 18-64 навършени години, 6.7% се грижат за свои деца, докато при жените този дял е 24.5%

Според данните от проучването 27,5% или 49,4 хил. от лицата на възраст 18-64 г., които са безработни или са извън работната сила и се грижат за своите деца не ползват услуги за гледане на някое или на всички деца поради причина свързана с предоставянето на тези услуги, както следва:

- Липса на услуги или на свободни места в детските заведения - 8,1 хил. лица;
- Предлаганите услуги са твърде скъпи – 23,8 хил. лица;
- Качеството или видът на предлаганите услуги е незадоволително – 7,8 хил. лица;
- Други причини, свързани с предлагането на услуги – 9,7 хил. лица.

При създаването на предпоставки за улесняване достъпа до услугите за гледане на деца или подобряване на тяхното качество, около 16 хил. лица потенциално биха могли да бъдат активирани за търсене и започване на работа. Реализирането на мерки насочени към предоставяне на субсидии за ползване на услуги за гледане може да доведе до улесняване достъпа на почти 24 хил. безработни и икономически неактивни лица до пазара на труда. За самотните и многодетни родители, както и за лицата полагащи грижи за зависими членове на семейства е необходимо да се реализират комплексни мерки вкл. и мерки насочени към предоставянето на грижи с цел улесняване достъпа им до пазара на труда и кариерното им развитие.
Подобряване на баланса между професионалния и личния живот, в т.ч. и отглеждането на деца може да се реализира чрез мерки, насочени към насърчаване работата на гъвкаво работно време и работа от разстояние. Прилаганите политики в бъдеще трябва да гарантират адаптивността на работната сила към новите изисквания.

ПРОЕКТ

Когато става въпрос за семейства, в които има зависими от чужда грижа лица, за да бъдат мерките за активно включване максимално ефективни, те трябва да бъдат насочени към всички членове на семейството. За всеки един от членовете трябва да се предоставят специфични според индивидуалните му потребности мерки, които в повечето случаи биват комбинирани. ПРЧР 2021-2027 ще подкрепи достъпа до услуги и качествена грижа за деца, вкл с увреждания, в общността или в домашна среда. Успоредно с това, лицата, ангажирани с постоянното отглеждане на деца/лица вкъщи ще получат подкрепа чрез мерки, свързани с участието им на реалния пазар на труда. В резултат ще се преодолее социалното изключване, ще се възстанови трудовата активност и ще се повиши качеството на живот на лицата, ангажирани с постоянното отглеждането на деца вкъщи и на други зависими членове на семейството и те ще могат да се включат на пазара на труда, използвайки пълния си потенциал.

Равенството между половете, включително равното третиране и равните възможности, равното заплащане за труд с равна стойност, както и равновесието между професионалния и личния живот са залегнали в принципи 2 и 9 от **Европейския стълб на социалните права**, обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г.

Равенството между половете има централно значение за изпълнение на **Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие**. Равенството между половете и утвърждаването, защитата и реализирането на правата на жените и момичетата са предпоставки за справедливо и приобщаващо устойчиво развитие, както и важни ценности и цели сами по себе си. Намаляването на броя на жените и мъжете, изложени на риск от бедност или социално изключване и по-доброто интегриране на принципа на равенство между половете са цели, които още не са постигнати в пълна степен. За преодоляването на тези предизвикателства са необходими постоянни усилия, за да се гарантират ефективни политики за равенство между половете и интегриране на принципа на равенство между половете, както и пълната реализация на правата на жените.

Осигуряване на **равенство между половете е фундаментална ценност на Европейския съюз**. Стратегическият ангажимент на ЕС включва пет основни направления, посредством които да се осигури това равенство. Действията, в рамките на тази специфична цел, се отнасят към следните 2 направления:

- Увеличаване на участието на жените на пазара на труда и осигуряване на равна икономическа независимост за мъжете и жените;

- Намаляване на разликата в заплащането, доходите и пенсиите при различните полове, като по този се намалява бедността сред жените;

Цел 8 от **Целите за устойчиво развитие на ООН**

Целеви показател 8. Защита на трудовите права и насърчаване на безопасна и сигурна работна среда за всички работници, включително работниците мигранти, по-специално жените мигранти и тези с несигурни трудовоправни отношения“).

Принцип 5. Сигурна и гъвкава заетост. В съответствие със законовите разпоредби и колективните споразумения трябва да бъде гарантирана необходимата гъвкавост за работодателите, за да могат бързо да се адаптират към промените в икономическите условия. Новите форми на труд, които осигуряват качествени условия, ще бъдат насърчавани, в т.ч. ще бъде улеснена професионалната мобилност.

ПРОЕКТ

Предоставянето на **формални услуги за полагане на грижи** са важни инструменти за премахване на пречките пред включването в заетост. Един от най-основните фактори за формални грижи е осигуряването на достъп на всички деца под 3-годишна възраст до заведения за отглеждане. ПРЧР ще подкрепя мерки в подкрепа на достъпа на деца до подобни институции (разстояние, работно време, критерии за приемане на децата в институциите и т.н.). Демографското застаряване води до увеличаване на търсенето на услуги за дългосрочни грижи, които се очаква да продължат и в бъдеще. Въпреки това, тези услуги остават неразвити в много държави-членки. Липсата на адекватни мерки за дългосрочна грижа се отразява негативно на участието на неформалните грижи на пазара на труда, несъразмерен дял от които са жени. [12]

От друга гледна точка съществуват и различни потенциални двигатели относно наличието на разлика в заплащането, които могат да се различават по размер и въздействие. Те включват и обективни фактори като разлики в трудовия опит, вследствие на описаните по-горе фактори, за по-ниска заетост сред жените. Също така се включват и дисбаланси във вида на работата (вертикална сегрегация) или сектора на заетост (хоризонтална сегрегация). На ниво ЕС подобни дисбаланси са като цяло относително високи, като достигат 24,3% за професионални и 18,9% за секторните дисбаланси. Други фактори като дискриминация също могат да бъдат двигател за съществуването на разлика в заплащането. Освен това, голямото разпространение на работата на непълно работно време сред жените-работници допринася за пропастта, тъй като работата на непълно работно време е свързана със значително по-ниско заплащане.

Структурни промени на пазара на труда и бъдещето на труда

Нарастващ брой работници имат нетипични форми на труд, включително временна заетост, непълно работно време и самостоятелна заетост. Броят им с временни договори се е увеличил и това се отразява непропорционално на заетостта на пазара на труда. Увеличаването на нетипични форми на труд представлява и възможност за някои от заетите. Необходимо е да се изследва развитието на новите форми на труд в България, както и потребностите на хората, които участват в тях и разработване на дейности и мерки за подкрепа. Пандемичната криза също ще окаже влияние върху структурата на пазара на труда.

Възникването на нови възможности и нови предизвикателства, произтичащи от глобализацията, цифровата революция, променящите се модели на работа и социалната и демографска ситуация водят до бързи промени в пазара на труда и обществото като цяло. Това налага предприемане на ефективни мерки за подобряване на достъпа до трудова заетост на качествени работни места и наличие на работна сила, която като качество и количество да отговаря на търсенето на пазара на труда

Въпреки отчитаната тенденция към увеличаване броя на предприятията, които реално изпълняват задълженията си за осигуряване на безопасност и здраве на своите работещи, икономическите и социални промени пораждат нови предизвикателства както пред работодателите, така и пред цялата система за осигуряване на безопасност и здраве при работа[13].

Дигиталните технологии позволяват децентрализиране и гъвкавост на работните процеси, но същевременно водят до загуба на работната среда в офис или

[12] European semester thematic factsheet, women in the labour market

[13] Национална програма за безопасност и здраве при работа 2018-2020

ПРОЕКТ

производствено предприятие и могат да предизвикат професионална и социална изолация, която е съпътствана от рискове за здравето, които също трябва да се адресират.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4 (чл. 4 (1)(vi) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) НА ПРИОРИТЕТ 1 фокусира върху подкрепата на ПРЧР за ученето през целия живот и преодоляване на съпътстващте го предизвикателства.

На българския пазар на труда се наблюдават структурни дисбаланси, изразяващи се в излишък на работна сила с висше образование, която работи на позиции, изискващи по-ниско образование и квалификация и недозаетост на човешкия ресурс, и недостиг на квалифицирана работна сила на средни позиции. През 2019 г. броят на лицата с висше образование, които са били заети на позиции, изискващи по-ниско образование, е 35 хил., като прогнозите показват увеличение в структурния излишък от лица с висше образование до 41.1 хил. през 2032 г . Същевременно, са налице икономически дейности, които се характеризират със структурни дефицити, т.е. с недостиг на квалифицирана работна сила по редица причини, като напр. хуманно здравеопазване и социална работа, образование и др.

Инвестициите в квалификация и преквалификация на работната сила трябва да са в съответствие с новите потребностите на пазара на труда. Не напразно и първият принцип от Европейския стълб на социалните права е „Образование, обучение и учене през целия живот“, съобразно който всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда.

Обученията трябва да се обвързани с разработените прогнози за развитие на пазара на труда, компетентностните модели, представящи необходимите умения и компетенции за успешно изпълнение на работните позиции, специфични потребности на работодателите и др.

От друга страна, равнището на участие на населението в учене през целия живот остава твърде ниско. Съгласно Евростат, през 2019 г. едва 2.0% от населението на възраст 25-64 г. е участвало в образование и обучение (измерено в периода на последните четири седмици преди провеждане на изследването), при 11,3% за ЕС-28.

По данни от изследването на образованието на възрастни (Adult Education Survey), обхващащо периода от дванадесетте месеца на годината, 24.6% от населението на възраст 25-64 г. е участвало в дейности за учене през 2016 г. Най-ниско е участието в учене през целия живот на лицата с основно и по-ниско образование – едва 7.6%, при 38.2% за лицата с висше образование и 22.3% за лицата със средно образование. Това ще бъдат и лицата, които ще бъдат най-силно засегнати от промените на пазара на труда през следващите години.

Според прогнозите за развитието на пазара на труда в България до 2032 г. се очаква намаление от 33.1% на заетите лица с основно и по-ниско образование. Особено голямо предизвикателство представлява заетостта на лицата с начално и по-ниско образование, поради невъзможността за включването на тези лица в професионално обучение за придобиване на квалификация. Необходимо е да се осигурят повече възможности за обучение и квалификация за лицата с ниско равнище на образование или без образование

ПРОЕКТ

и квалификация, което ще позволи включване в професионално обучение. Това ще допринесе и за изпълнението на Препоръката на Съвета за повишаване на уменията (Upskilling Pathways).

За да се отговори на промените в търсенето на нови умения е необходимо да се насърчава ученето през целия живот и да се осигури достъп за всички лица до възможности за учене във всеки един етап и преход в кариерата и в живота. В отговор на това е необходимо да се осигурят повече гъвкави и достъпни форми на учене, вкл. специално разработени форми на учене, съответстващи на характеристиките на отделните целеви групи, предлагане на иновативни методи за учене, модулни форми и електронни инструменти и ресурси за учене. Необходимо е да се развият подкрепящите услуги като професионално ориентиране и консултиране, дейностите по насърчаване на професионалната мобилност, кариерното развитие на заетите лица. Предвид нарастващата роля на неформалното и самостоятелното учене за придобиване и непрекъснато развитие на знанията и уменията, е необходимо да се засилят дейностите по тяхното признаване и валидиране, вкл. валидиране на ключови компетентности и меки умения.

По отношение на младите хора, по данни от проучването за Доклада за младежта за 2018 г., 64% от младите хора нямат документ за професионална квалификация, въпреки че мнозинството смятат, че наличието му ще им помогне да си намерят работа много по-лесно.

Данните от проучването за Доклада показват също, че 41% от младите хора биха участвали в някакви форми на неформално образование, докато по отношение на включването си в квалификационни и образователни курсове, преобладаващата част (63%) заявяват, че не планират такова. В допълнение, младежите демонстрират ниски нива на запознатост по отношение на инициативите за професионална ориентация и реализация, и структурите, които биха могли да ги ориентират в тази посока.

Необходимо е „валидирането на притежаваните знания и умения“ да е препоръчително, предхождащо обучението за усвояване на нови умения – това не само ще мотивира в по-голяма степен възрастните за участие в учене през целия живот, но и ще допринесе за съкращаване времето (и разходите) за обучение.

Необходими умения за бъдещето на труда

В резултат от навлизането на дигитализацията и автоматизацията в социално-икономическия живот се очаква голяма част от работните места да изчезнат, като в същото време ще се появят нови работни места, които ще изискват съвсем нови умения. Непрекъснатите промени все повече скъсяват жизнения цикъл на придобитите знания и умения и налагат тяхното непрекъснато обновяване. Въпреки, че към момента българската икономика се отличава с относително технологично изоставане спрямо останалите европейски страни, в бъдеще се очакват промени в характера на работните места, което ще окаже влияние върху потребностите от умения на работната сила.

Динамичните промени в технологиите и производствата налагат непрекъснато осъвременяване на знанията и уменията на заетите лица, особено на тези, които са в нарастващ риск от загуба на работа, поради преструктуриране, закриване на неекологични дейности и др. По данни от изпълнението на ОПРЧР 2014 – 2020 в мерки по програмата до края на 2019 г. в обучения са включени общо над 40 000 заети лица. За заетите лица са необходими превантивни действия, включващи предоставяне на

възможности за квалификация и преквалификация за адаптиране към новата организация на работа или преход към друго работно място. Необходимо е да се предоставят повече възможности за учене на работното място, като по този начин лицата могат най-бързо да придобият необходимите специфични знания и умения, съответстващи най-точно на потребностите на работните места. Това включва и разработване на стимули за работодателите за инвестиране в обучение и квалификация на работната сила.

Съвременните работни места и активното гражданско участие в обществените процеси изискват притежаване на меки умения, дигитални и цифрови умения, STEM умения, преносими компетенции, базови умения.

Нарастващото внедряване на цифрови технологии предполага придобиването и изграждането на нови компетентности, отговарящи на "уменията на бъдещето" в контекста на Индустрия 4.0. Според Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото DESI през 2019 г. само 29% от българското население притежава основни умения в областта на цифровите технологии, докато средно за ЕС този дял е 57%. Това нарежда България на последно място в ЕС. Само 64% от българските граждани използват интернет (средната стойност за ЕС е 83%), докато 27% никога не са го ползвали, което е най-високата стойност в целия ЕС. Едва 11% от хората притежават умения над основните, което представлява по-малко от една трета от средната стойност за ЕС. Ниското ниво на цифровите умения на населението продължава е констатация и от Доклада за България за 2019 г. от Европейския семестър, както и в препоръка 2 („Да засили активните политики по отношение на пазара на труда. Да подобри достъпа до работа от разстояние и да насърчи цифровите умения“) от специфичните Препоръки на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г.

При организирането на обучения за усвояване на основните/базовите дигитални умения ще се използва Европейската рамка на компетенциите DigComp. За развитие на специфични дигитални умения от работната сила ще се направи изследване на икономическите сектори за идентифициране на ключови професии и длъжности, в които се изискват притежаване на дигитални умения, и определяне на потребностите от дигитални умения. Въз основа на тази информация ще се разработят профили за дигитални умения по ключови длъжности в секторите, описващи знанията и уменията, необходими за изпълнение на трудовите задължения в обхвата на професията/длъжността по нивата на Европейската рамка на компетенциите DigComp (основно, средно и напреднало). Ще се разработят инструменти за оценка и валидиране на придобитите основни/базови и специфични дигитални умения.

Действията в рамките на ПРЧР, насочени към развитието на цифровите умения, са в контекста на Националната програма „Цифрова България 2025” и Пътната карта към нея. Чрез заложените цели и мерки в нея, ПРЧР ще спомогне за постигането на националните приоритети за модернизиране във всички сфери на икономиката и социалния живот, чрез създаване на среда за широко прилагане на информационните и комуникационни технологии (ИКТ), които са основата на цифровата икономика.

Предвид горното, както и препоръката на Съвета относно НПР за България за 2019 г. за подобряване пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на дигиталните умения, са необходими целенасочени действия за повишаване на цифровата грамотност на населението, вкл. за ползване на онлайн услуги, като напр. електронно

ПРОЕКТ

банкиране, социални услуги и др., повишаване на уменията на работната сила в областта на цифровите технологии и адаптиране на работната сила към променящия се пазар на труда. За целенасоченото и качествено подобряване на цифровата грамотност и цифровите компетенции на населението от всички сфери е необходимо изработването на Национална рамка на цифровите компетенции, чието прилагане ще бъде подкрепено от програмата през новия програмен период.

Икономиките се променят до голяма степен от интернет и дигиталните технологии. Краткосрочните договори, по-независимите и гъвкави работни споразумения, растежът на гиг-икономиката и икономиката на сътрудничество, са някои от основните начини, по които се развива светът на труда и на които предизвикателства е необходимо своевременно да се отговори. Дигиталните технологии позволяват децентрализиране и гъвкавост на работните процеси, но в същото време водят до загуба на работната среда в офис или производствено предприятие и могат да предизвикат професионална и социална изолация, която е съпътствана от рискове за здравето, които също трябва да се адресират

Промените в бизнес моделите, технологиите, динамиката и дигитализацията на бизнес процесите, условията на глобална свързаност, промените в климата, водещи до бедствия, пандемиите и нуждата от опазване здравето на работната сила необходимостта от гарантиране на социалните и др. права на работещите, вкл. при криза и бедствия, новите изисквания към бизнеса по отношение на опазването на околната среда, изправят пред нови предизвикателства българските мениджъри и ръководители на МСП и техните сдружения. За разрастването и адаптирането на предприятията към новите условия са необходими нов тип бизнес умения и компетенции в области като мениджмънт, организация и управление на производствените процеси, финанси, маркетинг, продажби, предприемачество, иновации, реакции при кризи. За разрешаване на тези предизвикателства и за да бъде насърчено ученето през целия живот и сред предприемачите и мениджърите ще бъде осигурена подкрепа за обучения, трансфер на ноу-хау и тренинги с практическо приложение, в т.ч. под формата на работилници, майсторски класове, уъркшопи и др.

Налице е изоставане и по отношение на нивото на ползване на чужди езици и притежаването на „меки“ умения от българското население. Според данните на Евростат за 2016 г., само 49.5% от българското население на възраст 25-64 г. ползват поне един чужд език, което е сред най-ниските стойности в ЕС. През 2019 г. едва 29% от българското население разполага с базови дигитални компетенции при средно ниво за ЕС от 56%. Съгласно данни на НСИ за същата година, едва 25,4% от лицата ползват публични онлайн услуги, 8,6% ползват интернет с цел електронно банкиране, а само 6,3% от лицата пазаруват през интернет.

Стойностите при младежите на възраст 16-24 г. са по-високи, но се запазва изоставането с повече от 20 п.п. от средните нива за ЕС, което затруднява намирането на подходяща работа или продължаване на обучението в системата на висшето образование. Базовото умение за комуникация е значително по-ниско от средните стойности за ЕС: 8% за страната спрямо 18% за ЕС. Сериозни проблеми са налице и по отношение на умението за решаване на проблеми, където едва около 1/4 от лицата притежават такива умения, което е повече от два пъти по-нисък дял от средния за ЕС. В отговор на тези предизвикателства, е необходимо да се осигури подкрепа за обучение и инвестиции за

ПРОЕКТ

развиване на меките умения, STEM умения, преносими компетентности, като чужди езици, предприемачество, базови умения и др.

За да се отговори на новите потребности е необходимо да се насърчава ученето през целия живот като ключова отговорност както за работодателите, така и за самите лица, които трябва да са готови непрекъснато да учат, да прилагат наученото и да го адаптират към нуждите на бизнеса и своите собствени кариерни цели. Затова е необходимо да се осигури достъп за всички лица до възможности за учене във всеки един етап и преход в кариерата и в живота. Внимание трябва да бъде отделено както за младите хора в началото на тяхната кариера и лицата в предпенсионна възраст, така и за лицата в активна възраст между 35-50 г., които са в средата на своя жизнен път и кариера. За да се повиши ученето е необходимо да се ползват повече гъвкави и достъпни форми на учене, вкл. специално разработени форми на учене, съответстващи на характеристиките на отделните целеви групи, предлагане на иновативни методи за учене, модулни форми и електронни инструменти и ресурси за учене.

С цел подкрепа и изпълнение на специфична препоръка 1 на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г. и по-точно „Да мобилизира достатъчно финансови ресурси за укрепване на устойчивостта, достъпността и капацитета на здравната система и да гарантира балансирано географско разпределение на здравните работници“, ще се продължи целенасочената подкрепа в областта на здравеопазването, в т.ч. и надграждане на операции BG05M9OP001-3.007 "Подобряване на условията за лечение на спешните състояния" и BG05M9OP001-1.015 "Специализация в здравеопазването", действия в посока повишаване компетенциите и уменията на вискоспециализиран персонал в ключови области от здравната система: трансплантология, спешна медицинска помощ, първична здравна помощ, педиатрия и др. Ще продължи подпомагането на повишаването на професионалния капацитет на обучаващите се специализанти в системата на здравеопазването за придобиване на специфични, за този сектор, умения. Специален фокус ще бъде поставен върху квалификацията на персонала, полагащ лекарски и здравни грижи в извънболничната помощ и персонала, полагащ дългосрочни грижи.

Вирусът COVID-19 засегна държавите-членки внезапно и драматично, с голямо потенциално въздействие върху техните общества и техните икономики. В резултат на пандемията, нараства необходимостта от мерки за превенция и преодоляване на очакваното нарастване на безработицата и негативните промени.
В същото време са необходими и допълнителни публични ресурси за подпомагане на системите за здравеопазване и други дейности, пряко свързани с огнището на болестта.
Необходими са значителни и бързи интервенции в системите на здравеопазването, вкл. и осигуряване на безопасни условия на труд и подобряване на работната среда, за да може здравната система да работи ефективно при значителен стрес и да успее да преодолее безпрецедентните предизвикателства, свързани с избухването на COVID-19.

ПРИОРИТЕТ 2 „СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ“ е насочен към насърчаване на социалното включване, повишаване качеството на живот, интегрирани мерки и подходи, насочени към възрастните лица и лицата с увреждания, както и тези със специални потребности и други уязвими групи, вкл. и деца, както и към активно приобщаване и равни възможности за по-добрата пригодност за работа.

Приоритет 2 е в изпълнение и на препоръка 4 от специфичните Препоръки на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2019 г. и по-специално „*Да предприеме мерки за социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до интегрирани социални услуги и услуги по заетостта и по-ефективно подпомагане на минималните доходи. Да подобри достъпа до здравни услуги, включително чрез намаляване на преките плащания от страна на пациентите и справяне с недостига на медицински специалисти.“*

Приоритет 2 е в изпълнение и на препоръка 2 от специфичните Препоръки на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г. и по-специално „Да осигури подходяща социална закрила и основни услуги за всички“.

В сферата на социалното включване и равните възможности, ПРЧР ще ориентира мерките си в подкрепа и на залегналите в **Приложение Г** на Националния доклад за България за 2019 г. приоритети за финансиране на политиката на сближаване за периода 2021-2027 г., а именно:

- разработване на мерки за активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на уязвимите групи чрез интегрирана подкрепа;

- подобряване на достъпа на уязвимите групи, включително на ромите, до специализирани и общодостъпни услуги за подкрепа за активно приобщаване и разработване на мерки за преодоляване на предразсъдъците и дискриминацията при жилищното настаняване;

- подобряване на качеството и наличието на интегрирани социални услуги чрез оценка на индивидуалните нужди;

- подпомагане на деинституционализацията на деца и възрастни и осигуряване на услуги, предоставяни в общността, дългосрочни услуги за грижи по домовете, включително съответната инфраструктура и оборудване;

- увеличаване на достъпа до здравни услуги, по-специално до първични здравни грижи, включително чрез инфраструктура и цифрови решения в областта на здравето; разработване на мерки за подобряване на здравето и здравна профилактика за уязвимите групи; подпомагане на преквалификацията и повишаването на квалификацията на социалните и здравните работници във връзка с предоставянето на интегрирани услуги, както и териториалната им мобилност;

В рамките на Приоритет 2 се открояват предизвикателства в областта на дългосрочната грижа, осигуряването на равен достъп до качествени социални услуги и подкрепа за пълноценен живот в общността, индивидуализиране на подкрепата на уязвимите лица, насърчаване на активното участие в обществения живот на всяко лица с увреждане, инвестиране в човешкия капитал, полагащ грижи и подкрепа на лицата от целевата група.

На база опитът през програмен период 2014-2020, свързан с възрастните лица и лицата с увреждания, е необходимо да продължат целенасочените интервенции за осигуряването на равен достъп до специализирана дългосрочна грижа (вкл. здравна), повишаване на качеството и разширяване на обхвата на предоставяните социални услуги, подкрепа и развитие на интегрирани услуги, както и достъп до заетост с възможности за адаптиране на работни места, съобразно спецификите на лицата. В България има създадена мрежа

ПРОЕКТ

от социални услуги, включително и за дългосрочна грижа, които обаче не са в състояние да удовлетворят в пълна степен потребностите на възрастните хора и хората с увреждания, нуждаещи се от подкрепа. Налице е необходимост от развитие на политиката в областта на дългосрочната грижа, подкрепа на децата и техните семейства и ефективната подкрепа за уязвимите групи.

Застаряването на населението, задълбочаването на социалните неравенства и бедността предпоставят повишено търсене на широкообхватни услуги и необходимост от непрекъснато повишаване на тяхното качество. Социалните услуги играят все по-важна роля за превенция на социалното изключване и за създаване на социална компетентност, която да позволява на хората да реализират своите права.

ПРЧР ще допринесе за изпълнение на целите и приоритетите на Национална стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019 - 2030 г.), Плана за действие за периода 2018-2021 за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа, Актуализирания план за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация децата в България, както и за Целите за устойчиво развитие на ООН.

Мерките по **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1 (чл. 4 (1) (vii) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) на Приоритет 2** на ПРЧР 2021-2027 ще подпомагат активното включване на уязвимите групи за подобряване качеството на живот, и по-доброто им интегриране в обществото, включително като част от работната сила.

Целта има отношение и ще допринесе за спазването на Принцип 17 на Европейския стълб на социалните права „Интеграция на хората с увреждания: Хората с увреждания имат право на подпомагане на доходите, което осигурява достоен живот, услуги, които им дават възможност да участват на пазара на труда и в обществото, и работна среда, приспособена към техните нужди“.

Съгласно констатацията в Доклада за България за 2019 г. от Европейския семестър, въпреки подобренията на резултатите на пазара на труда хората с увреждания продължават да се сблъскват със значителни трудности при намирането на работа, а това налага да се ускори активното приобщаване на лицата от тази целева група.

В рамките на Специфичната цел мерките ще бъдат насочени към повишаване качеството на живот, насърчаване на социалното включване и интегриране в обществото на групите в неравностойно положение и със специални потребности, както и на други уязвими групи. Ще се подпомогне реализацията на пазара на труда и активното приобщаване на уязвими групи и ще се подкрепят координирани мерки за превенция и предотвратяване на причините, които пораждат бедност и социално изключване.

В условията на дефицит на кадри на пазара на труда, засилени миграционни процеси и демографската криза, пред която е изправена България, ресурсът от потенциална работна сила в лицето на хората с увреждания е много важен. Прогнозите за развитието на пазара на труда в България показват, че свиването на населението и предлагането на труд ще окаже негативно въздействие на пазара на труда през следващите няколко години. Хората с увреждания са един неизползван резерв и е необходимо да бъдат подкрепени и потенциалът им да бъде използван пълноценно, като по този начин ще бъдат променени и стереотипите по отношение капацитета на тази част от обществото.

По данни на Националния статистически институт, коефициентът на заетост при лицата с определена степен на трайно намалена работоспособност за възрастовия интервал 15-

ПРОЕКТ

64 г. е 21,9%, а равнището на безработица – 7,5%. Все още е значителна групата на лицата извън работната сила на възраст 15-64 г., като за 2019 г. техният брой е 173,2 хиляди.

Данните показват, че лицата с увреждания все още се нуждаят от диференцирани и целенасочени действия за разширяване на възможностите им за независим и самостоятелен живот и повишаване на мотивацията и възможностите за участие в заетост.

Към тази група лица подкрепата трябва да бъде комплексна, вкл. и към техните семейства, чрез повишаване на възможностите за започване на работа, подобряване на уменията, квалификация и преквалификация, насърчаване на социално-икономическата им интеграция, подобряване на достъпа до качествени социални и здравни услуги. Подкрепа ще получат и мерки, насочени към подобряване на равните възможности и недискриминацията с фокус към хората с увреждания.

Ще бъдат реализирани мерки за активиране, предоставяне на посреднически услуги за намиране на работа, включване в обучение и субсидирана заетост с цел устойчива интеграция на пазара на труда на лицата от уязвимите групи.

Ще бъде предоставяна подкрепа за хората с увреждания чрез компенсация, която да подпомага достъпа до работното място и да способства за упражняване на трудова дейност като асистентска подкрепа, менторство, трудов наставник, както и други подкрепящи мерки и помощни средства. Фокусът е върху достъпността и устойчивостта на работното място и преодоляване на бариерите и предразсъдъците, формиране на съзнание за проблемите на хората с увреждания и възможно най-ранното им включване в трудовия процес за преодоляване и превенция на зависимостта от социалната система.

С цел повишаване устойчивостта на заетостта за хората с увреждания е необходимо подкрепата да продължава и след започване на работа чрез реализиране на дейности за адаптиране на работните места, информационни кампании и обучения на работодатели за работа с тези лица, които в повечето случаи са със специфични потребности съобразно вида и степента на увреждане или степента на трайно намалена работоспособност. Придържайки се в тази посока е важно привличането на неактивните хора с увреждания – група с потенциал за пазара на труда в България. Освен това новите технологии създават възможности за гъвкавост и адаптация на работното място.

Понастоящем едно от най-големите предизвикателства в политиката за правата на хората с увреждания е гарантиране на възможностите им за заетост. Заетостта в обичайна работна среда предполага най-бърза социализация, което ще им позволи да се чувстват достойни и пълноценни граждани, а бизнесът ще реализира ефективно ползите от специалните възможности на тези хора. Според анализаторите хората с увреждания, въпреки функционалните си ограничения, могат и са доказали, че развиват редица качества и умения и могат да бъдат добри служители и работници, но следва да им бъде предоставен шанс, реализирайки своя капацитет да реагират на предизвикателствата от обкръжаващата среда и в интерес на работодателите.

ПРЧР 2021-2027 ще инвестира в мерки, чрез които ще се предоставят услуги и качествена грижа и услуги за лица, вкл с увреждания, в общността или в домашна среда. Успоредно с това, лицата, ангажирани с постоянното отглеждане на лица/деца вкъщи ще получат подкрепа чрез мерки, свързани с участието им на реалния пазар на труда. В резултат ще се преодолее социалното изключване и ще се повиши качеството им на живот на лицата.

ПРОЕКТ

Ще бъдат подкрепени мерки насочени към информационни и консултативни услуги, както и мерки улесняващи достъпа до различни видове услуги, като рехабилитация, трудотерапия и други според индивидуалните потребности на лицата от целевата група.

В рамките на **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2 (чл. 4 (1)(viiia) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) на Приоритет 2 на ПРЧР 2021-2027** ще бъде предоставена подкрепа за по-добрата интеграция на маргинализираните общности в страната. Дейностите ще бъдат насочени към комплексен отговор на многопластовите проблеми на населението в маргинализираните общности, като напр. ромите. Ниското ниво на образованието, големият процент на лица, живеещи в бедност и слабата заетост формират редица предизвикателства пред социално-икономическата интеграция на лицата от тези общности. ПРЧР ще предостави подкрепа за прекъсване на цикъла на неравностойното положение между поколенията и насърчаване на социалното приобщаване чрез комплексни мерки за преодоляване на неравенството и маргинализацията.

Интервенциите по тази специфична цел изискват работа в областта на всички политики, обхванати от програмата. Подкрепа за маргинализираните общности ще бъде осигурена по отношение на включване в пазара на труда, достъп до образование, борба с бедността и създаване на предпоставки за по-добро здраве. Ще се насърчава участието на общностите в мерките за преодоляване на тяхната маргинализация и активното приобщаване на хората, които не участват активно на пазара на труда, с което ще се осигури положителен ефект върху тяхната социално-икономическа интеграция. Подкрепа от програмата ще бъде осигурена и за подобряване на достъпа до услуги, в т.ч. социални услуги в семейна среда или в общността, като и до здравеопазване и здравна информация.

За постигане на цялостен ефект от интервенциите по тази специфична цел се предвижда финансирането също на мерки, насочени към борба с дискриминацията, създаване на толерантност и благоприятна обществена среда за равнопоставеност и включване. Към мерките за активизиране на пазара на труда и социалното включване ща бъдат предложени и такива, насочени към преодоляване на стереотипи, ограничаване на езика на омразата, преодоляване на дискриминационни практики и др.

Мерките в тази специфична цел ще се реализират чрез териториалните подходи Интегрирани териториални инвестиции и Водено от общностите местно развитие. Териториалните подходи ще осигурят адекватен отговор на наличните регионални и местни проблеми в социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности. Досегашният опит в рамките на двата програмни периода от 2007 до 2020 г. показа, че таргетирани мерки на национално ниво в подкрепа интеграцията на ромите не показват нужната ефективност, стартират със значително забавяне и не гарантират значими резултати.

Регионалният подход ще осигури ресурси за териториите с най-голяма необходимост и ще даде възможност на местните и регионалните власти, в партньорство с НПО и бизнес, да реализират необходимите на място дейности, съобразени с конктертните териториални специфики, така че подходът да е много по-работещ и да постига в по-голяма цялост заложените цели.

Предприемането на навременни мерки за ромите е от изключително значение за тяхната интеграция не само на пазара на труда, но и в социален аспект. В обхвата на всички останали избрани към момента специфични цели в ПРЧР, представителите на

ПРОЕКТ

маргинализираните общности, вкл. ромите също ще могат да получават подкрепа по всички останали процедури на хоризонтално ниво (mainstreaming approach) в качеството им на уязвими групи.

В рамките на **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3 (чл. 4 (1)(ix) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) на Приоритет 2 на ПРЧР 2021-2027** ще се направи един плавен преход от програмен период 2014-2020 към 2021-2027. Фокусът върху инвестициите в политиките за децата и тяхното благосъстояние ще затвърди направеното през програмен период 2014-2020. В своя резолюция от 24 ноември 2015 г. относно намаляването на неравенствата със специален акцент върху детската бедност Европейският парламент призова Европейската Комисия и държавите-членки да въведат „Гаранция за детето“. В тази връзка ПРЧР ще търси синхрон и насоченост за подкрепа на принципите ѝ, за да може всяко дете да води сигурен и достоен живот: **безплатно здравеопазване, безплатно образование, детска грижа, подходящо жилище и пълноценно хранене.** Благосъстоянието на децата, като специфична уязвима група, е изключително важен елемент от социалната политика. **Прегледът на данните за 2018 г. показва, че делът на децата в риск от бедност е по-висок от средното за населението равнище – 26,6% (22% е равнището на бедност в страната).** Най-значителната промяна се наблюдава при дела на децата, живеещи в материални лишения (ограничения в 4 от 9 показателя) – от 33,1% през 2017 г. на 19,1% през 2018 г., което е най-голямото намаление за страната ни по този показател през последните години. Отчитайки по-високите нива на бедност сред децата и предвид многостранния характер на детската бедност, насърчаването на детското благосъстояние ще бъде един от приоритети, заложени в П2 на ПРЧР. Това от своя страна ще допринесе и до реална подкрепа в унисон с **Целите за устойчиво развитие на ООН**.

С приемането през 2010 г. на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България” ясно и конкретно беше очертан политическият ангажимент и воля за промяна в системата за грижа за децата и семействата в страната – за закриване на всички специализирани институции за деца и заместването им от добре развита мрежа от услуги в семейна и близка до семейната среда. Прилагането на основния принцип, че семейството е най-добрата среда за отглеждането и развитието на всяко дете, продължава да е основната движеща сила на реформата в областта на подкрепата на децата и семействата и продължаващия процес за подкрепа на грижата за деца. През 2016 г. беше приет и Актуализирания план за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“. В резултат на целенасочената политика и непрестанните усилия на всички ангажирани страни през последните два програмни периода до момента бяха постигнати съществени резултати, а именно: намаляване на броя на децата в специализираните институции с 94% (от 7587 деца през 2010 г. до 435 деца в края на м. август 2020 г.) и намаляване на специализираните институции за деца с 87% (от 137 специализирани институции през 2010 г. до 18 в края на м. август 2020 г.), 119 закрити специализирани институции. Най-големият резултат от реформата е превесът на грижата в семейна среда за децата. В сравнение с 2010 г. сега е много по-висок делът на децата, които се отглеждат в семейства на роднини или близки и в приемни семейства, спрямо броя на тези в резидентна грижа. Към 31.08.2020 г. в семейства на роднини или близки са настанени 4 534 деца; децата, настанени в приемни семейства са 2 013, а децата/младежите, настанени в услуги за резидентна грижа (Центрове за настаняване от семеен тип), са 2 751 (общ брой деца/младежи „с“ и „без“

ПРОЕКТ

увреждания). През 2010 г. около 80% от децата във формална грижа са ползвали резидентните услуги. Към месец август 2020 г. в страната функционират 18 специализирани институции за деца: 6 Дома за деца, лишени от родителска грижа (ДДЛРГ) със 45 деца в тях и 12 Дома за медико-социални грижи за деца (ДМСГД) с 390 деца. Значително нарасна броят на социалните услуги за деца и семейства. През 2010 г. функциониращите социални услуги за деца са 241, докато в края на месец август 2020 г. в страната са разкрити и функционират 635 социални услуги в общността за деца, които са държавно делегирана дейност, с общ капацитет 14 579 места.

Чрез ПРЧР ще продължи процесът по предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца. Фокусът ще бъде върху ранното детско развитие и ранната интервенция, превенцията и реинтеграцията, реализирането на мерки за превенция на възпроизвеждането на институционалния модел на грижа и повишаване на качеството и ефективността на мрежата от социални услуги за подкрепа на децата и техните семейства, както и на интегрираното предоставяне на подкрепа и интегрирани междусекторни услуги. Ще бъдат прилагани целенасочени подходи по превенция на рисковете при децата, като междувременнно ще се стимулира ролята на семейството за тяхното развитие.

Социалното приобщаване на уязвимите целеви групи, вкл. хората с увреждания, възрастните и жертвите от насилие, е цялостен процес, продължаващ и намиращ отражение в бъдещите мерки и действия в СЦЗ.

Предвид своята гъвкавост, социалните услуги са сред най-подходящите и адаптивни инструменти на системата, които подкрепят децата и техните семейства, така и лицата в уязвимо положение, сред които са и хората с увреждания и възрастните хора. Социалните услуги допринасят за превенция на рисковете, преодоляване на социалното изключване, реализиране на права и подобряване качеството на живот. Различните социални услуги и форми на социална подкрепа обаче се развиваха с различен интензитет, като ярък пример за това е много по-добре развитата мрежа от социални услуги за подкрепа на децата и техните семейства в сравнение с услугите за дългосрочна грижа и подкрепа на пълнолетните лица.

Към м. август 2020 г. 9 431 възрастни хора и хора с увреждания живеят в 161 специализирани институции за предоставяне на социални услуги, делегирани от държавата дейности (Домове за пълнолетни лица с увреждания и Домове за стари хора), а чакащите за настаняване в тях се увеличават, като към м. август 2020 г. те са 2 520 лица. Към същия период 1 692 са лицата, които чакат за настаняване в социални услуги в общността от резидентен тип, като техният брой също се увеличава. С финансиране от държавния бюджет към м. август 2020 г. се предоставят 558 социални услуги в общността, осигуряващи различни форми на подкрепа и резидентна грижа на 10 259 пълнолетни лица от уязвимите групи, включително възрастни хора и хора с увреждания (Дневни центрове, Центрове за социална рехабилитация и интеграция, Защитени, наблюдавани и преходни жилища, Центрове за настаняване от семеен тип и др.). За сравнение само услугите в общността за деца са 635, като в тях се оказва подкрепа на приблизително 14 900 деца и техните семейства, а същевременно потребностите от социални услуги за възрасни хора и пълнолетни лица, включително с увреждания, са значително по-големи. Налице са множество проблеми, от чието решаване зависи успешното развитие на политиката в областта на дългосрочната грижа и ефективната подкрепа за уязвимите групи. Сред тях са големия брой хора, желаещи да бъдат

ПРОЕКТ

настанени в специализирани институции, недостатъчния брой услуги в общността, и неравномерното им разпределение на територията на страната. Не са застъпени дейностите за подкрепа за живот с интегриран здравно-социален характер, мобилна подкрепа в домашна среда, почти напълно липсват услуги за хора с различни форми на деменция, услугите за лицата с психични проблеми и възрастните хора са недостатъчно развити, едновременно с това проблемът с липса на квалифицирани кадри за услугите.

Основният стратегически документ в областта на развитието на дългосрочната грижа в България е **Национална стратегия за дългосрочна грижа**, която е насочена към създаване на условия за независим и достоен живот на възрастните хора и хората с увреждания чрез успешно реализиране на процеса по изграждане на мрежа от достъпни, качествени и устойчиви услуги за дългосрочна грижа. В рамките на Плана за действие за периода 2018-2021 г. за нейното изпълнение се реализира първият етап от процеса по извеждане на възрастните хора и хората с увреждания, който съгласно Стратегията следва да бъде завършен до 2035 г. През периода 2021-2027 ще се положат усилия за осигуряването на равен достъп до услуги, включително за дългосрочна грижа и повишаване на качеството и разширяване на обхвата на предоставяните социални услуги, въвеждане на интегрирани подходи при предоставянето на социални услуги, както и развитие на интегрираното предоставяне на подкрепа и интегрираните здравно-социални услуги. Необходими са и интервенции в посока за укрепване на капацитета на системата – както на персонала, така и на общините. В съответствие с Националната стратегия за дългосрочна грижа, ще продължат усилията и за изграждане и/или рехабилитация на социална инфраструктура, чрез която да се обезпечат потребностите от услуги за възрастните и хората с увреждания.

Важна роля в областта на социалните услуги ще има и реформата на социалните услуги в контекста на Закон за социалните услуги. Чрез закона се урежда предоставянето, ползването, финансирането, качеството, контрола и мониторинга на социалните услуги, които са ключови въпроси за сектора. Законът гарантира правото на социални услуги на всички лица в Република България, които имат нужда от тях. В него са регламентирани и принципите на процеса по предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги и сроковете за закриване на всички специализирани институции за деца и хора с увреждания, както и срокът за реформиране на домовете за стари хора, за да отговорят на стандартите за качество. Контролът и мониторингът на качеството ще се осъществява от новосъздадена Агенция за качеството на социалните услуги. Законът дава допълнително гаранция, че резидентната грижа ще се предоставя само в краен случай след изчерпване на възможностите за подкрепа в общността и в домашна среда, както и за реализирането на процеса на деинституционализация.

Законът предвижда планирането на социалните услуги на национално ниво да се осъществи чрез разработването на Национална карта на социалните услуги, приета от Министерския съвет, съобразно регламентирани критерии за определяне на услугите и максималния брой на потребителите. Националната карта на социалните услуги следва да се разработи на база анализ на общините относно потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво и техните предложения в резултат на анализа.

Предпоставка за изпълнението на заложените в СЦЗ дейности и мерки, ще бъде и модернизацията и повишаване на капацитета на институциите в социалната сфера, подобряване на достъпността, ефективността и устойчивостта на системите на здравеопазване и на услугите за полагане на дългосрочни грижи. Основният актив в

ПРОЕКТ

предоставянето на социални и здравни услуги е персоналът, осигуряващ ежедневни грижи и подкрепа. По този начин, направените инвестиции ще бъдат гарант за по-качественото и ефективно справяне с предизвикателствата като укрепване на професионалния капацитет на служителите в звената, формиращи политиката по социално включване и здравеопазване, проучвания и анализи, които да послужат за основа на адекватна оценка на нуждите на потребителите за по-добро регионалното планиране на социалните услуги, като се отчете направеното до момент.

Ще бъде подкрепяно включване в различни форми на обучение за повишаване на знанията и уменията на служителите, заети в социалната сфера и здравеопазването, в т.ч. обучения, обмен на опит и добри практики, дискусионни срещи и други. Продължаването на процеса на модернизиране на административната дейност предполага целенасочени усилия за създаване на условия за прилагане на предвиденото в законодателството професионално и кариерно развитие на служителите в администрацията и формиране на нова административна култура, ориентирана към нуждите на българското общество.

Идентифицирана е необходимост от фокусиране на усилията за по-добро планиране, развитие и подкрепа на човешките ресурси в социалната сфера, включително и утвърждаване на престижа на социалната работа и обезпечаване на системата с квалифицирани и обучени специалисти. За тази цел предстои разработване на Стратегия за развитие на човешките ресурси в социалната сфера.

Качеството и ефективността на социалните услуги както за децата и техните семейства, така и за пълнолетните лица, които се предоставят в рамките на програмата ще бъдат съобразени с определените стандарти и критерии за тяхното предоставяне.

Особен фокус ще има и върху модернизацията на системите за социална закрила. Повишаването на административния капацитет, анализирането на потребностите на целевите групи, обменът на иновативни практики, ще спомогнат за конкретизиране на инструментариума относно предоставяните услуги, тяхното въздействие, начин на подобряване, изискванията за достъпност за хората с увреждания, възможностите за нови услуги и др. Чрез осигуряването на предпоставки за създаване на карта за идентификация на хората с увреждания, ще се осигури един по-широк спектър на качеството на предлаганите услуги.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПОДХОДИ СЪС СРЕДСТВА ОТ ПРЧР 2021-2027

Програмата ще подкрепя изпълнението на подходите **Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) и Водено от общностите местно развитие (ВОМР).** Специфичният обхват на подкрепата чрез териториалните инструменти е посочен конкретно за всяка специфична цел.

Мерките по **подхода ИТИ** ще бъдат насочени към преодоляване на предизвикателствата в сферите на пазара на труда и социалното включване на регионално ниво. Те ще се реализират въз основа на Интегрирани териториални стратегии за развитие на територията на шестте района от ниво 2, одобрени от съответните Регионални съвети за развитие и след подбор на концепции и проекти в тяхно изпълнение. Концепциите и проектите ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни заинтересовани страни от съответния район, в т. ч. общини, НПО, работодатели и др., и

ПРОЕКТ

съобразно идентифицираните нужди от интегрирана подкрепа от програмите, финансирани чрез европейските структурни фондове в страната. Финансираните от ПРЧР проекти в рамките на концепция за ИТИ следва да се осъществяват интегрирано с останалите проекти в концепцията. Концепциите и проектите следва да отчетат специфичните териториални нужди.

Подходът ВОМР ще се прилага на териториален принцип на подрегионално ниво – ниво община, част от община или група от съседни общини, с обхват на населението между 10 000 и 150 000 жители. Подходът ще се прилага на територията на цялата страна (включително селските райони и териториите със специфични характеристики, определени в Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г.) с изключение на градовете с население над 30 000 жители, в техните строителните граници.

Мерки по подхода ВОМР ще бъдат финансирани в изпълнение на Стратегии за местно развитие на местни инициативни групи (МИГ), успешно преминали процедура по подбор. Мерките следва да имат силен акцент върху идентифицирани и доказани териториално обусловени потребности. Мерките по ПРЧР трябва да са част от стратегии, по които е предвидено финансиране от повече от един фонд (многофондови стратегии), като така се осигурява синергия и допълващ ефект между отделните програми за решаване на **местни проблеми на територията на МИГ**. Координацията между програмите и фондовете ще осигури интеграция на подкрепата от фондовете в подхода ВОМР, а функционирането на МИГ като партньорство между общини, граждански сектор и бизнес и изработването на местните стратегии за развитие на териториите на принципа „отдолу-нагоре“ ще даде възможност да се допълнят ефектите от интервенциите на национално ниво, като финансирането се насочи за решаване на конкретни местни проблеми.

Успехът на подхода ВОМР е свързан с осигуряването на добра координация с прилагането на подхода за Интегрирани териториални инвестиции, който ще се изпълнява в районите от ниво 2. Реализацията на двата териториални подхода ще се извършва при осигурена допълняемост, допринасяйки за комплексното развитие на териториите, на които те се прилагат.

Водещ фонд при прилагането на подхода е Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Отношенията между Управляващия орган на Стратегическия план за развитие на селските райони и УО на останалите програми по многофондовото прилагане на подхода се определят в нормативен акт на Министерски съвет.

……

Поради усложнената епидемична обстановка, следствие от бързо разпространяващия се коронавирус (COVID-19), с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г., беше обявено извънредно положение и Правителството предприе спешни противоепидемични мерки за опазване здравето на населението в страната. Това от своя страна неизбежно оказа неблагоприятно въздействие върху редица сектори и икономически дейности. Предприетите от правителството незабавни мерки са свързани с въвеждане на социална изолация и превенция от заразяването с коронавируса, като по този начин се цели

ПРОЕКТ

предотвратяване на претоварването на здравната система с евентуално заболели от COVID-19 и осигуряването на достъп до здравни услуги и здравна грижа на населението.

Редица икономически субекти са поставени в ситуация да не могат да функционират. Необходимостта от социална изолация оказва неблагоприятно въздействие върху редица сектори и икономически дейности. Влошената социално-икономическа обстановка в страната, доведе до рязко увеличаване на броя на новорегистрираните безработни в страната. По предварителни данни на Агенция по заетостта, към октомври 2020 г. броят на регистрираните безработни в страната **е 238 152** лица. За сравнение със същия месец преди една година, в бюрата по труда са установени общо 176 338 регистрирани безработни. Регистрираните безработни към 13.03.2020г. при обявяване на извънредното положение са 201 021 лица и нарастването за периода от 13.03 до 06.10.2020г. е с 37 131 лица /ръст с 18.50%/. Новорегистрираните безработни лица в бюрата по труда от 13.03 до 06.10.2020г. (141 работни дни) са 262 598 лица.

Разпространението на COVID-19 ще има дълготрайно въздействие и върху пазара на труда и социалното включване. Въпреки предприетите мерки за ограничаване на вируса, всички страни, включително и България, са засегнати в три основни направления[14]: 1) Количеството работни места; 2) Качеството на работата; 3) Ефекти върху конкретни групи, които са по-уязвими от неблагоприятните условия на пазара на труда.
Като резултат от мерките за борба с COVID 19 в световен мащаб се наблюдава намаляване на работната сила и спад на икономическата активност. Международната организация на труда посочва три основни стълба за борба с COVID-19, базирани на международните трудови стандарти – защита на работниците/служители на работното място, стимулиране на икономиката и търсенето на работна ръка и подкрепа за заетост и доходи.
В съответствие със специфична препоръка 1 на Съвета относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г. и по-точно „В съответствие с общата клауза за дерогация, да предприеме всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване“, ПРЧР 2021-2027, чрез изпълнението на мерки и действия, заложени по различните приоритети, ще цели засилване и стимулиране на икономическата активност в следствие на новите идентифицираните проблеми и предизвикателства, както и борбата със социалното изключване, рисковете от бедност и социална защита за уязвимите групи. Фокусът върху възстановителния процес ще е в голяма степен в областта на пазара на труда, където ще бъдат необходими мерки за превенция и преодоляване на безработицата и други негативни промени , а същевременно социалният аспект ще бъде засилен чрез организиран процес между институциите в социалната и здрава сфера, вкл. и чрез дейности в подкрепа на засегнатите лица. Акцент ще бъде поставен върху младежката заетост, тъй като тя е най-чувствителна от рязката промяна на икономическия цикъл, едновременно с преодоляване на детската бедност, за да се гарантира, че нито едно дете няма да бъде изоставено по време и след кризата, предизвикана от COVID-19. От друга страна, след пандемията на COVID-19 ще бъдат необходими различни набори от умения, които чрез ЕСФ+ ще могат да бъдат финансирани с цел адаптиране към новите условия и нужди в областта на пазара на труда и превенция от социално изключване. По този начин, ресурсът от ЕСФ+ ще бъде насочен за постигане на високи равнища на заетост, справедлива социална закрила и

[14] International Labour Organizaton (ILO) Note - COVID-19 and world of work: Impacts and responses

PROJECT

квалифицирана и устойчива работна сила, в унисон с нуждите на пазара на труда и принципите, определени в Европейския стълб за социалните права.
От предприетите от държавата до момента действия могат да се извлекат следните поуки: предприемането на адекватни и релевантни действия оказват положителен ефект върху населението, социалната отговорност е ключов фактор за успеха на мерките, предпазването от заразяване и подкрепата на медицинските специалисти в сферата на здравеопазването повишава грижата и възможностите за преодоляване на COVID-19. В тази връзка, ЕСФ+ ще продължи предоставянето на подкрепа с цел ограничаване разпространението на коронавируса, превенция и подпомагане достъпа до услуги на уязвими лица, вкл. хора с увреждания, в невъзможност за самообслужване и други дейности, пряко свързани с опазване здравето на лицата, които са застрашени в най-голяма степен от COVID-19 и възстановяване на пазара на труда и адаптивността на населението към новите реалности.

За целта, свързана с растежа и заетостта:

Таблица 1		
Цел на политиката 4	**Специфична цел или специален приоритет ***	**Обосновка (резюме)** [2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]
„По-социална Европа — изпълнение на Европейския стълб на социалните права“	*(i) подобряване на достъпа до трудова заетост на всички лица, търсещи работа, и по-специално на младите хора и дългосрочно безработните, както и на неактивните лица, като се поощрява самостоятелната заетост и социалната икономика*	▪ намаляване на населението в трудоспособна възраст (неблагоприятни демографски тенденции като намаляваща раждаемост, застаряване на населението, засилена урбанизация, съчетани с по-високи нива на смъртност и интензивна външна миграция) – за последните 10 години е намаляло с почти 600 000 души, а относителният му дял в общото население е намалял от 68.9 на 64.7%; ▪ ежегодно намаляване на населението в трудоспособна възраст с относително постоянен темп от 1.4% средногодишно през последните 7 години; ▪ 42% от 15-годишните са функционално неграмотни, 38% са с постижения под критичния праг в областта на науката, а 42% са с недостатъчно ниво на умения по математика съгласно PISA 2015, което ще оказва негативно влияние върху качеството на работната сила в близко бъдеще, вкл. при младежите; ▪ ниски нива на основни цифрови умения: според DESI 2019 едва 29% от населението притежават поне основни умения в областта на цифровите технологии (57% средно за ЕС), 64% от гражданите използват интернет (83% средно за ЕС); ▪ една от държавите-членки с най-висок дял на младите хора между 15 и 24-годишна възраст, които не са нито в образование, нито в обучение, нито в заетост - 15%, при средно ниво от 10.5% за ЕС през 2018 г.; ▪ високо равнище на лица на 15 - 64 години извън работната сила. През 2019 г. – 1197.7 хил.. От тях: - Лица, желаещи да работят - 122.3 хил., в т.ч. 61.7 хил. обезкуражени. - Лица, нежелаещи да работят – 1 075.4 хил..

ПРОЕКТ

		▪ ниски нива на трудова мобилност на работната сила, спрямо страните от ЕС ▪ относителен дял на продължително безработните лица от икономически активното население за 2018 г. – 3.0% при 2.9% средна за ЕС ▪ принос към национален приоритет 1. „Образование и умения“ на ос на развитие 1. „Иновативна и интелигентна България“ и национален приоритет 11. „Социално включване“ на ос на развитие 4. „Отзивчива и справедлива България“ на НПР България 2030; ▪ принос към изпълнението на специфична препоръка 4 за България на Съвета на ЕС за 2019 г.; ▪ принос към изпълнението на специфична препоръка 1 за България на Съвета на ЕС за 2020 г.; ▪ принос към изпълнението на Цели 1, 2, 4, 5, 8 и 10 от Целите за устойчиво развитие на ООН ▪ Принос към постигане на приоритети на Европейския стълб за социални права в Глава I „Равни възможности и достъп до пазара на труда“
„По-социална Европа — изпълнение на Европейския стълб на социалните права“	*(ii) модернизиране на институциите и службите на пазара на труда за оценяване и предвиждане на потребностите от умения с цел осигуряване на своевременна и съобразена с нуждите помощ, а също и за подпомагане на съответствието между търсенето и предлагането на пазара на труда, на преходите и на мобилността*	• Принос към Съобщение на комисията (Брюксел, 27.2.2019 г.) Доклад за България за 2019 г., включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси. ▪ Липсите и недостигът на умения на пазара на труда се увеличават в контекста на регионални различия, слабо участие в мерките за активиране и трудностите, пред които са изправени групите в неравностойно положение да навлязат на пазара на труда. ▪ Набелязани нужди от инвестиции с висок приоритет с цел подобряване на достъпа до заетост, предвиждане на нуждите от умения и подпомагане на преходите и мобилността в рамките на пазара на труда, и по-специално: - допълнително подобряване на планирането на активните политики на пазара на труда и участието в тях, като се поставя акцент върху индивидуализираната и интегрирана подкрепа, включително за икономически неактивните лица. - приключване на модернизирането на Агенцията по заетостта и осигуряване на адекватно прогнозиране на бъдещите нужди на пазара на труда. - разработване на политики и действия за подкрепа на вътрешната трудова мобилност, самостоятелната заетост и социалното предприемачество. Нивата на активност и заетост са по-ниски сред хората, живеещи в селските райони и малките градове, нискоквалифицираните лица и ромите; - насърчаване на по-дългия активен живот и на професионалното ориентиране през целия живот. - справяне с увеличаващия се недостиг на работна ръка и съпоставима с необходимите умения. - изграждане интегрирана база данни за заети и безработни лица и/или лица в риск от социално изключване чрез обединяване на данни и информация от всички институции работещи в сферата на пазара на труда с цел предоставяне на по-качествени услуги за търсещи работа лица и работодател.

ПРОЕКТ

		▪ Голям брой на лицата извън работната сила желаещи да работят на възраст от 15 до 64 години е 110,8 хил., като една значителна част от тези лица са с основно и по-ниско образование.
„По-социална Европа — изпълнение на Европейския стълб на социалните права“	*(iii) насърчаване на участие на жените на пазара на труда, по-добър баланс м/у професионалния и личния живот, включително достъп до грижи за деца, здравословна и добре приспособена работна среда, отчитаща рисковете за здравето, адаптиране на работниците, предприятията и предприемачите към промените и активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве*	**Равенство между половете**: Равното третиране и равните възможности на мъжете и жените трябва да бъдат гарантирани и насърчавани във всички области, включително по отношение на участието в пазара на труда, реда и условията за наемане на работа и напредъка в кариерата.Жените и мъжете имат право на равно заплащане за равностоен труд. ▪ Участието на възрастни в дейности за обучение остава сред най-ниските в ЕС — едва 2,3 %. ▪ 23,6% от всички заети лица на възраст 18 - 64 навършени години, грижещи се за свои деца или възрастни роднини изпитват трудности при съвместяването на грижите с работата, като 87,2% са посочили някоя от следните причини, свързани с работата в т.ч.: ▪ Продължително работно време - 50,7 хил. лица; ▪ Непостоянен или труден график на работното време - 24,9 хил. лица; ▪ Продължително пътуване до мястото на работата - 38,3 хил. лица; ▪ Трудна или изморителна работа - 73,6 хил. лица. ▪ Липса на подкрепа от работодатели и колеги - 18,3 хил. лица **Подобряване на баланса между професионалния и личния живот, в т.ч. и отглеждането на деца може да се реализира чрез мерки насочени към насърчаване работата на гъвкаво работно време и работа от разстояние**. ▪ Много ниският процент малки деца, посещаващи професионални детски заведения, продължава да бъде предизвикателство. Едва 9,4 % от децата на възраст между 0 и 3 години са записани в такива заведения, което е значително под средното за ЕС равнище, надхвърлящо 30 %. Това се дължи на значителния недостиг на детски ясли и/или на други подходящи структури ▪ Осигуряване на стимули на родители, отглеждащи своите деца за завръщането им на пазара на труда. Съвместяването на работата със семеен живот показва, че от всички мъже извън работната сила на възраст 18-64 навършени години, 6.7% се грижат за свои деца, докато при жените този дял е 24.5%. ▪ Тенденции към бързо застаряване на населението и неравномерното разпределение на наличните услуги за полагане на грижи; ▪ Насърчаване на по-дългия активен живот на лицата над 54 г. и на тяхното професионално ориентиране в предпенсионна възраст; ▪ Незадоволителни условия на работниците и служителите при осигуряването на здраве и безопасност при работа; ▪ Лош здравен статус и лоши показатели за психично здраве, в сравнение с останалите страни-членки на ЕС;

ПРОЕКТ

		▪ Подобряване на условията на труд и засилване на здравната профилактика на възрастните хора; ▪ Повишаване на нивата на заетост на възрастните работници чрез подобряване на условията на труд. ▪ Липса или много нисък дял на гъвкави форми на заетост и трудности пред съчетаване на професионалния, семейния и личния живот; ▪ Производителността на труда на отработен час достигна едва 45,3 % от средния за ЕС стандарт на покупателна способност, което нарежда България на последно място в ЕС.
„По-социална Европа — изпълнение на Европейския стълб на социалните права“	*(vi) насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност*	▪ намаляване на населението в трудоспособна възраст – за последните десет години населението на възраст 15-64 години е намаляло с почти 600 000 души, а относителният му дял в общото население е намалял от 68.9% на 64.7%; ▪ ежегодно намаляване на населението в трудоспособна възраст с относително постоянен темп от 1.4% средногодишно през последните седем години ▪ участието в учене през целия живот обхваща 2.0% от лицата на възраст 25-64 години през 2019 г. при средно за ЕС 11.2% (по предварителни данни); ▪ според индекса DESI 2019, едва 29% от населението притежават поне основни умения в областта на цифровите технологии (57% средно за ЕС), 64% от гражданите използват интернет (83% средно за ЕС), докато 27% никога не са го ползвали (най-висока стойност в ЕС); ▪ ниски нива на трудова мобилност на работната сила, спрямо страните от ЕС ▪ принос към НПР България 2030, национален приоритет 11. „Социално включване“; ▪ принос към изпълнението на специфична препоръка 4 на Съвета за 2019 г.; ▪ принос към изпълнението на специфична препоръка 2 за България на Съвета на ЕС за 2020 г.; ▪ принос към изпълнението на Цели 4, 5, 8 и 10 от Целите за устойчиво развитие на ООН; ▪ принос към първия принцип от Европейския стълб на социалните права - Образование, обучение и учене през целия живот ; ▪ Принос към препоръката на Съвета за повишаване на уменията; ▪ Принос към Препоръка на Съвета от 22 май 2018 година относно ключовите компетентности за учене през целия живот.
„По-социална Европа — изпълнение на Европейския стълб на социалните права“	*(vii) поощряване на активното приобщаване с оглед на насърчаването на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за работа*	▪ Относителен дял на лицата, изложени на риск от бедност от 22% за 2018 г. при 17.1% средно за ЕС; ▪ Принос към национален приоритет 11. „Социално включване“ на ос на развитие 4. „Отзивчива и справедлива България“ на Национална програма за развитие: България 2030; ▪ Принос към изпълнението на специфична препоръка 4 на Съвета за 2019 г.; ▪ Принос към изпълнението на специфична препоръка 1 и 2 за България на Съвета на ЕС за 2020 г.; ▪ Принос към изпълнението на Цели 1, 3, 4, 5, 8 и 10 от Целите за устойчиво развитие на ООН;

ПРОЕКТ

		▪ Принос към изпълнението на Европейския стълб на социалните права; ▪ Необходимост от целенасочени инвестиции за прилагането на интегриран подход към активното приобщаване.
„По-социална Европа — изпълнение на Европейския стълб на социалните права“	*(viii а) насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности, като например ромите*	▪ Наличие на отделни райони, в които се очертават големи обособени групи с предизвикателства пред социално-икономическата интеграция, поставя като необходимост реализацията на мерки на териториален принцип - гарантиране постигането на конкретно въздействие и решаване на проблеми, характерни за територията; ▪ Необходимост от решаване на проблемите на маргинализираните общности чрез интеграция на мерки от различни сектори - включване в по-голяма степен на пазара на труда, достъп до услуги, вкл. специализирани в отговор на потребностите на определени общности и насочени към превенция и преодоляване на бедността, мерки за преодоляване на стигматизацията и предразсъдъците към тези групи от обществото; ▪ Ниски нива на заетост на ромите, особено сред младежите и жените. Според изследване на държавите членки в ЕС[15], нивото на заетост на ромите е около 40% в повечето европейски държави, а по отношение на жените - тяхната заетост е повече от два пъти по-ниска от тази на ромските мъже, съответно 16 % и 34%. Ромските младежи NEET са се увеличили от 56% на 63% между 2011 и 2016 г. ▪ Необходимост от здравно-образователни мерки за подобряване достъпа до здравни услуги и за превенция на заболеваемостта в маргинализираните общности като ромите; ▪ Принос към изпълнението на инвестициите, заложени в Цел на политиката 4: По-социална Европа - изпълнение на Европейския стълб на социалните права от Приложение Г на Национален доклад за България 2019 г. ▪ Принос към изпълнението на принципите на Европейския стълб за социални права; ▪ Принос към изпълнението на Цели 1, 3, 8 и 10 от Целите за устойчиво развитие на ООН.
„По-социална Европа — изпълнение на Европейския стълб на социалните права“	*(ix) подобряване на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги; модернизиране на системите за социална закрила, включително насърчаване на достъпа до социална закрила; подобряване на достъпността, ефективността и*	▪ Необходимост от продължаване на процеса по предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги за деца както и на интегрираното предоставяне на подкрепа и интегрирани междусекторни услуги в съответствие с Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България. Необходимост от продължаване на подкрепата за грижата за възрастните хора и хората с увреждания в съответствие с Националната стратегия за дългосрочна грижа и Плана за действие за периода 2018-2021 г. за нейното изпълнение; ▪ относителен дял на лицата, изложени на риск от бедност от 22% за 2018 г. при 17.1% средно за ЕС ▪ 26.6% от децата на възраст 0 - 17 години в България са изложени на риск от бедност през 2018 г.; ▪ Специфична препоръка 4 на Съвета за 2019 г.;

[15] Report on the National Roma integration strategies: key conclusions", European Commission, 2019.

ПРОЕКТ

	устойчивостта на системите на здравеопазване и на услугите за полагане на дългосрочни грижи	▪ принос към изпълнението на специфична препоръка 2 за България на Съвета на ЕС за 2020 г.; ▪ Принос към изпълнението на инвестициите, заложени в Цел на политиката 4: По-социална Европа - изпълнение на Европейския стълб на социалните права от Приложение Г на Национален доклад за България 2019 г. ▪ Принос към изпълнението на принципите на Европейския стълб за социални права; ▪ Принос към изпълнението на Цели 1, 3, 4, 5, 8 и 10 от Целите за устойчиво развитие на ООН; ▪ Принос към изпълнението на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН; ▪ Принос към национален приоритет 11. „Социално включване“ на ос на развитие 4. „Отзивчива и справедлива България“ на България 2030; ▪ Необходимост от модернизиране, подобряване на капацитета, ефикасността и междуинституционалното взаимодействие в сферите на социалната закрила, закрила за детето, здравеопазване, жертви от насилие или в риск от насилие. ▪ Реформа в областта на социалните услуги с цел осигуряване на равен достъп до услуги.

1. Приоритети, различни от техническа помощ

Позоваване: Член 17, параграф 2 и член 17, параграф 3, буква в)

Таблица 1 Т: Структура на програмата*

Идентификационен код	Наименование [300]	Техническа помощ	Основа за изчисление	Фонд	Категория на подпомагания регион	Избрана специфична цел
1	Приоритет 1 „Насърчаване на заетостта и развитието на умения“	НП		ЕСФ+	Преход По-слабо развити региони	4.1i (СЦ 1) 4.1ii (СЦ 2) 4.1iii (СЦ 3) 4.1vi (СЦ 4)
2	Приоритет 2 „Социално включване и равни възможности“	НП		ЕСФ+	Преход По-слабо развити региони	4.1vii (СЦ 1) 4.1viii (СЦ 2) 4.1ix (СЦ 3)

** Информацията в тази таблица ще служи като техническа основа за предварително попълване на други полета и таблици в образеца в електронен вид. Не е приложимо към ЕФМДР.*

ПРОЕКТ

2.1 Наименование на приоритета [300] *(повтаря се за всеки приоритет)*

ПРИОРИТЕТ 1 - НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА И РАЗВИТИЕТО НА УМЕНИЯ

☐Това е приоритет, насочен към съответните специфични за всяка държава препоръки
☐Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐Това е приоритет, насочен към материални лишения**

** Таблица, приложима за приоритетите на ЕСФ +.*

** * Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.2*

2.1.1. Специфична цел[16] („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР) *— повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ*

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1 (чл. 4 (1)(i) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) - ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ТРУДОВА ЗАЕТОСТ НА ВСИЧКИ ЛИЦА, ТЪРСЕЩИ РАБОТА, И ПО-СПЕЦИАЛНО НА МЛАДИТЕ ХОРА И ДЪЛГОСРОЧНО БЕЗРАБОТНИТЕ, КАКТО И НА НЕАКТИВНИТЕ ЛИЦА, КАТО СЕ ПООЩРЯВА САМОСТОЯТЕЛНАТА ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНАТА ИКОНОМИКА

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000] - 2,5 страници

По тази специфична цел ПРЧР ще подкрепя активни мерки за достъп до пазара на труда, вкл. чрез съвместни действия на социалните партньори чрез следните примерни дейности/направления:

1. Включване на безработни младежи в стажуване и чиракуване, субсидирана заетост, включително за първа работа, с цел устойчива интеграция на пазара на труда.
2. Предоставяне на пакети от обучения, включително обучение чрез работа, за младежи - отпаднали от училище, NEETs; развитие на интегрирани пакети за обучение, включващи функционална грамотност, професионални умения, ключови компетентности, дигитална компетентност, др.
3. Идентифициране, активиране, оценка на способностите и стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда, регистрация в ДБТ.
4. Подкрепа за предоставяне на услугата “Менторство” чрез включване на действия по „джоб карвинг” за групи в неравностойно положение, усилване ролята на работодателя, наставник и обучител на работното място.

[16] С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

ПРОЕКТ

5. Предоставяне на трудово консултиране и професионално ориентиране, профилиране, активиране на потенциала на работната сила, персонализирани услуги.
6. Подкрепа за самостоятелна заетост, вкл. в областта на социалната икономика:
    a. мерки за стимулиране на предприемачеството на желаещи да стартират стопанска дейност, развитие и преценка на бизнес идеи, обучения за предприемачески умения, подкрепа за регистрация на бизнес дейности;
    b. мерки за развитие на умения в областта на социалното предприемачество, в т.ч. за безработни и младежи;
    c. мерки за подкрепа и развитие на започналите дейност начинаещи предприемачи;
    d. достъп до финансиране за стартиращи предприемачи;
    e. специфична подкрепа за самостоятелна заетост на младежи и други групи в неравностойно положение на пазара на труда
    f. подкрепа за социално предприемачество.
7. Обучения за придобиване на професионална квалификация/преквалификация за безработни и неактивни лица, завършили образование без квалификация или с квалификация, неотговаряща на потребностите на работодателите, вкл. за подготовка на работна сила в секторите, в които се очаква недостиг на работна сила (според прогнозите до 2034 г.), вкл. и чрез създаването на тристранни секторни фондове за квалификация и преквалификация на работната сила.
8. Обучения за придобиване на базови умения по различни професии, които не са обвързани с придобиване на квалификация, с цел включване на пазара на труда на лица с начално или без образование и с ниска грамотност;
9. Обучения за придобиване и развитие на умения и компетентности, необходими във връзка с бъдещето на труда (тип „soft skills“)– организационни умения, вкл. работа в екип, дигитални умения, STEM, преносими умения, разрешаване на проблеми, умения за учене, управление на времето и др.
10. Пакет от мерки насочени към дългосрочно безработни лица за преодоляване на липсата на квалификация, образование, навици, мотивация и работа, в т.ч. мотивиране, обучение за придобиване на умения за учене, професионално ориентиране, професионално обучение, ключова компетентност, чиракуване, др.
11. Осигуряване на „пакети“ за мобилност. Завръщане на лица от чужбина чрез осигуряване на пакет от стимули и мерки. Възможност за развитие на предприемаческа дейност за завръщане на българи в малките населени места, според профила на лицето; мерки за трудова мобилност, в т.ч. осигуряване на „транспорт“, в населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт;
12. Валидиране на умения, придобити по неформален и информален начин извън сферата на формалното образование.
13. Стимулиране на работодателите за разкриване на работни места на първичния пазар и предоставяне на стимули за насърчаване на заетостта на целеви групи със специфични потребности, в т.ч. чрез финансиране на менторство и наставничество.
14. Дейности за подкрепа за развитието на социални предприятия на местно ниво за създаване на устойчиви работни места за роми, с акцент върху жените от ромски произход, хора с намалена работоспособност и продължително безработни.

ПРОЕКТ

15. Подкрепа за развитие на социалните предприятия, вкл. и на дигитални умения на работещите в тях.
16. Създаване на партньорства и мрежи, клъстери в социалната икономика.
17. Подкрепа за провеждане на обучения на служителите и работниците в социалните предприятия; валидиране на придобитите умения на работното място в социалното предприятие (особено за лица с увреждания) с цел интегриране на пазара на труда.
18. Стимулиране формите на сътрудничество между социалните предприятия за споделено производство и разпространение на продукти. Подкрепа на дейности за повишаване информираността, разпознаваемостта на продуктите на социални предприятия на пазара.

Списък на планираните операции от стратегическо значение - член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [2 000]

НЕПРИЛОЖИМО

***Основни целеви групи** — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):*

Текстово поле [1 000]

- **безработни, вкл. продължително безработни и младежи, хора с увреждания, лица с основно и по-ниско образование и без квалификация;**
- **неактивни, вкл. младежи и младежи NEETs, хора с увреждания, лица с основно и по-ниско образование и/или без квалификация;**
- **желаещи да се самонаемат, независимо от статута им на пазара на труда;**
- **желаещи да стартират стопанска дейност, вкл. и социални предприятия;**
- **търсещи работа лица, вкл. в социалната сфера.**

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Реализацията на дейностите включва изпълнение чрез териториални инструменти:

- Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), който се прилага във всеки от шестте района от ниво 2;

*- Подходът „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР), приложим на територията на избрани местни инициативни групи, при условие че финансираните операции са част от мерките на техните многофондови стратегии за ВОМР, одобрени за финансиране от ПРЧР 2021-2027 чрез процедура за подбор на национално ниво и **отчитащи местни специфики.***

По тази специфична цел ПРЧР може да подкрепи мерки за ИТИ и ВОМР, насочени към:

ПРОЕКТ

- *Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, в т.ч. продължително безработните,*
- *Подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи на пазара на труда чрез повишаване на уменията, компетенциите и професионалната квалификация с отчитане на регионалните възможности на пазара на труда и икономиката;*
- *Целенасочена подкрепа за осигуряване на заетост за младежите, вкл. чрез трудово консултиране, кариерно ориентиране, стажове, обучение на работното място;*
- *Подкрепа за развитие на предприятията от социалната икономика с цел създаване на условия за устойчива заетост на силно уязвими групи и изпълнение на социално-значими дейности.*

Междурегионални и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

НЕПРИЛОЖИМО

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000]

Съгласно Предварителна оценка на ФИ за периода 2021-2027 г. - в процес на разработка.

2.1.1.2 Показатели[17]

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*Безработни, включително трайни безработни*	*Брой*		*196 390*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*Безработни, включително трайни безработни*	*Брой*		*32 347*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*Трайно безработни*	*Брой*	*1288*	*5 441*

[17] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*Трайно безработни*	*Брой*	*212*	*896*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*[Участници] под 30 г.*	*Брой*		*76 835*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*[Участници] под 30 г.*	*Брой*		*12 655*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*Участници с увреждания*	*Брой*		*1 828*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*Участници с увреждания*	*Брой*		*301*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*Неактивни участници*	*брой*		*244 277*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*Неактивни участници*	*брой*		*40 234*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*Участници, желаещи да стартират самостоятелна стопанска дейност*	*Брой*		*1397*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*Участници, желаещи да стартират самостоятелна стопанска дейност*	*Брой*		*230*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*Малцинства (вкл. маргинализирани общности като ромите)*	*Брой*		*4 603*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*Малцинства (вкл. маргинализирани общности като ромите)*	*Брой*		*758*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*По-слабо развити*		*Участници, включени в обучения за придобиване на дигитални умения*	*Брой*		*298 297*
П 1	*СЦ 1*	*ЕСФ*	*Преход*		*Участници, включени в обучения за придобиване на дигитални умения*	*Брой*		*49 131*

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Базов сценарий или референтна стойност**	**Референтна година**	**Целева стойност (2029 г.)**	**Източник на данните [200]**	**Коментари [200]**

ПРОЕКТ

П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*По-слабо развити*		***Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа***	***Брой***	*22993*	**2019**	**28132**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*Преход*			***Брой***			**4580**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*По-слабо развити*		***Участници, които при напускане на операцията са ангажирани с образование или обучение***	***Брой***	*6839*	**2019**	**8283**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*Преход*			***Брой***			**1348**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*По-слабо развити*		***Участници, които при напускане на операцията получават квалификация***	***Брой***	*37546*	**2019**	**45 807**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*Преход*			***Брой***			**7457**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*По-слабо развити*		***Участници, които при напускане на операцията имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица***	***Брой***	*25160*	**2019**	**30 682**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*Преход*			***Брой***			**49 95**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*По-слабо развити*		***Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения***	***Брой***	*0*	**2019**	**181 084**	УО на ПРЧР	
П 1	***СЦ 1***	***ЕСФ***	*Преход*			***Брой***			**29 479**	УО на ПРЧР	

ПРОЕКТ

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията[18] (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	097 - Мерки за подобряване на достъпа до пазара на труда	226 302 406
1	ЕСФ +	Преход	1	097 - Мерки за подобряване на достъпа до пазара на труда	33 948 764
1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	098 - Мерки за насърчаване на достъпа до заетост на трайно безработни лица	38 698 918
1	ЕСФ +	Преход	1	099 - Специфично подпомагане за младежка заетост и социално-икономическа интеграция на младите хора	6 299 824
1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	099 - Специфично подпомагане за младежка заетост и социално-икономическа интеграция на младите хора	213 665 280
1	ЕСФ +	Преход	1	099 - Специфично подпомагане за младежка заетост и социално-икономическа интеграция на младите хора	34 782 720
1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	100 - Подпомагане за самостоятелна заетост и започване на стопанска дейност	12 060 711
1	ЕСФ +	Преход	1	100 - Подпомагане за самостоятелна заетост и започване на стопанска дейност	1 963 371
1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	101 - Подпомагане за социалната икономика и социалните предприятия	12 060 711
1	ЕСФ +	Преход	1	101 - Подпомагане за социалната икономика и социалните предприятия	1 963 371

[18] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	108 – Развитие на цифровите умения	61 310 650
1	ЕСФ +	Преход	1	108 – Развитие на цифровите умения	9 980 803

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ +	По-слабо развити Преход	1	01 – Безвъзмездни средства	
1	ЕСФ +	По-слабо развити Преход	1	01 – Безвъзмездни средства	
1	ЕСФ +	По-слабо развити Преход	1	03 - Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	
1	ЕСФ +	По-слабо развити Преход	1	03 - Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	
1	ЕСФ +	По-слабо развити Преход	1	04 - Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	
1	ЕСФ +	По-слабо развити Преход	1	04 - Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	17 Други видове целеви територии	56 710 264
1	ЕСФ +	Преход	1	17 Други видове целеви територии	9 231 903

ПРОЕКТ

1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	27 Други видове целеви територии	10 028 773
1	ЕСФ +	Преход	1	27 Други видове целеви територии	1 632 591

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ +	По-слабо развити	1	09 – Не е приложимо	907 613 822
1	ЕСФ +	Преход	1	09 – Не е приложимо	144 859 925

ПРОЕКТ

2.1.1. Специфична цел[19] („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР) — *повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ*

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2 (чл. 4(1)(ii) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) - МОДЕРНИЗИРАНЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И СЛУЖБИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И ПРЕДВИЖДАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ УМЕНИЯ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА СВОЕВРЕМЕННА И СЪОБРАЗЕНА С НУЖДИТЕ ПОМОЩ, А СЪЩО И ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО МЕЖДУ ТЪРСЕНЕТО И ПРЕДЛАГАНЕТО НА ПАЗАРА НА ТРУДА, НА ПРЕХОДИТЕ И НА МОБИЛНОСТТА

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

1. Цифрова трансформация на институциите и службите на пазара на труда. Подобряване на системата за разпространение на информация и комуникация между структурните звена.
2. Повишаване на капацитета и качеството на предоставяните услуги от институциите/службите в сферата на пазара на труда.
3. Повишаване на капацитета и експертизата на служителите от АЗ/ службите по заетост за работа с продължително безработни лица за откриване на наличните, придобиване и доразвиване на меки умения.
4. Създаване на център за валидиране /сертифициране/ на неформално и информално придобити умения и компетентности извън съществуващите в сферата на формалното образование.
5. Разработване на мерки, които подпомагат трудовата мобилност.
6. Предоставяне на посреднически и подкрепящи услуги за търсещите работа лица и работодатели за транснационална мобилност, включително за чиракуване и стажуване, организиране и участие в информационни събития, трудови борси и др. в България и останалите страни от мрежата EURES.
7. Предоставяне на услуги за достъп до пазара на труда на лица от ЕС, кандидатстващи за работа в България.
8. Подобряване дейностите по планиране, изпълнение, мониторинг, оценка и контрол на политики и услуги в институциите в сферата на пазара на труда.
9. Подобряване на дизайна и участието в активни политики на пазара на труда с акцент върху индивидуализирана и интегрирана подкрепа.
10. Изграждане на ефективни партньорства и обмен на информация между институциите МТСП, АЗ, АСП, МОН, НАПОО, НСИ, НОИ, ИА ГИТ, АХУ,

[19] С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

ПРОЕКТ

НАП, АКСУ и др. по въпроси, свързани с пазара на труда, в т.ч. чрез системи за електронен обмен на данни.

11. Осигуряване на адекватно прогнозиране на потребностите на участниците на пазара на труда и предоставянето на услуги за тях и по-активно въвличане и участие на работодателите в различните процеси.
12. Анализ и разработване на мерки за насърчаване на подкрепа за местни политики - по отношение на „дефицит на работни места“-завръщане в населеното място, след завършване на образование /приоритизиране, напр. за учители, лекари, мед. сестри и др/. Прогнозиране и планиране на тенденциите и развитието на пазара на труда.
13. Провеждане на специализирани изследвания, проучвания и анализи, като напр. наличие на съответствие между търсенето и предлагането на работна сила, вкл. в регионите с най-висока безработица, определяне на проблемите и търсене на решения за преодоляване на регионалния дисбаланс, сектори с недостиг на работна сила, др.
14. Подобряване на координацията между МОН и АЗ по отношение на учащите, завършващи 10 клас, 12 клас, както и завършващите университетите, в контекста на интеграцията им в трудовия пазар.
15. Дейности за повишаване на капацитета на социалните партньори с цел насърчаване на социалния диалог и засилване на ролята и участието им в Европейския семестър и формирането на националните политики във връзка с изпълнението на Европейската харта за социалните права.
16. Обмен на най-добри практики относно начините за задържане и привличане на таланти от и към страната.
17. Изграждане на система за оценка на ефективността и ефикасността на предлаганите от АЗ /службите по заетост/ услуги, базирана на данни от свързани административни регистри.
18. Изграждане на автоматизиран съветник за трудово посредничество, базиран на оценка на уменията на търсещите работа лица, предлагащ алтернативни сценарии за преходи в заетост. Профилиране (сегментиране) на търсещите работа лица. Разграничаване на различни видове профилиране с помощта на анализи на придобитите данни. Съпоставяне на търсещите работа лица с наличните работни места. Определяне на „Портфейл“ за обучение на различните целеви групи.
19. Въвеждане на изкуствен интелект в помощ на предоставяните посреднически услуги, чрез който да се определят алтернативи за възможностите за заетост на дадения човек в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план.

Списък на планираните операции от стратегическо значение - член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [2 000]

НЕПРИЛОЖИМО

ПРОЕКТ

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000] Служители в институции и администрации, работещи в сферата на пазара на труда; безработни; търсещи работа лица; неактивни; други

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000] ***НЕПРИЛОЖИМО***

Междурегионални и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000] ***НЕПРИЛОЖИМО***

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000] ***НЕПРИЛОЖИМО***

2.1.1.2 Показатели[20]

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 1	СЦ2	ЕСФ	По-слабо развити		Брой на публичните администрации или публичните служби на национално, регионално или местно равнище, получили подкрепа	Брой		**213**

[20] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

П 1	СЦ2	ЕСФ	Преход		Брой на публичните администрации или публичните служби на национално, регионално или местно равнище, получили подкрепа	Брой		**56**
П 1	СЦ2	ЕСФ	По-слабо развити		Участници/заети в службите на пазара на труда	Брой	**1257**	**5311**
П 1	СЦ2	ЕСФ	Преход		Участници/заети в службите на пазара на труда	Брой	**207**	**875**
П 1	СЦ2	ЕСФ	По-слабо развити		Търсещи работа лица, на които са предоставени EURES услуги	Брой		**230 157**
П 1	СЦ2	ЕСФ	Преход		Търсещи работа лица, на които са предоставени EURES услуги	Брой		**37 908**

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Базова сценарий или референтна стойност**	**Референтна година**	**Целева стойност (2029 г.)**	**Източник на данните [200]**	**Коментари [200]**
П 1	СЦ 2	ЕСФ	По-слабо развити		Брой на публичните администрации или публичните служби на национално, регионално или местно равнище, получили подкрепа	брой	4	2019	213	УО на ПРЧР	
П 1	СЦ 2	ЕСФ	Преход		Брой на публичните администрации или публичните служби на национално, регионално или местно равнище, получили подкрепа	брой			**56**	УО на ПРЧР	

ПРОЕКТ

П 1	СЦ 2	ЕСФ	По-слабо развити		Заети лица, получили подкрепа	*брой*	*1040*	2019	**5105**	УО на ПРЧР	
П 1	СЦ 2	ЕСФ	Преход		Заети лица, получили подкрепа	*брой*			**831**	УО на ПРЧР	
П 1	СЦ 2	ЕСФ	По-слабо развити		Търсещи работа лица, автобиографиите на които са предоставени чрез EURES на работодатели с цел устройване на работа	*брой*	*6634*	2019	**8616**	УО на ПРЧР	
П 1	СЦ 2	ЕСФ	Преход		Търсещи работа лица, автобиографиите на които са предоставени чрез EURES на работодатели с цел устройване на работа	*брой*			**1403**	УО на ПРЧР	

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията[21] (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	2	102 - Мерки за модернизиране и укрепване на институциите на пазара на труда, както и услуги за оценка и предвиждане на потребностите от умения и за гарантиране на	48 636 182

[21] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

				навременна и целесъобразна помощ	
1	ЕСФ+	Преход	2	102 - Мерки за модернизиране и укрепване на институциите на пазара на труда, както и услуги за оценка и предвиждане на потребностите от умения и за гарантиране на навременна и целесъобразна помощ	7 917 518
1	ЕСФ+	По-слабо развити	2	104 Подпомагане за мобилността на работната сила	5 404 020
1	ЕСФ+	Преход	2	104 Подпомагане за мобилността на работната сила	879 724

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	2	01 Безвъзмездни средства	**54 040 202**
1	ЕСФ+	Преход	2	01 Безвъзмездни средства	**8 797 242**

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	2	17 Други видове целеви територии	НП
1	ЕСФ+	Преход	2	17 Други видове целеви територии	НП

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**

ПРОЕКТ

1	ЕСФ+	По-слабо развити	2	09 - Не е приложимо	54 040 202
1	ЕСФ+	Преход	2	09 - Не е приложимо	8 797 242

ПРОЕКТ

2.1.1. Специфична цел[22] („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР) — *повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ*

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3 (чл. 4(1)(iii) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+)- *НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕ НА ЖЕНИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА, ПО-ДОБЪР БАЛАНС МЕЖДУ ПРОФЕСИОНАЛНИЯ И ЛИЧНИЯ ЖИВОТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДОСТЪП ДО ГРИЖИ ЗА ДЕЦА,ЗДРАВОСЛОВНА И ДОБРЕ ПРИСПОСОБЕНА РАБОТНА СРЕДА, ОТЧИТАЩА РИСКОВЕТЕ ЗА ЗДРАВЕТО, АДАПТИРАНЕ НА РАБОТНИЦИТЕ, ПРЕДПРИЯТИЯТА И ПРЕДПРИЕМАЧИТЕ КЪМ ПРОМЕНИТЕ И АКТИВЕН ЖИВОТ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА И ОСТАРЯВАНЕ В ДОБРО ЗДРАВЕ*

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕ НА ЖЕНИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА, ПО-ДОБЪР БАЛАНС МЕЖДУ ПРОФЕСИОНАЛНИЯ И ЛИЧНИЯ ЖИВОТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДОСТЪП ДО ГРИЖИ ЗА ДЕЦА

В обхвата на специфична цел 3.1. ще се подкрепят следните дейности:

1. Подкрепа и насърчаване използването на гъвкави форми на работа и въвеждането иновативни форми на организация на труда с оглед осигуряване на достъп до равни условия на труд. Достъп до грижи за деца.

2. Осигуряването на по-добър баланс между професионален и личен живот, включително чрез услуги и достъп до заетост, ре/интеграция на пазара на труда на лица, полагащи грижи за зависими членове на семейства. Достъп до услуги, вкл. интегрирани в подкрепа и на тези зависими лица.

3. Практики, насърчаващи професионалната и географската мобилност на родителите. Осигуряване на транспорт в населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт.

4. Насърчаване на участието на жените на пазара на труда.

5. Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете, недискриминацията и ненасилието на работното място в корпоративните/бизнес политики на предприятията и организациите.

[22] С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

ПРОЕКТ

6. Практики за подкрепа на самотните и многодетни родители и улесняване достъпа им до пазара на труда и кариерното им развитие.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. ЗДРАВОСЛОВНА И ДОБРЕ ПРИСПОСОБЕНА РАБОТНА СРЕДА, ОТЧИТАЩА РИСКОВЕТЕ ЗА ЗДРАВЕТО, АДАПТИРАНЕ НА РАБОТНИЦИТЕ, ПРЕДПРИЯТИЯТА И ПРЕДПРИЕМАЧИТЕ КЪМ ПРОМЕНИТЕ И АКТИВЕН ЖИВОТ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА И ОСТАРЯВАНЕ В ДОБРО ЗДРАВЕ

В обхвата на специфична цел 3.2. ще се подкрепят следните дейности:

1. Насърчаване на по-дълъг активен живот чрез интегриран и иновативен подход.
2. Адаптиране на работната среда за справяне с рисковете за здравето.
3. Адаптиране на работниците, предприятията и предприемачите към промените, в т.ч. реакция при криза.
4. Апробиране и въвеждане на превантивни мерки, вкл. чрез повишаване на квалификацията и преквалификация на заети лица в риск от загуба на работа вследствие на преструктуриране на икономиката (в резултат от глобализация, въвеждане на нови технологии, закриване на неекологични производства, пандемии и др.).
5. Създаване, тестване и внедряване на инструменти и модели на секторно и фирмено ниво за стратегическа оценка на потребностите от работна сила, в т.ч. от нови умения и квалификации. Инструменти за изследване и оценка на качествата и стратегическия потенциал на човешкия капитал по сектори и региони.
6. Разработване и реализиране на секторни и регионални стратегии, програми и модели за адаптация към промените и развитие на човешките ресурси по сектори и региони. Подкрепа в създаването на секторни и регионални фондове и клъстери за развитие на умения на работната сила.
7. Разработване и внедряване на системи за изследване и оптимизация на работните процеси, на организационната и екипна ефективност. Инструменти и модели за одит и оценка на ефективността и ефикасността в управлението на човешките ресурси, въвеждане в работата и социализация на новопостъпили млади работници и служители; управление на разнообразието (различията) в организациите, корпоративната култура и приемствеността между поколенията на работното място.
8. Развитие на секторни, регионални и фирмени стратегии и мерки за управление във връзка с възрастта (активно остаряване). Повишаване на осведомеността и разбирането от страна на работодателите, работниците и техните представители относно предизвикателствата и възможностите, произтичащи от демографските промени. Осигуряване и поддържане на здравословна, безопасна и продуктивна работна среда, съобразена с възрастовите потребности на работната сила. Насърчаване на иновативни подходи за целия жизнен цикъл, допълнени от продуктивни и качествени работни места, които

ПРОЕКТ

да дадат възможност на хората да поддържат своите умения, продуктивност и работоспособност на всеки възрастов етап.

9. Подкрепа за създаване на специализирани онлайн портали за търсене и предлагане на работни места за хора над 50 – годишна възраст и хора с трайни увреждания. Разработване и внедряване на инструменти, модели и програми за изследване и управление на стреса на работното място. Подкрепа в изграждането и развитието на фирмени и секторни центрове за превенция и профилактика на стреса в работата, в т.ч. и прегряването /“бърнаут“/.
10. Разработване и внедряване на инструменти и модели за адаптиране на работните места и организацията на процесите към хора с хронични заболявания и трайни увреждания.
11. Мерки за работа с работодателите, вкл. при преструктуриране на икономиката.
12. Подкрепа за подготовка на работна сила в сектори, в които се очаква недостиг на работна сила (съгласно прогнозите до 2034 г.), вкл. в социалната сфера.
13. Практики, насърчаващи професионалната и географската мобилност на заетите лица. Осигуряване на „транспорт“, в населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт.
14. Насърчаване участието на по-възрастното население в пазара на труда.
15. Подкрепа за активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве.
16. Насърчаване на работодателите да подобряват работната среда, да въвеждат гъвкави и/или иновативни форми на организация на работното време, вкл. за работещите над 54 г.
17. Обучение на работодателите в подкрепа на развитие на сферата на КСО дейности.
18. Изследване на новите форми на заетост и повишаване привлекателността на новите професии.
19. Съвместни действия на социалните партньори за провеждане на социален диалог и постигане на договорености на национално и секторно ниво по въпроси, свързани с подобряването на условията и организацията на труд, адаптирането на предприятията и работниците към промените и прилагане на специални политики по активното стареене.

Списък на планираните операции от стратегическо значение - член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [2 000]

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

3.1.Работодатели, жени, безработни лица, възрастни лица, заети лица, търсещи работа лица, лица, полагащи грижа за зависим член от семейството, лица в риск и техните семейства, зависими членове на семейства.

ПРОЕКТ

3.2.Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица; работодатели, търсещи работа лица

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000] *Реализацията на мерките по тази специфична цел включва изпълнение чрез инструмента Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), който се прилага във всеки от шестте района от ниво 2.* *Мерките за ИТИ по тази специфична цел могат да включват:*

- *Подкрепа за използването на гъвкави форми на работа и иновативни форми на организация на труда, осигуряване на по-добър баланс между професионалния и личния живот, включително достъп до грижи за деца и до услуги за други зависими членове на семейството;*
- *Адаптиране на работната среда за справяне с рисковете за здравето. Осигуряване на здравословна, безопасна и продуктивна работна среда, съобразена с възрастовите потребности на работещите и с новите предизвикателства;*
- *Адаптиране на предприятията и работещите към промените на икономическата среда, вкл. реакции при криза;*
- *Практики, насърчаващи професионалната и географската мобилност на лица, полагащи грижи за зависими членове на техните семейства. Осигуряване на транспорт в населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт.*

Междурегионални и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000] **НЕПРИЛОЖИМО**

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Предварителна оценка на ФИ за периода 2021-2027 г. - в процес на разработка

2.1.1.2 Показатели[23]

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

[23] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Етапна цел (2024 г.)**	**Целева стойност (2029 г.)**
1	***3***	***ЕСФ+***	*По-слабо развити*		***[Участници] над 54 г.***	***брой***		***36 158***
1	***3***	***ЕСФ+***	*Преход*		***[Участници] над 54 г.***	***брой***		***5955***
1	***3***	***ЕСФ+***	*По-слабо развити*		***Заети лица, включително самостоятелно заети лица***	***брой***		**140 606**
1	***3***	***ЕСФ+***	*Преход*		***Заети лица, включително самостоятелно заети лица***	***брой***		**23 159**
1	***3***	***ЕСФ+***	*По-слабо развити* *Преход*		***Брой на микро-, малките и средните предприятия, (включително кооперативните предприятия, социалните предприятия), получили подкрепа.***	***брой***	**121**	**512**
1	***3***	***ЕСФ+***	*По-слабо развити* *Преход*		***Брой на микро-, малките и средните предприятия, (включително кооперативните предприятия, социалните предприятия), получили подкрепа.***	***брой***	**20**	**84**
1	***3***	***ЕСФ+***	*По-слабо развити*		***Брой големи предприятия, получили подкрепа.***	***брой***		**172**
1	***3***	***ЕСФ+***	*Преход*		***Брой големи предприятия, получили подкрепа.***	***брой***		**28**

Таблица 3: Показатели за резултатите											
Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Базов сценарий или референтна**	**Референтна година**	**Целева стойност (2029 г.)**	**Източник на данните [200]**	**Коментари [200]**

ПРОЕКТ

	подпомагане (ЕФМДР)						**стойност**				
1	3	ЕСФ+	По-слабо развити		***участници, чието положение на пазара на труда в рамките на шест месеца след напускане на операцията е по-добро*.***	*брой*	*61 753*	**2019**	**135 921**	проучване	
1	3	ЕСФ+	Преход		***участници, чието положение на пазара на труда в рамките на шест месеца след напускане на операцията е по-добро*.***	*брой*			**22 127**	проучване	
1	3	ЕСФ+	По-слабо развити		***Брой предприятия, въвели нови процедури за безопасни и здравословни условия на труд***	*брой*	***196***	***2019***	**503**	УО на ПРЧР	
1	3	ЕСФ+	Преход		***Брой предприятия, въвели нови процедури за безопасни и здравословни условия на труд***	*брой*			**82**	УО на ПРЧР	
1	3	ЕСФ+	По-слабо развити		***Брой предприятия, въвели нови инструменти за развитие на човешките ресурси и организация на труда***	*брой*	***245***	***2019***	**169**	УО на ПРЧР	

ПРОЕКТ

1	3	ЕСФ +	Преход		***Брой предприятия, въвели нови инструмент и за развитие на човешките ресурси и организация на труда***	*брой*			**28**	УО на ПРЧР	

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията[24] (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	3	106 - Мерки за насърчаване на равновесието между професионалния и личния живот, включително достъп до грижи за деца и за зависими лица	17 380 789
1	ЕСФ+	Преход	3	106 - Мерки за насърчаване на равновесието между професионалния и личния живот, включително достъп до грижи за деца и за зависими лица	2 829 431
1	ЕСФ+	По-слабо развити	3	107 - Мерки за здравословна и адаптирана работна среда, насочена към справяне с рисковете за здравето, включително насърчаване на физическата активност	21 725 987
1	ЕСФ+	Преход	3	107 - Мерки за здравословна и адаптирана работна среда, насочена към справяне с рисковете за здравето, включително насърчаване на физическата активност	3 536 789
1	ЕСФ+	По-слабо развити	3	109 - Подпомагане на работниците, предприятията и предприемачите за приспособяването им към промените	30 416 382

[24] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

1	ЕСФ+	Преход	3	109 - Подпомагане на работниците, предприятията и предприемачите за приспособяването им към промените	4 951 504
1	ЕСФ+	По-слабо развити	3	110 - Мерки за насърчаване на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве	17 380 789
1	ЕСФ+	Преход	3	110 - Мерки за насърчаване на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве	2 829 431

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ +	По-слабо развити	3	01 – Безвъзмездни средства	
1	ЕСФ +	Преход	3	01 – Безвъзмездни средства	
1	ЕСФ +	По-слабо развити	3	03 - Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	
1	ЕСФ +	Преход	3	03 - Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	
1	ЕСФ +	По-слабо развити	3	04 - Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	
1	ЕСФ +	Преход	3	04 - Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	3	17 - Други видове целеви територии	10 678 246

ПРОЕКТ

1	ЕСФ+	Преход	3	17 - Други видове целеви територии	1 738 319

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	3	09 – Не е приложимо	86 903 948
1	ЕСФ+	Преход	3	09 – Не е приложимо	14 147 154

2.1.1. Специфична цел[25] („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР) *— повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ*

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4 (чл. 4(1)(vi) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) – НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧЕНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, ПО-СПЕЦИАЛНО ГЪВКАВИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА И ЗА ПРЕКВАЛИФИКАЦИЯ ЗА ВСИЧКИ, КАТО СЕ ВЗЕМАТ ПРЕДВИД ЦИФРОВИТЕ УМЕНИЯ, ПО-ДОБРОТО ПРЕДВИЖДАНЕ НА ПРОМЕНИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА НОВИ УМЕНИЯ, УЛЕСНЯВАНЕТО НА ПРЕХОДИТЕ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И НАСЪРЧАВАНЕТО НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА МОБИЛНОСТ

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [8 000]

Примерни дейности:

1. Целева подкрепа за повишаване на квалификацията и преквалификация на заети лица.
2. Осигуряване на гъвкави възможности за обучения и преквалифициране, включително обучения на работното място.
3. Валидиране на знания, умения и компетенции, постигнати чрез неформално и самостоятелно учене, вкл. ключови компетентности /КК/ и други „меки“ умения, въвеждане на общи критерии за качество на КК.

[25] С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

ПРОЕКТ

4. Инвестиции в умения, съобразно нуждите на пазара на труда с фокус върху общите и специфичните дигитални умения.
5. Мерки за намаляване на различията в компетенциите между отделните възрастови групи по отношение на ИКТ уменията и STEM уменията. Подкрепа за обучения.
6. Подкрепа за създаване на благоприятна среда за учене през целия живот в предприятията и реализация на стратегии за учене през целия живот за работната сила, включително обучения и развиване на умения, надграждане на преносими компетенции, като чужди езици, дигитални компетенции, предприемачество и др.
7. Изграждане на национална мрежа за професионално ориентиране на възрастни – напр. центрове за професионално ориентиране във всяко бюро по труда в областен град.
8. Дейности по насърчаване на професионалната мобилност и подкрепа за кариерно развитие на заетите лица.
9. Обучения за придобиване на базови дигитални умения за ползване на услуги, вкл. социални.
10. Мерки за повишаване на компетенциите и уменията на високоспециализиран персонал в ключови области от здравната система: трансплантология, спешна медицинска помощ, първична здравна помощ, педиатрия и др.
11. Подкрепа за повишаване на професионалния капацитет на обучаващите се специализанти в системата на здравеопазването за придобиване на специфични за този сектор умения.
12. Обучения, предназначени за предприемачи и служители на различни управленски нива за придобиване на бизнес умения по оперативен мениджмънт, организация и оптимизация на бизнес процесите, финанси, маркетинг и продажби на иновативни продукти, лидерство и управление на екипи.

Списък на планираните операции от стратегическо значение - член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Текстово поле [2 000]

НЕПРИЛОЖИМО

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000]

Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица;

Работодатели

ПРОЕКТ

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000] *Реализацията на мерките по тази специфична цел включва изпълнение чрез инструмента Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), който се прилага във всеки от шестте района от ниво 2.* *Мерките за ИТИ по тази специфична цел могат да бъдат насочени към повишаването на квалификацията, уменията и компетентностите на заетите спрямо нуждите на бизнеса на територията на съответния район от ниво 2, както и професионалната и географска мобилност на работещите.*

Междурегионални и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000] *НЕПРИЛОЖИМО*

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000] Съгласно Предварителна оценка на ФИ за периода 2021-2027 г. - в процес на разработка

2.1.1.2 Показатели[26]

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Етапна цел (2024 г.)**	**Целева стойност (2029 г.)**
П 1	**СЦ 4**	**ЕСФ**	**По-слабо развити**		**Заети, включително самостоятелно заети, включени в обучения***	***Брой***	**12 845**	**54 267**
П 1	**СЦ 4**	**ЕСФ**	**Преход**		**Заети, включително самостоятелно**	***Брой***	**2116**	**8938**

[26] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

					заети, включени в обучения*			
П 1	**СЦ 4**	**ЕСФ**	**По-слабо развити**		**Заети, включени в обучения за придобиване на дигитални умения**	***Брой***		**557 453**
П 1	**СЦ 4**	**ЕСФ**	**Преход**		**Заети, включени в обучения за придобиване на дигитални умения**	***Брой***		**91 816**

Таблица 3: Показатели за резултатите											
Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Базова сценарий или референтна стойност**	**Референтна година**	**Целева стойност (2029 г.)**	**Източник на данните [200]**	**Коментари [200]**
П 1	**4**	**ЕСФ+**	**По-слабо развити**		**участници, които при напускане на операцията получават квалификация*,**	***Брой***	*17 022*	**2019**	**52 160**	УО на ПРЧР	
П 1	**4**	**ЕСФ+**	**Преход**		**участници, които при напускане на операцията получават квалификация*,**	***Брой***			**8491**	УО на ПРЧР	
П 1	**4**	**ЕСФ+**	**По-слабо развити**		Участници, които при напускане на операцията са придобили дигитални умения	***Брой***	*0*	**2019**	**535 811**	УО на ПРЧР	
П 1	**4**	**ЕСФ+**	**Преход**		Участници, които при напускане на операцията са придобили	***Брой***			**87 225**	УО на ПРЧР	

ПРОЕКТ

					дигитални умения						

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията[27] (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	4	108 – Развитие на цифровите умения	114 576 550
1	ЕСФ+	Преход	4	108 – Развитие на цифровите умения	18 651 997
1	ЕСФ+	По-слабо развити	4	114 – Подпомагане за ученето за възрастни (с включение на инфраструктурата)	87 994 448
1	ЕСФ+	Преход	4	114 – Подпомагане за ученето за възрастни (с включение на инфраструктурата)	14 324 677

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	4	01 – Безвъзмездни средства	
1	ЕСФ+	Преход	4	01 – Безвъзмездни средства	
1	ЕСФ+	По-слабо развити	4	03 - Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	
1	ЕСФ+	Преход	4	03 - Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	

[27] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

1	ЕСФ+	По-слабо развити	4	04 - Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	
1	ЕСФ+	Преход	4	04 - Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	4	17 - Други видове целеви територии	11 568 100
1	ЕСФ+	Преход	4	17 - Други видове целеви територии	1 883 179

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
1	ЕСФ+	По-слабо развити	4	09 – Не е приложимо	202 570 998
1	ЕСФ+	Преход	4	09 – Не е приложимо	32 976 674

ПРОЕКТ

2.1 Наименование на приоритета [300] *(повтаря се за всеки приоритет)*

ПРИОРИТЕТ 2 - СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

☐Това е приоритет, насочен към съответните специфични за всяка държава препоръки
☐Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐Това е приоритет, насочен към материални лишения**

** Таблица, приложима за приоритетите на ЕСФ +.*

** * Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.2*

2.1.1. Специфична цел[28] („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР) *— повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ*

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1 (чл. 4(1)(vii) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) НА ПРИОРИТЕТ 2 - ПООЩРЯВАНЕ НА АКТИВНОТО ПРИОБЩАВАНЕ С ОГЛЕД НА НАСЪРЧАВАНЕТО НА РАВНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ И АКТИВНОТО УЧАСТИЕ И ПО-ДОБРАТА ПРИГОДНОСТ ЗА РАБОТА

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Примерни дейности:

1. Разработване на мерки за активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на уязвимите групи чрез интегрирана подкрепа и индивидуализиран подход – рехабилитация, обучение, включване в заетост, др.
2. Предоставяне на интегрирана подкрепа (посредничество за заетост, насърчаване на квалификацията, преквалификацията, социални услуги, дейности за достъп до образование и здравеопазване) за нуждаещите се.
3. Подобряване на достъпа до заетост на хората с увреждания и на други уязвими групи чрез предоставяне на комплексни услуги, вкл. към техните семейства. Подкрепа за заетост на лицата, полагащи грижа за зависими членове на семейството.
4. Специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората с увреждания чрез компенсация в случаите на по-ниска производителност на труда и/или изключително натоварване на работодателя, вкл. менторство, наставничество; предоставяне на средства за адаптивност и други с оглед постигане на устойчивост на заетостта на лицето.
5. Надграждане на капацитета на работодателите за работа с хора с увреждания, чрез информационни кампании, обучения за приемственост и насърчаване на активното участие в работния процес.

[28] С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

ПРОЕКТ

Списък на планираните операции от стратегическо значение - член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

НЕПРИЛОЖИМО

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Хора с увреждания и техните семейства, деца и възрастни в риск[29], работодатели

Текстово поле [1 000]

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000]

Реализацията на мерките по тази специфична цел включва изпълнение чрез инструмента Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), който се прилага във всеки от шестте района от ниво 2.

Мерките за ИТИ по тази специфична цел следва да осигуряват:

- *Активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на уязвимите групи;*
- *Интегрирана подкрепа (посредничество за заетост, квалификация, преквалификация, дейности за достъп до социални услуги, образование и здравеопазване) с цел подобряване на пригодността за заетост на уязвими групи и техните семейства;*
- *Специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората с увреждания.*

Междурегионални и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000]

НЕПРИЛОЖИМО

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

НЕПРИЛОЖИМО

[29]……дефиниция…

ПРОЕКТ

2.1.1.2 Показатели[30]

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Етапна цел (2024 г.)**	**Целева стойност (2029 г.)**
П 2	***СЦ 1***	***ЕСФ+***	По-слабо развити		***Участници с увреждания***	***Брой***	***519***	***2921***
П 2	***СЦ 1***	***ЕСФ+***	Преход		***Участници с увреждания***	***Брой***	***85***	***481***
П 2	***СЦ 1***	***ЕСФ+***	По-слабо развити		***Участници, полагащи грижа за член на семейство***	***Брой***		**907**
П 2	***СЦ 1***	***ЕСФ+***	Преход		***Участници, полагащи грижа за член на семейство***	***Брой***		**149**

Таблица 3: Показатели за резултатите											
Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Базова сценарий или референтна стойност**	**Референтна година**	**Целева стойност (2029 г.)**	**Източник на данните [200]**	**Коментари [200]**
П 2	***СЦ 1***	***ЕСФ+***	*По-слабо развити*		*Участници с увреждания, получили подкрепа*	*брой*	*1136*	**2019**	**2926**	УО на ПРЧР	
П 2	***СЦ 1***	***ЕСФ+***	*Преход*		*Участници с увреждания, получили подкрепа*	*брой*			**476**	УО на ПРЧР	

[30] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

П 2	***СЦ 1***	***ЕС Ф+***	*По-слабо развити*		*Участници, полагащи грижа за член на семейството, получили подкрепа*	*Брой*	*1420*	**2019**	**909**	УО на ПРЧР	
П 2	***СЦ 1***	***ЕС Ф+***	*Преход*		*Участници, полагащи грижа за член на семейството, получили подкрепа*	*Брой*			**148**	УО на ПРЧР	

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията[31] (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
2	ЕСФ+	По-слабо развити	1	115 - Мерки за насърчаване на равните възможности и активното участие в обществото	8 568 542
2	ЕСФ+	Преход	1	115 - Мерки за насърчаване на равните възможности и активното участие в обществото	1 394 879
2	ЕСФ+	По-слабо развити	1	116 - Начини за интегриране и завръщане на работа на хора в неравностойно положение	8 568 541
2	ЕСФ+	Преход	1	116 - Начини за интегриране и завръщане на работа на хора в неравностойно положение	1 394 879

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**

[31] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

2	ЕСФ+	По-слабо развити	1	01 – Безвъзмездни средства	**17 137 083**
2	ЕСФ+	Преход	1	01 – Безвъзмездни средства	**2 789 758**

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
2	ЕСФ+	По-слабо развити	1	17 - Други видове целеви територии	**616 281**
2	ЕСФ+	Преход	1	17 - Други видове целеви територии	**100 325**

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
2	ЕСФ+	По-слабо развити	1	09 – Не е приложимо	17 137 083
2	ЕСФ+	Преход	1	09 – Не е приложимо	2 789 758

2.1.1. Специфична цел[32] („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР) — *повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ*

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2 (чл. 4(1)(viii a) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) НА ПРИОРИТЕТ 2 – НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА НА МАРГИНАЛИЗИРАНИ ОБЩНОСТИ, КАТО НАПРИМЕР РОМИТЕ

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Примерни дейности:

[32] С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

ПРОЕКТ

1. Целенасочени мерки за младежка заетост - наемане на първа работа, стажуване, чиракуване, субсидирана заетост, обучение по време на работа, развитие на умения, менторство, придобиване на професионална квалификация.
2. Включване в заетост на безработни и неактивни лица, вкл. субсидирана заетост, с цел устойчива интеграция на пазара на труда.
3. Предоставяне на обучения, включително обучение чрез работа, чиракуване, обучения за придобиване на функционална грамотност, професионални умения, ключови компетентности.
4. Предоставяне на трудово консултиране и професионално ориентиране.
5. Идентифициране, активиране, оценка на способностите и стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда, регистрация в ДБТ.
6. Обучения за придобиване на базови умения по различни професии, които не са обвързани с придобиване на квалификация, с цел включване на пазара на труда на лица с начално или без образование и с ниска грамотност.
7. Подкрепа на самотните и многодетни родители и улесняване достъпа им до услуги, вкл. и до пазара на труда и кариерното им развитие.
8. Предоставяне на услуги за семейства с деца, вкл. с увреждания, чрез интегрирани услуги като семейно консултиране, семейното планиране и отговорно родителство, услуги за ранно детско развитие, формиране на родителски умения; превенция на изоставянето на деца и други.
9. Предоставяне на подкрепа с цел подобряване достъпа до здравни услуги и здравна профилактика, в т.ч. информираност за здравното обслужване на гражданите и достъпа до здравни грижи, вкл. чрез дигитализация.
10. Мерки за повишаване на здравната култура по отношение на репродуктивно здраве на жените, превенция на болести при децата и социално-значими болести при възрастните, необходимостта от профилактика на здравето.
11. Достъп до социални услуги в общността и в домашна среда за хора с увреждания, възрастни хора в невъзможност за самообслужване и др.
12. Развитие на социални умения и граждански компетенции.
13. Прилагане на мерки за борба с дискриминацията, създаване на толерантност и благоприятна обществена среда за равнопоставеност, социално включване и възможности за участие на маргинализираните общности – напр. мерки за преодоляване на стереотипи, ограничаване на езика на омразата, преодоляване на дискриминационни практики, насърчаване на мулти-културните дейности и на положителните примери и ролеви модели с постижения в работата, образованието, общественото положение и др., мерки за преодоляване на ограничителните патриархални стереотипи.
14. Разработване на мерки за преодоляване на предразсъдъците и дискриминацията при жилищното настаняване на маргинализираните общности.

ПРОЕКТ

Списък на планираните операции от стратегическо значение - член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

НЕПРИЛОЖИМО

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Текстово поле [1 000] Лица, представители на маргинализирани общности, в риск от бедност и социално изключване.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000] *Реализацията на дейностите включва изпълнение изцяло чрез териториални инструменти:* *- Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), който се прилага във всеки от шестте района от ниво 2;*

- Подходът „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР), приложим на територията на избрани местни инициативни групи, при условие че финансираните операции са част от мерките на техните многофондови стратегии за ВОМР, одобрени за финансиране от ПРЧР 2021-2027 чрез процедура за подбор на национално ниво.

Междурегионални и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000] *НЕПРИЛОЖИМО*

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

Текстово поле [1 000] НЕПРИЛОЖИМО

2.1.1.2 Показатели[33]

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти

[33] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 3	***СЦ 4***	***ЕСФ+***	*По-слабо развити*		Малцинства (вкл. маргинализирани общности като ромите)	***Брой***	**1099**	**6191**
П 3	***СЦ 4***	***ЕСФ+***	*Преход*		Малцинства (вкл. маргинализирани общности като ромите)	***Брой***	**181**	**1020**

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
П 2	***СЦ 2***	***ЕСФ+***	***По-слабо развити***		Участници от малцинства, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа, или имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица или са ангажирани с образование/обучение или са получили квалификация	**Брой**	**392**	**2019**	**3445**	УО на ПРЧР	
П 2	***СЦ 2***	***ЕСФ+***	***Преход***		Участници от малцинства, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа, или имат работа, вкл. като самостоятелно заети лица или са ангажирани с образование/обучение или са получили квалификация	**Брой**			**561**	УО на ПРЧР	

ПРОЕКТ

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията[34] (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
2	ЕСФ+	По-слабо развити	2	117 - Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	30 942 353
2	ЕСФ+	Преход	2	117 - Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	5 037 127

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
2	ЕСФ+	По-слабо развити	2	01 – Безвъзмездни средства	30 942 353
2	ЕСФ+	Преход	2	01 – Безвъзмездни средства	5 037 127

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
2	ЕСФ+	По-слабо развити	2	17 – Други видове целеви територии	22 736 993
2	ЕСФ+	Преход	2	17 – Други видове целеви територии	3 701 371

[34] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

2	ЕСФ+	По-слабо развити	2	27 - Други видове целеви територии	8 205 360
2	ЕСФ+	Преход	2	27 - Други видове целеви територии	1 335 756

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	**Фонд**	**Категория региони**	**Специфична цел**	**Код**	**Сума (EUR)**
2	ЕСФ+	По-слабо развити	2	09 – Не е приложимо	30 942 353
2	ЕСФ+	Преход	2	09 – Не е приложимо	5 037 127

2.1.1. Специфична цел[35] („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР) — *повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ*

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3 (чл. 4 (1)(ix) от Проект на Регламент 382/2018 за ЕСФ+) - ПОДОБРЯВАНЕ НА РАВНИЯ И НАВРЕМЕНЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ, УСТОЙЧИВИ И ДОСТЪПНИ УСЛУГИ; МОДЕРНИЗИРАНЕ НА СИСТЕМИТЕ ЗА СОЦИАЛНА ЗАКРИЛА, ВКЛЮЧИТЕЛНО НАСЪРЧАВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО СОЦИАЛНА ЗАКРИЛА; ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПНОСТТА, ЕФЕКТИВНОСТТА И УСТОЙЧИВОСТТА НА СИСТЕМИТЕ НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И НА УСЛУГИТЕ ЗА ПОЛАГАНЕ НА ДЪЛГОСРОЧНИ ГРИЖИ

2.1.1.1 Намеса на фондове

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), i) iii) iv) v) vi);

Съответни видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

Дейности, в обхвата на Специфична цел 3:

1. Предоставяне на подкрепа в семейството и общността, превантивни и подкрепящи услуги за деца и възрастни, осигуряване на достъп до дългосрочни грижи:
   - ✓ Развитие на услуги за мобилна превантивна общностна работа – включително работа в маргинализирани общности;
   - ✓ Създаване на общодостъпни социални услуги за информиране, консултиране и обучение за реализиране на социални права и за развиване на умения;

[35] С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

- ✓ Създаване на социални и интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда и в общността за хора с увреждания, възрастни хора и хора в невъзможност за самообслужване;
- ✓ Създаване на заместваща грижа в подкрепа на родителите на деца с трайни увреждания, семействата и лицата, които полагат грижа в домашна среда за пълнолетни лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване и за възрастни хора в невъзможност за самообслужване;
- ✓ Създаване на услуги за подкрепа и обучение на членове на семейството, които полагат неформална грижа в домашна среда за лица с трайни увреждания и за лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване;
- ✓ Услуги за спешно осигуряване на подкрепа в случай на кризисна ситуация;
- ✓ Подкрепа на процеса за дългосрочна грижа за хората с увреждания, чрез закриване на специализираните институции за хора с увреждания и създаване на социални и интегрирани здравно-социални услуги, включително и подкрепящи услуги, услуги за дневна грижа, услуги за резидентна грижа, подкрепа на мерки за превенция на институционализацията и други;
- ✓ Осигуряване на подкрепа на процеса за реформиране на Домовете за стари хора;
- ✓ Разширяване на мрежата от услуги за ранно детско развитие – формиране на родителски умения; консултиране и подкрепа на родители по въпросите на ранното детско развитие и отглеждането на деца; превенция на изоставянето на деца и други;
- ✓ Развитие на услуги за ранна интервенция на увреждането за деца;
- ✓ Подкрепа на членове на разширеното семейство, полагащи грижи за деца, чиито родители живеят и работят извън страната;
- ✓ Развитие на застъпничеството и посредничество като услуги за подкрепа на лицата да защитават и да отстояват своите права и потребности и осъществяване на взаимодействие и координация между служителите на институциите в интерес на заинтересованите лица за реализиране на правата и потребностите им;
- ✓ Създаване на услуги за осигуряване на подслон и подкрепа на бездомни лица;
- ✓ Подкрепа за процеса по предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца и младежи – развитие на услуги за превенция и реинтеграция, реализиране на дейности за превенция на възпроизвеждането на институционалния модел на грижа и повишаване на качеството и ефективността на услугите за подкрепа на децата и техните семейства, интегрирано предоставяне на подкрепа и интегрирани междусекторни услуги, подкрепа и обучения за придобиване на социални умения на младежи напускащи системата за грижа и подготовката им за пазара на труда;
- ✓ Подобряване на средата в съществуващи социални услуги/реформиране на съществуващи социални услуги;
- ✓ Дейности за популяризиране на социалните услуги и работата в тях.

ПРОЕКТ

3. Модернизиране на системите за социална закрила, включително насърчаване на достъпа до социална закрила. Инвестиции за подобряване на достъпността на хората с увреждания. Подкрепа чрез разработване и въвеждане на карта за идентификация за хората с увреждания.

- ✓ Проучване на опита от партньорски организации и обмен на иновативни практики за разработване на „карти за идентификация за хората с увреждания“.
- ✓ Създаване на условия за подобряване на достъпността на хората с увреждания чрез инвестиции за въвеждане на социалната иновация „карта за идентификация за лице с увреждане”.
- ✓ Изграждане на партньорски мрежи за привличане на възможно по-широк спектър от институции/организации. Анализиране на потребностите, съответно свързаните услуги/ мерки и параметризиране на инструментариума.
- ✓ Дейности за популяризиране на картата за идентификация за хората с увреждания и работа по тях.
- ✓ Повишаване на административния капацитет и насърчаване на мултисекторния подход и институционални механизми за предоставяне на подходящи и достъпни услуги в подкрепа на възрастните и хората с увреждания.
- ✓ Разработване на мерки за активно социално приобщаване с цел подобряване на достъпността на хората с увреждания.
- ✓ Подкрепа за прилагане на изискванията за достъпност за хората с увреждания.

4. Инвестиции в политиките за децата и тяхното благосъстояние, вкл. в контекста на Детската гаранция.

5. Разработване на механизми за подкрепа на социално уязвими групи за достъп до услуги във връзка с дигитализацията и бъдещите подходи при предоставянето на информация и услуги.

6. Подобряване експертизата и капацитета на институциите, администрациите и заетите в социалната сфера;

- ✓ Подкрепа за преквалификацията и повишаването на квалификацията на социалните работници и тяхната териториална мобилност;
- ✓ Стажантски програми и наставничество за новоназначени специалисти в социалните услуги;
- ✓ Обучения и супервизия на специалисти, предоставящи социални услуги и на общински служители по стандартите и критериите за качество на социалните услуги;
- ✓ Обучения за служители, отговорни за насочването за ползване на социални услуги;
- ✓ Обучение на общински служители за планиране на социалните услуги;
- ✓ Повишаване на капацитета за анализиране и планиране на социалните услуги, вкл. и подкрепа за разработване на програми за развитие на качеството на социалните услуги и тяхното изпълнение;

ПРОЕКТ

- ✓ Подкрепа за реализиране на интегриран подход и предоставяне на интегрирани услуги;
- ✓ Повишаване на капацитета на специалистите, осъществяващи социални дейности в контекста на протичащите процеси на дигитализация и цифровизация, включително и при предоставянето на услугите;
- ✓ Междуинституционално взаимодействие и оказване на съдействие при особени правила при предоставянето на социални услуги, ползване на резидентна грижа от лица, поставени под пълно запрещение;
- ✓ Обучения за служителите в социалната сфера;
- ✓ Подкрепа за реформите и повишаване на капацитета в социалното осигуряване (НОИ);
- ✓ Повишаване на институционалния капацитет на публичните администрации на национално, регионално и местно равнище за осъществяването за ефективно координиране на държавната политика за правата на хората с увреждания;
- ✓ Подкрепа на институциите за идентифициране на жертвите на насилие.
- ✓ Дигитализация на работните процеси, дигитализация на услугите, включително телеасистенция, въвеждане на различни форми на електронни инструменти и ресурси, информационна свързаност.

7. Подкрепа за заетите в сферата на закрила на детето:

- ✓ Периодични обучения/ супервизии за работещите в социалните услуги, отделите за закрила на детето, др.;
- ✓ Специфични обучения по теми и подходи на работа, имащи отношение към определените целеви групи за съответния регион;
- ✓ Въвеждане на стимули, които да мотивират работещите в социалната сфера, включително нефинансови;
- ✓ Създаване на информационна свързаност чрез софтуерен продукт (информационна база данни), който да генерира данни и информация от други органи за закрила;
- ✓ Обучения и изграждане на експертен капацитет на служителите в сферата на закрила на детето, вкл. на местно и национално равнище.
- ✓ Подобряване на междуинституционалното взаимодействие между органите за закрила на детето на всички нива и координация при работа с деца, жертви на насилие или в риск от насилие.

8. Услуги за пострадали от насилие, вкл. превенция:

- ✓ Комплексен подход за подкрепа на лица, жертви на насилие;
- ✓ Подкрепа за лица, пострадали от домашно насилие, и на лица – жертви на трафик.

Списък на планираните операции от стратегическо значение - член 17, параграф 3, буква г), подточка i):

НЕПРИЛОЖИМО

ПРОЕКТ

Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):

Лица, вкл. деца с увреждания; деца и възрастни в риск[36] и техните семейства; семейства с деца, вкл. с увреждания; деца и възрастни в риск; деца, младежи и възрастни, включително с увреждания, ползващи социални услуги и техните семейства; служители на доставчици на социални и здравни услуги; лица, заети в услуги в резидентна грижа; служители от институции/организации/администрации, ангажирани с политиките в социалната сфера.

Специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 17, параграф 3, буква г), подточка iv)

Текстово поле [2 000] *Реализацията на дейностите за постигане на целта включва изпълнение чрез териториалния инструмент ИТИ, на територията на цялата страна, по региони за планиране от ниво 2.* *Мерките за ИТИ по тази специфична цел следва да бъдат насочени към предоставянето на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи. Мерките могат да бъдат:*

- *Социални и интегрирани социално-здравни услуги в общността или в домашна среда за деца, хора с увреждания, възрастни хора и хора в невъзможност за самообслужване;*
- *Мерки, осигуряващи интегрирана подкрепа в полагането на грижите в ранна детска възраст на родителите на деца с увреждания;*

Подкрепа за семействата и лицата, които полагат грижа в домашна среда за пълнолетни лица с увреждания в невъзможност за самообслужване;
Мерки за предоставяне на услуги за лица, пострадали от насилие, вкл. превенция.

Мерките от ПРЧР за дългосрочната грижа за възрастни хора не са част от подкрепата по подхода ИТИ

Междурегионални и транснационални видове действия — член 17, параграф 3, буква г), подточка v):

Текстово поле [2 000] **НЕПРИЛОЖИМО**

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 17, параграф 3, буква г), подточка vi)

[36] …дефиниция…

ПРОЕКТ

НЕПРИЛОЖИМО

2.1.1.2 Показатели[37]

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), ii)

Таблица 2: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**	**Фонд**	**Категория региони**	**ID [5]**	**Показател [255]**	**Мерна единица**	**Етапна цел (2024 г.)**	**Целева стойност (2029 г.)**
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**По-слабо развити**		**Участници с увреждания**	брой	8 224	46 334
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**Преход**		**Участници с увреждания**	брой	***1355***	***7 631***
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**По-слабо развити**		**Брой публични администрации или публични служби на национално, регионално или месно равнище, получили подкрепа**	брой		213
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**Преход**		**Брой публични администрации или публични служби на национално, регионално или месно равнище, получили подкрепа**	брой		**58**
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**По-слабо развити**		**Деца в риск**	брой	6030	33 974
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**Преход**		**Деца в риск**	брой	**993**	**5 596**
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**По-слабо развити**		**Възрастни в риск[38]**	брой	8712	49 089
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**Преход**		**Възрастни в риск[39]**	брой	**1435**	**8 084**
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**По-слабо развити**		**Заети лица, получили подкрепа**	брой		**1919**
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ+***	**Преход**		**Заети лица, получили подкрепа**	брой		**316**

[37] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

[38] Ще се разработи дефиниция за целите на ПРЧР

[39] Ще се разработи дефиниция за целите на ПРЧР

ПРОЕКТ

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	По-*слабо развити*		**Деца в риск, получили услуги**	брой	**35 783**	**2019**	**29 493**	УО на ПРЧР	
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	*Преход*		**Деца в риск, получили услуги**	брой			**4 801**	УО на ПРЧР	
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	*По-слабо развити*		**Участници с увреждания, получили услуги**	брой	27 434	2019	43 504	УО на ПРЧР	
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	*Преход*		**Участници с увреждания, получили услуги**	брой			**7 082**	УО на ПРЧР	
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	*По-слабо развити*		**Възрастни в риск, получили услуги**	брой	4 835	2019	35 207	УО на ПРЧР	
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	*Преход*		**Възрастни в риск, получили услуги**	брой			5 731	УО на ПРЧР	
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	*По-слабо развити*		**Брой публични администрации или публични служби на национално, регионално или местно равнище от системата на социалната закрила, получили подкрепа**	брой	*5*	2019 г.	**213**	УО на ПРЧР	
П 2	*СЦ 3*	*ЕСФ+*	*Преход*		**Брой публични администрации или публични служби на национално, регионално или местно равнище от системата на социалната закрила, получили подкрепа**	брой			**58**	УО на ПРЧР	

ПРОЕКТ

П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ +***	***По-слабо развити***		**Заети лица, получили подкрепа**	брой	*8 932*	**2019**	*1844*	УО на ПРЧР	
П 2	***СЦ 3***	***ЕСФ +***	***Преход***		**Заети лица, получили подкрепа**	брой			**300**	УО на ПРЧР	

2.1.1.3 Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията[40] (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква г), vii)

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2	ЕСФ+	По-слабо развити	3	111 Подпомагане за образованието и грижите в ранна детска възраст (с изключение на инфраструктурата)	50 801 564
2	ЕСФ+	Преход	3	111 Подпомагане за образованието и грижите в ранна детска възраст (с изключение на инфраструктурата)	8 270 022
2	ЕСФ+	По-слабо развити	3	121 Мерки за подобряване на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги	171 412 486
2	ЕСФ+	Преход	3	121 Мерки за подобряване на равния и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги	27 904 358
2	ЕСФ+	По-слабо развити	3	124 Мерки за по-добър достъп до дългосрочни грижи (с изключение на инфраструктурата)	175 628 265
2	ЕСФ+	Преход	3	124 Мерки за по-добър достъп до дългосрочни грижи (с изключение на инфраструктурата)	28 590 648

[40] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ — разпределение само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

2	ЕСФ+	По-слабо развити	3	125 Мерки за модернизиране на системите за социална закрила, включително насърчаване на достъпа до социална закрила	17 572 027
2	ЕСФ+	Преход	3	125 Мерки за модернизиране на системите за социална закрила, включително насърчаване на достъпа до социална закрила	2 860 562

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2	ЕСФ+	По-слабо развити	3	01 – Безвъзмездни средства	415 414 342
2	ЕСФ+	Преход	3	01 – Безвъзмездни средства	67 625 590

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2	ЕСФ+	По-слабо развити	3	17 - Други видове целеви територии	14 790 744
2	ЕСФ+	Преход	3	17 - Други видове целеви територии	2 407 796

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2	ЕСФ+	По-слабо развити	3	09 – Не е приложимо	415 414 342
2	ЕСФ+	Преход	3	09 – Не е приложимо	67 625 590

2.Т. ПРИОРИТЕТ 3 - ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

ПРОЕКТ

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква д); Член 29, член 30, член 31, член 89, РОР

Описание на техническата помощ по фиксирани плащания — член 30

Текстово поле [5 000]

За успешното изпълнение на Техническа помощ през периода 2021-2027 ще се ползва натрупания опит през предходните два програмни периода. Чрез Техническа помощ ще се подпомагат всички действия на УО на ПРЧР, необходими за ефективното, ефикасното и целесъобразното изпълнение на заложените цели и индикатори като се прилагат адекватни и своевременни действия в следните основни направления:

- ✓ **Подобряване на процесите на планиране, изпълнение, мониторинг, оценка и контрол на П РЧР**

Базирайки се на натрупания опит и добрите практики и подходи в програмирането, изпълнението, мониторинга, контрола и оценката на програмата ще се постигне по-добро административно управление, което от своя страна ще рефлектира върху развитието на включените в програмата политики. Инвестициите ще продължат да осигуряват адекватни системи, добра работна среда и експертен и мотивиран човешки ресурс, като по този начин ще се постигане по-голяма ефективност и ефикасност в усвояването на средствата от ЕС, както и качествено управление на програмата. Ще бъдат подкрепяни анализи, проучвания и изследвания на възможността за прилагането на иновативни подходи в управлението и изпълнението на програма. Ще се подкрепят дейности по укрепване на административния капацитет за постигане на високи нива на управление и контрол на ПРЧР.

Примерни допустими дейности:

- Извършване на оценки
- Набиране, обобщаване и анализ на информация и статистически данни, подготовка на становища, доклади и документи, провеждане на изследвания и осъществяване на други дейности, насочени към подкрепа на изпълнението на функциите на Управляващия орган
- Подобряване на средата за изпълнение чрез допълнително рационализиране на правилата и процедурите за управление и контрол и свеждане до минимум на административната тежест
- Материално-техническо обезпечаване на структурите, изпълняващи функции по управление и контрол
- Финансиране на разходите за възнаграждения за служители, изпълняващи функции по управление и контрол, в т.ч. свързаните с тях осигурителни вноски и други дължими според действащото законодателство доплащания
- Провеждане и участие в обучения, работни посещения, стажове, семинари, обмяна на опит и др. присъствени и онлайн форми, с цел поддържане на високи нива на компетентност на служителите, които да гарантират ефективно изпълнение на задълженията по управление и контрол
- Организиране и провеждане на заседанията на Комитета за наблюдение на П РЧР

ПРОЕКТ

- Подпомагане капацитета на УО чрез осигуряване на допълнителна експертиза в сферата на информационните технологии, държавни помощи, финансови инструменти, юридически услуги и др.

✓ **Повишаване капацитета на бенефициентите при разработването и управлението на проекти по П РЧР**

Със средства от Техническа помощ ще продължат да се финансират дейности, които целят повишаване на капацитета на бенефициентите за участие в програмата, както чрез подготовката на качествени проектни предложения, така и чрез добро управление на изпълняваните от тях проекти. Ще продължат и дейности за повишаване информационната осведоменост на целевите групи и бенефициентите по отношение на инвестициите от ЕС и П РЧР, както и за повишаване на възможностите за разпространение на резултатите и добрите практики. Дейностите по комуникация и прозрачност са посочени в т. 5.

Примерни допустими дейности:

• Организация на обучения, информационни дни, кръгли маси, семинари, работни срещи и други форми за повишаване информираността, знанията и уменията на бенефициентите (потенциални и реални) във връзка с изпълнението на дейностите по П РЧР.

Описание на техническата помощ по плащанията, които не са свързани с разходи — член 31

Текстово поле [3 000]

Таблица 8: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
3	ЕСФ+		140 - Информация и комуникация	4 839 690
3	ЕСФ+		141 - Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	22 859 310
3	ЕСФ+		142 - Оценка и проучвания, събиране на данни	1 978 500
3	ЕСФ+		143 - Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициерите и съответните партньори	9 892 500

Таблица 9: Измерение 5 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

ПРОЕКТ

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
3	ЕСФ+		09 – Не е приложимо	

3. Финансов план

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква е), i)- iii); Член 106, параграфи 1—3, член 10; Член 21; РОР

3.А Прехвърляния и принос[41]

Позоваване: Член 10; Член 21; РОР

☐Изменение на програма, свързано с член 10, РОР (принос към Invest EU)
☐Изменение на програмата, свързано с член 21, РОР (прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление между фондовете със споделено управление)

Таблица 15: Принос към InvestEU * - <u>Неприложимо</u>

	Категория региони	Компонент 1 (a)	Компонент 2 (b)	Компонент 3 (c)	Компонент 4 (d)	Компонент 5 (e)	сума (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ЕФРР	По-силно развити региони						
	По-слабо развити региони						
	Преход						
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						
	По-слабо развити региони						

[41] Приложимо само за внасяне на изменения в програмите, в съответствие с член 10 и член 21, РОР.

ПРОЕКТ

	Преход						
	Най-отдалечени региони						
КФ							
ЕФМДР							
Общо							

* Кумулативни суми на целия принос по време на програмния период.

Таблица 16: Прехвърляния към инструменти при пряко или косвено управление* - НЕПРИЛОЖИМО

Фонд	**Категория региони**	**Инструмент 1** (a)	**Инструмент 2** (b)	**Инструмент 3** (c)	**Инструмент 4** (d)	**Инструмент 5** (e)	**Сума за прехвърляне** (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ЕФРР	По-силно развити региони						
	Преход						
	По-слабо развити региони						
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						
	Преход						
	По-слабо развити региони						
	Най-отдалечени региони						

ПРОЕКТ

КФ							
ЕФМДР							
Общо							

* Кумулативни суми на всички прехвърляния през програмния период.

ПРОЕКТ

Таблица 17: Прехвърляния между фондове със съвместно управление * - <u>НЕПРИЛОЖИМО</u>

		ЕФРР				ЕСФ+				КФ	ЕФМДР	Фонд „Убежище и миграция“	ФВС	ИУГВ	Общо
		По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони	По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони	Най-отдалечени региони						
ЕФРР	По-силно развити региони														
	Преход														
	По-слабо развити региони														
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони														
ЕСФ+	По-силно развити региони														
	Преход														
	По-слабо развити региони														
	Най-отдалечени региони														
КФ															
ЕФМДР															
Общо															

* Кумулативни суми на всички прехвърляния през програмния период.

3.1 Финансови бюджетни кредити по година

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква е), i)

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по година									
Фонд	**Категория региони**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Общо**
ЕФРР	По-слабо развити региони								
	По-силно развити региони								
	Преход								
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
Общо									
ЕСФ+	По-слабо развити региони	84 159 084.00	182 344 682.00	210 397 710.00	266 503 766.00	280 530 280.00	266 503 766.00	112 212 112.00	1 402 651 400.00
	По-силно развити региони								
	Преход	13 700 316.00	29 684 018.00	34 250 790.00	43 384 334.00	45 667 720.00	43 384 334.00	18 267 088.00	228 338 600.00
	Най-отдалечени региони								

ПРОЕКТ

Общо		97 859 400.00	212 028 700.00	244 648 500.00	309 888 100.00	326 198 000.00	309 888 100.00	130 479 200.00	1 630 990 000.00
Кохезионен фонд	Не е приложимо								
ЕФМДР	Не е приложимо								
Общо		97 859 400.00	212 028 700.00	244 648 500.00	309 888 100.00	326 198 000.00	309 888 100.00	130 479 200.00	1 630 990 000.00

ПРОЕКТ

3.2 Общо финансови бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране[1]

Позоваване: Член 17 параграф 3, буква е), точка ii), член 17, параграф 6

За целта, свързана с растежа и заетостта

Таблица 11: Общо фиансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране

Цели на политиката Не или ТП	Приоритет	Основа за изчисляване на подпомагането от ЕС (общо или публично)	Фонд	Категория региони*	Принос на ЕС	Национален принос	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Общо	Процент на съфинансиране
							публично	частно		
					(a)	(b)=(c)+(d)	(c)	(d)	(e)=(a)+(b)**	(f)=(a)/(e)**
	Приоритет 1		ЕСФ+	По-слабо развити региони	907 613 822.00	160 167 145.00	160 167 145.00	0.00	1 067 780 967.00	0.85
				По-силно развити региони	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
				Преход	144 859 924.00	62 082 825.00	62 082 825.00	0.00	206 942 749.00	0.70
				Най-отдалечени региони	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Приоритет 2		ЕСФ+	По-слабо развити региони	463 493 778.00	81 793 020.00	81 793 020.00		545 286 798.00	0.85
				По-силно развити региони	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
				Преход	75 452 475.00	32 336 775.00	32 336 775.18	0.00	107 789 250.00	0.70
				Най-отдалечени региони	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

[1] Преди междинния преглед през 2025 г. за ЕФРР, ЕСФ+ и КФ, финансовите бюджетни кредити само за периода 2021—2025 г.

ПРОЕКТ

Приоритет 3 Техническа помощ	ТП член 29, РОР		ЕФРР или ЕСФ+ или КФ							
	ТП член 30, РОР		ЕФРР или ЕСФ+ или КФ		39 570 000.00	6 982 941.00	6 982 941.00	0.00	46 552 941.00	0.85
Общо ЕСФ+				По-силно развити региони	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
				Преход	220 312 399.00	94 419 600.00	94 419 600.18	0.00	314 731 999.00	0.70
				По-слабо развити региони	1 371 107 600.00	241 960 165.00	241 960 165.00	0.00	1 613 067 765.00	0.85
				Най-отдалечени региони	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Всичко					1 630 989 999.00	343 362 706.00	343 362 706.18	0.00	1 974 352 705.00	0.83

***** За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, специални разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнителни разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За КФ — не е приложимо Що се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

** Където е приложимо за всички категории региони.

ПРОЕКТ

2. Благоприятстващи условия – ***предстои скорошна актуализация*.**

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква з)

Таблица 12: Благоприятстващи условия							
Благоприятстващи условия	**Фонд**	**Специфична цел**	**Изпълнение на благоприятстващите условия**	**Критерии**	**Изпълнение на критериите**	**Позоване на съответната документация**	**Обосновка**
Въвеждане и прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета	*Хоризонтално условие*		**ДА**	Действаща национална рамка за прилагането на КПХУ на ООН, която включва: 1.Общи цели с измерими подцели, събиране на данни и механизъм за мониторинг.	**ЧАСТИЧНО ИЗПЪЛНЕН**	ЗХУ и Правилника за неговото прилагане са достъпни на: https://mlsp.government.bg/index.php?section=POLICIESI&I=281&lang= Информация за НСХУ и всички документи по неговото функциониране , както и	Наличие на Национална рамка, гарантираща изпълнението на Конвенцията, включваща: а. Приемане на вторична законодателна рамка за изпълнение на Закона за хората с увреждания и определяне на отговорни институции за координация и мониторинг на изпълнението на Конвенцията - **КРИТЕРИЯТ Е ИЗПЪЛНЕН –** през 2019 г. е приет Правилник за прилагане на ЗХУ, както и Правила за дейността и организацията на работа на Националния съвет за хората с увреждания. 1. Общи цели с измерими подцели, събиране на данни и механизъм за мониторинг - А. Създаване на орган за независим мониторинг с участието на ХУ и техните организации в тези процеси – създаден е Съвет за наблюдение през юли 2019 г.

ПРОЕКТ

						ЗХУ и Правилника към него са достъпни на: https://saveti.government.bg/web/cc_11/1 Информация за Съвета за наблюдение са достъпни на: https://www.ombudsman.bg/pictures/Протокол%201.pdf	- на основата на чл. 11. От Закона за хората с увреждания „За осъществяване на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания се създава Съвет за наблюдение.“ - съгласно чл. 14 от ЗХУ Съветът за наблюдение: 1. изготвя становища, препоръки и предложения до отговорните институции за предотвратяване и преустановяване на нарушенията на правата на хората с увреждания; 2. изготвя ежегодни доклади по предприетите действия за прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания; 3. осъществява периодичен преглед и оценка на националното законодателство, практики и проекти на нормативни актове за съответствие с разпоредбите на Конвенцията за правата на хората с увреждания; 4. осъществява и други дейности, свързани с насърчаване, защита и наблюдение по прилагането на Конвенцията. **Б. Създаване на Национален съвет за хората с увреждания като консултативен орган към МС** На основание чл.33, ал.3 от Конвенцията е създаден Национален съвет за хората с увреждания с цел сътрудничество в развитието и провеждането на политиката за правата на хората с увреждания. Председателят на Националния съвет е заместник министър-председател. Националният съвет е консултативен орган, съставен от представители на правителството, номинирани от Министерския съвет,

ПРОЕКТ

							национално представителни организации на и за хора с увреждания, национално представителни организации на работниците и служителите и представители на национално равнище организации на работодателите и Националното сдружение на общините в Република България. **В. Създаване на информационна система за хората с увреждания** – Създадена е през 2013 г. Ще бъде актуализирана през 2020 г. във връзка с новото национално законодателство. Законът за хората с увреждания предвижда създаването и поддържането на профилна услуга за хора с увреждания. От началото на 2019 г. Агенцията за хората с увреждания е разработила и внедрила услугата Профил, която позволява на лицето да получи достъп до информация за допустими административни и социални услуги според специфичните увреждания. Профилната услуга се намира на интернет страницата на Агенцията за info data base.doc хората с увреждания. info_profile.doc **Г. Приемане на втори план за периода 2019-2020 за прилагане на Националната стратегия за ХУ 2016-2020.**

ПРОЕКТ

						Планът за действие на Република България за прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания (2015-2020) и съответното Решение на МС за неговото приемане са достъпни на: https://mlsp.government.bg/index.php?section=POLICIESI&lang=&I=283	Експертна работна група изготви плана за действие. Групата се състои от представители на публични органи, организации на хората с увреждания и други заинтересовани страни. Планът за действие за периода 2019—2020 г. беше приет с Решение No 667/07.11.2019 г. на Министерския съвет. Нейното изпълнение е в процес на изпълнение в момента. **Д. Разработване и приемане на Националната стратегия за хората с увреждания 2021-2030 и плана за действие за стратегията.** Експертна работна група, включваща представители на публични органи, организации на хората с увреждания и други заинтересовани страни, изготвя Националната стратегия за хората с увреждания 2021-2030.
				2.Механизъм, с който се гарантира, че достъпът до политиката, законодателството и стандартите са надлежно	**НЕ**		*Очаква се изпълнение към 2021 г. Предстои изготвяне и приемане на насоки за гарантиране спазването на Конвенцията в процеса на изпълнение на програмите, финансирани от ЕС.*

ПРОЕКТ

				отразени в подготовката и изпълнението на програмите			
Тематично условие: **Стратегическа рамка на политиката за активни политики на пазара на труда**	ЕСФ +	СЦ 1 и СЦ 2 на Приоритет 1	**ДА**	Налице е стратегическа рамка на политиката за активни политики на пазара на труда в светлината на насоките относно заетостта, която включва: 1.Механизми за насочване на профилирането на търсещите работа и оценка на техните нужди, включително за предприемачески модели	**ДА**	Механизъм за профилиране и оценяване потребностите: Block Diagrams.rar Технология на работа в ДБТ: Tehnologya za rabota na DBT_2017_	Механизмът за профилиране и оценяване потребностите за включване в обучение и насочване към работни места на първичния пазара на труда или към субсидирана заетост на търсещите работа лица се прилага успешно от много години и е регламентиран в Технологията на работа в дирекциите „Бюро по труда“ утвърдена от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта.
				2. Информация за новите свободни работни места и възможностите за заетост при отчитане на променящите се потребности на пазара на труда	**ДА**	е-Трудовата борса е публично достъпна на: https://www.az.government.bg/bg/ejobs/	Функционира обединена база данни за свободните работни места, обявени в бюрата по труда и профилите на търсещите работа лица, регистрирани в бюрата по труда т.нар. е-Трудова борса.
				3.Мерките, с които се гарантира, че неговото проектиране, изпълнение, мониторинг и преглед се	**ДА**	Документи за създаването и иформация за дейността на	Всички стратегически и оперативни документи относно политиката по заетостта се разработват и съгласуват със социалните партньори и обсъждат в Националния съвет за насърчаване на заетостта, към

ПРОЕКТ

				извършва в тясно сътрудничество със съответните заинтересовани страни		двата съвета е налична на: https://saveti.government.bg/	министъра на труда и социалната политика с участието на представилите на национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, като постоянно действащ орган за сътрудничество и консултации при разработване на политиката по заетостта, съгласно чл. 8 от Закона за насърчаване на заетостта. Нормативните документи не могат да бъдат приети от Министерския съвет, ако не са обсъдени и в НСТС. Националния съвет за насърчаване на заетостта (НСНЗ) се създава и функционира в съответствие с чл. 8 от Закона за насърчаване на заетостта. Националият съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) се създава и функционила в съотевтствие с чл. 3а до чл. 3е от Кодекса на труда.
				4.Механизми за мониторинг, оценка и преглед на активни политики на пазара на труда	**ДА**	Резултатите от проведените оценки на нетния ефект са публично достъпни на: https://lmforecast.mlsp.government.bg/Report/NetEffect	Съгласно чл. 32 от Устройствения правилник на Министерството на труда и социалната политика, дирекция „Политика на пазара на труда и трудова мобилност“ наблюдава и организира оценяването на резултатите и ефикасността на активната политика на пазара на труда. Изпълнението на политиката по заетостта се наблюдава текущо, месечно и годишно, въз основа на регистрираните статистически данни на Агенцията по заетостта за регистрираните безработни лица. Оценката на резултатите, ефективността и ефикасността на активната политика на пазара на труда се извършва по специфична методология, наречена "оценка на нетния ефект от провежданата активна политика на пазара на труда". Резултатите от мониторинга и оценката на нетния ефект от активната политика на пазара на труда се вземат предвид при

ПРОЕКТ

							подготовката на годишния Национален план за действие по заетостта.
				5.За интервенции за младежката заетост, реалистични и целенасочени пътища към младите хора, които не участват във форма на заетост, образование или обучение, включително информационни мерки, въз основа на изисквания за качество, като се вземат под внимание критериите за качествени стажове и практики, включително в контекста на прилагането на схемите за гаранция за младежта	**ДА**	Методиката на АЗ за идентифициране и активиране на млади хора, които не участват в заетост, образование или обучение е достъпна на: https://www.az.government.bg/web/files/PageFile/214/9097/aktualizirana-metodika-za-identificirane-i-aktivirane-na-neaktivni-mladeji-22-11-2018.rar	В подкрепа на младежката заетост се провеждат обучения, мерки и програми в съответствие със Закона за насърчаване на заетостта и Младежката гаранция. В Бюрата по труда се прилага Методика за идентифициране и активиране на млади хора, които не участват в заетост, образование или обучение. Методиката осигурява ранни интервенции за активиране, вкл. информиране и мотивиране за активно поведение на пазара на труда, както и мерки за подпомагане на заетостта на младите хора според техните нужди, включително обучения, стажове, чиракуване, насочване към субсидирана заетост и заетост на първичния пазар на труда. Например само през 2019г. експертите са мотивирали да се регистрират в бюрата по труда над 11 хиляди неактивни младежи. Подкрепа и съдействие за включване в обучение и/или заетост са получили новорегистраните през 2019 г. общо 34 191 младежи до 29 г. На работа на първичния пазар са устроени 33 838 младежи до 29 г., а 6 747 са устроени на работни места в различни форми за субсидирана заетост, в т.ч. за стажуване или чиракуване. Общо 18 236 младежи до 29 г. са участвали в Ателие за търсене на работа (за придобиване на личностни умения, необходими за успешна трудова реализация), което се провежда във всички ДБТ в страната, 39 953 са участвали в различни форми на професионално ориентиране, 3125 са участвали в обучения на възрастни.

ПРОЕКТ

Тематично условие: **Национална стратегическа рамка за равенството между половете**	ЕСФ +	СЦ 3 на Приоритет 1	*Частично изпълнено условие*	Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за равенство между, която съдържа: 1.Обосновано с данни откроряване на предизвикателствата по отношение на равенството между половете	**Частично изпълнен критерий**		*Очаква се към края на 2020 да е изцяло изпълнен.*
				2. Мерки за преодоляване на неравнопоставеността между половете в областта на заетостта, заплащането и пенсиите и за насърчаване на равновесието между професионалния и личния живот, включително чрез подобряване на достъпа до образование и грижи в ранна детска възраст, със съответните цели	**Частично изпълнен критерий**	zapoved-grupa-strategia.pdf	Критерият е свързан с процеса за разработване на Национална стратегия за насърчаване на равенството на жените и мъжете за периода 2021-2030 г., който започва в края на 2019 г. и **до септември 2020 г. се очаква проект на документа**. Директивата на Европейския парламент и на Съвета относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета влезе в сила на 1 август 2019 г. Периодът за транспониране е три години от датата на влизане в сила - 1 август 2022 г. *В тази връзка предстои да се изготвят анализи за съответствието на българското законодателство с изискванията на директивата, за да се подготвят законодателни изменения.*
				3. Механизми за мониторинг, оценка и преглед на стратегическата рамка на	**ДА**	ЗРЖМ и докладите по равнопоставеност на жените и	Законът за равнопоставеност на жените и мъжете (ЗРЖМ) съдържа разпоредби относно съществуващия механизъм за оценка, мониторинг и преглед на стратегическата рамка на политиката по равнопоставеност на жените и мъжете, в който

ПРОЕКТ

				политиката и методи за събиране на данни		мъжете, съгласно чл. 7, ал. 4 от ЗРЖМ, са достъпни на https://www.mlsp.government.bg/index.php?section=POLICIESI&I=409	участват Националният съвет по равнопоставеност на жените и мъжете към МС и координаторите по равнопоставеност на жените и мъжете. Съгласно чл. 5, ал.1 от Закона за равнопоставеност между жените и мъжете държавната политика по равнопоставеност на жените и мъжете се определя от Министерският съвет, който приема Национална стратегия по равнопоставеност на жените и мъжете. Стратегията е основен програмен документ, съдържащ целите за постигането на равнопоставеност на жените и мъжете във всички области; органите, отговорни за постигане на целите; приоритетните области на действие за постигане на целите; и индикаторите за изпълнението (чл.12 от ЗРЖМ). Националната стратегия се изпълнява чрез планове, които включват дейности, отговорни органи, финансови средства и индикатори за изпълнението на дейностите (чл. 13 от ЗРЖМ). Съгласно чл. 6, ал. 5 от ЗРЖМ Националният съвет по равнопоставеност на жените и мъжете към МС (НСРЖМ) участва в разработването на Националната стратегия за равнопоставеност на жените и мъжете; предлага мерки за насърчаване на политика в тази област; предоставя становища по проекти на стратегически документи и нормативни актове, свързани с равнопоставеността на жените и мъжете; и др. В изпълнение на чл. 7, ал. 4 от ЗРЖМ МТСП координира изготвянето на годишен доклад за равенството между жените и мъжете в България, който представлява преглед на стратегическата рамка на политиката. Докладът съдържа информация и данни, разделени по пол, предоставени от

ПРОЕКТ

						Информация за обществената поръчка на МТСП, вкл. договора, може да бъде намерена на http://profile.mlsp.government.bg/9244a157bdeabc43717fe67b0863b17a	институциите и организациите за прилагането на съответните мерки заложени в националните планове и постигнатите резултати. Стратегията, националните планове и докладите се приемат от Министерския съвет. МТСП също координира и изготвянето на годишен доклад на координаторите, който съдържа информация и данни, разделени по пол, предоставени от координаторите на равенството между жените и мъже на регионално ниво. Съгласно чл. 8, ал. 2, от ЗРЖМ координаторите по равнопоставеност на жените и мъжете участват в разработването и провеждането на политиката по равнопоставеност на жените и мъжете; в изготвянето, изпълнението и отчитането на Националната стратегия и плановете за нейното изпълнение; участват в изготвянето на доклади по равнопоставеност на жените и мъжете; и др. За целите на концептуалното изграждане на системата за наблюдение на равнопоставеността на жените и мъжете, МТСП обяви обществена поръчка, в резултат е сключен договор № РД04-14/18.02.2020 г., който е в процес на изпълнение.
				4. Механизми, с които се гарантира, че неговото проектиране, изпълнение, мониторинг и преглед се извършва в тясно сътрудничество с органите, работещи по въпросите на	**ДА**	Информация за Националния съвет за равнопоставеност на жените и	Механизмът функционира чрез Националния съвет за равнопоставеност на жените и мъжете към МС (чл. 6 от Закона за равнопоставеност на жените и мъжете). Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към МС се състои от представители на: министерства, държавни и изпълнителни агенции и други органи, създадени със закон;

ПРОЕКТ

				равенството, социалните партньори и съответните граждански организации		мъжете може да бъде намерена на: https://saveti.government.bg/web/cc_19/1	представителните организации на работниците и служителите на национално равнище; представителните организации на работодателите на национално равнище; Националното сдружение на общините в Република България; и юридически лица с нестопанска цел, чийто предмет на дейност е в съответствие с приоритетите на държавната политика по равнопоставеност на жените и мъжете. Националният съвет по равнопоставеност на жените и мъжете предоставя становища по проекти на стратегически документи и нормативни актове, които съдържат разпоредби, свързани с равнопоставеността на жените и мъжете, преди внасянето им в Министерския съвет; участва в разработването на Националната стратегия за равнопоставеност на жените и мъжете; предлага мерки за насърчаване на държавната политика за равнопоставеност на жените и мъжете; и др.
Тематично условие: **Национална стратегическа рамка на политиката за социално приобщаване и намаляване**	ЕСФ +	СЦ 1 на Приоритет 1	*Частично изпълнено условие*	Наличие на национална стратегическа рамка за социално приобщаване и намаляване на бедността, която съдържа: 1.Основана на фактите диагностика на бедността и социалното изключване, включително детска бедност, бездомничество, пространствена и образователната сегрегация, ограничен достъп до основни	**НЕ**		Разработена е Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване с хоризонт до 2030 г. Със заповед № РД01-201 от 20.03.2020 г. на министъра на труда и социалната политика беше създадена работна група, в която участваха всички заинтересовани страни. Срокът за изготвяне на стратегията беше 30.09.2020 г. (зададен със заповед № РД01-292 от 11.05.2020 г.) *През м. октомври 2020 г. се подготвя междуведомствена съгласуваателна процедура за приемане на националната стратегия.*

ПРОЕКТ

на бедността				услуги и инфраструктура, както и специфичните потребности на уязвимите лица			
				2.Мерки за предотвратяване и преодоляване на сегрегацията във всички области, включително чрез осигуряването на адекватно подпомагане на доходите, приобщаващи пазари на труда и достъп до качествени услуги за хората в уязвимо положение, включително мигранти	**НЕ**		*Очаква се изпълнение към края на 2020 г.* *Мерките за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване се прилагат чрез специфични секторни политики (заетост, образование, здравеопазване, доходи, жилища, икономическа политика и др.). Някои от тези мерки подлежат на законодателна регулация, а другата част са заложени в стратегически и програмни документи.* *В момента се обсъжда оптималният набор от стратегически документи и законодателни актове за осигуряване на дългосрочната стратегическа рамка в областта на намаляването на бедността и социалното включване.*
				3.Мерки за преминаването от система на институционални грижи към грижи в общността	**ДА**	Национална стратегия за дългосрочна грижа до 2034 г. е достъпна на: https://mlsp.government.bg/index.php?section=CONTENT	Налице е Национална стратегия за дългосрочна грижа до 2034 г. На законодателно равнище вече е прието, че до 1 януари 2035 г. съществуващите домове за възрастни с увреждания, включително тези с деменция, да бъдат затворени; съществуващите домове за деца трябва да бъдат затворени до 1 януари 2021 г. По отношение на съществуващите домове за възрастни хора същите трябва да бъдат реформирани до 1 януари 2025 г., за да отговарят на стандартите за качество. (Законът за социалните услуги, приет от Народното събрание на 07.03.2019 г., обн., ДВ, бр. 24 от 22.03.2019 г., в сила

ПРОЕКТ

						&I=382&lang= Законът за социални услуги може да бъде намерен на: https://mlsp.government.bg/index.php?section=CONTENT&I=226&lang=	от 01.01.2020 г. Съгласно §34, ал. 1 от Преходни и заключителни разпоредби на ЗСУ „Съществуващите до влизането в сила на закона домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домове за пълнолетни лица с деменция се закриват до 1 януари 2035 г.“Съгласно §35, ал. 3 от Преходни и заключителни разпоредби на ЗСУ „Всички домове за стари хора се реформират в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, до 1 януари 2025 г.“). ЗСУ въвежда за първи път национално планиране на социалните услуги, като разработва Национална карта на социалните услуги. По този начин държавата се ангажира да създаде цялостна мрежа от социални услуги в цялата страна в дългосрочен план. Националното планиране е особено важно, тъй като ще бъде основа за определяне на пакета от социални услуги на общинско и областно ниво, за което трябва да се осигури финансиране от държавния и бюджета на ЕС. Картата също така определя максималния брой потребители за всички социални услуги, които са изцяло или частично финансирани от държавата или бюджета на ЕС.
				4.Механизми, с които се гарантира, че неговото проектиране, изпълнение, мониторинг и преглед се извършва в тясно	**ДА**	Информация за НССВ и Постановление №112 на МС от 13.05.2009	Изпълнението на политиката за дългосрочни грижи се наблюдава от Националния съвет за социално включване, сформиран като орган към Министерския съвет за координиране и консултиране при

ПРОЕКТ

				сътрудничество със социалните партньори и съответните граждански организации.		г. за неговото създаване са достъпни на: https://saveti.government.bg/web/cc_201/1	разработването, прилагането, мониторинга и оценката на държавната политика в тази област. Същевременно е създадена междуведомствена група на високо ниво, която да ръководи процеса на деинституционализация на грижите за възрастни хора и хора с увреждания, председателствана от министъра на труда и социалната политика.

ПРОЕКТ

3. Органи, които отговарят за програмата

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква й) Член 65, член 78, РОР

Таблица 13: Органи, които отговарят за програмата			
Органи, които отговарят за програмата	**Наименование на институцията** [500]	**Име на лицето за контакт** [200]	**Електронна поща** [200]
Управляващ орган	Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти“		
Одитен орган	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“		
Орган, който получава плащания от Комисията	Дирекция „Национален фонд“, Министерството на финансите		

4. Партньорство

Позоваване: Член 17, параграф 3, буква ж)

Текстово поле [10 000]

УО на ПРЧР ще осигури прилагането на принципа на партньорство като ключов елемент на доброто управление на програмата.

В съответствие с чл. 6 от Регламент (ЕС) №……. (Регламент за общи разпоредби) ще бъде гарантирано осигуряването на партньори на национално, регионално и местно ниво, като публичните власти, социално-икономическите партньори, работодатели, неправителствени организации и организациите, насърчаващи социалното приобщаване, основните права, равенството между половете, недопускането на дискриминация и правата на хората с увреждания, съобразно техните компетенции в обхвата на програмата.

Прилагането на принципа ще осигури механизми за обмяна на опит и знания между различни заинтересовани страни, ще генерира повече възможности за бърз и гъвкав подход при решаване на проблемите, ще позволи ефективно управление на действията с участие на широк кръг заинтересовани страни и много нива на интервенции (национални, регионални и местни), като по този начин ще гарантира и висока степен на съответствие на избраните действия към реалните нужди.

ПРОЕКТ

Включването на всички заинтересовани страни, в т.ч. социално-икономическите партньори, неправителствените организации, местните и регионални власти и други, в подготовката на програмата е гарантирано от следните механизми:

• В съответствие с ПМС № 142/2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз за програмния период 2021-2027 и Решение на Министерския съвет № 196 от 11 април 2019 г., със Заповед № РД01 – 790/16.12.2019 г. на министъра на труда и социалната политика беше определен състав на тематичната работна група (ТРГ) за разработването на новата програма за развитие на човешките ресурси за програмния период 2021-2027.

В състава на работната група са включени представители на всички ведомства и организации, посочени в чл. 7 на ПМС № 142/2019 г., които участват активно в работната група по разработване на оперативната програма. Тематичната работна група провежда регулярни заседания за обсъждане и приемане на работните варианти на текста на оперативната програма, разработвани в хода на нейната подготовка. Участниците на партньорите предоставят предложения за промени и подобрения в текстовете на програмата и в оперативен порядък между заседанията, които работната група разглежда на свое следващо заседание. Тези механизми осигуряват възможности за активно участие на всички партньори в процеса по програмиране и дават възможност за принос на всеки в подготовката на отделните части на програмата и в нейната цялост.

• За подпомагане работата на ТРГ и отчитане мненията на структурите на МТСП бе сформирана вътрешноведомствена работна група (Заповед РД01-493/16.07.2019г.) с участие на дирекции в МТСП и ВРБ към МТСП, която има съществен принос за подпомагане разработването на ОПРЧР във връзка с политиките на министерството. Сформирана е и вътрешноведомствена работна група за координация на действията за изпълнение на отключващите условия (Заповед РД 01-38/18.01.2019).

• Провеждане на публични онлайн обсъждания на ПРЧР 2021 – 2027 г.

Следвайки принципа на широка представителност и партньорство, в тях се осигурява участието на представители на заинтересовани организации, партньори и институции от цялата страна. Спазвайки противоепидемичните мерки, в периода 13-15 октомври 2020 г. бяха организирани онлайн обществени обсъждания на програмата в четири сесии, съответно със социално-икономическите партньори, общински власти, неправителствени организации и бизнеса. Обсъжданията преминаха при голям интерес и участие.

• Програмата ще бъде предоставена за обществено обсъждане и коментари на портала за обществени консултации www.strategy.bg.

Изпълнението на принципа на партньорство при определянето на операциите, при мониторинга и оценката на програмата ще се осъществи като в Комитета за наблюдение на ПРЧР 2021-2027 г. бъдат включени представители на социалните партньори и НПО, регионалните и местни власти, както и други заинтересовани страни.

Организацията и изпълнението на партньорството ще бъде в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) № 240/2014 на Европейската комисия.

На политическо ниво координация в разработването на програмата се осъществява в рамките на Съвета за координация и управление на средствата от ЕС (СКУСЕС).

ПРОЕКТ

Сътрудничество с ЕК, Генерална дирекция „Заетост, равни възможности и приобщаване" се осъществява на оперативно ниво, като експертите на Министерството на труда и социалната политика информират редовно представителите на Комисията относно напредъка при подготовката на програма. Проведени са формални и неформални консултации със службите на ЕК в хода на подготовката на програмата.

5. Комуникация и прозрачност

Позоваване: Член 17, параграф 3, i), член 42, параграф 2, РОР

Текстово поле [4 500]

Добрата комуникация и видимост на подкрепата от ЕС за България са ключови за изпълнение на заложените цели, приоритети и мерки в ПРЧР. Популяризиране ролята на ЕС, ЕСФ+ и ПРЧР за повишаване качеството на пазара на труда, заетостта, развитието на човешките ресурси, социалното включване, подобряване на живота и реализацията на уязвимите и маргинализираните групи, насърчаването на равенството между половете, по-доброто съчетаване на личния и професионалния живот в България са основните цели, върху които ще се акцентира. Усилията ще са насочени към информиране на широката общественост и потенциалните бенефициенти за възможностите за подкрепа, предоставяна от ЕС и ПРЧР, повишаване информираността и компетентността на бенефициентите при изпълнение на проекти, осигуряване на публичност и прозрачност на изпълнението на политиките и мерките, заложени в ПРЧР, на проектите, резултатите от тях и добрите практики, повишаване на осведомеността за въздействието на подкрепата от ЕС за развитие на човешките ресурси и социалното включване в България. Дейностите, свързани с медиите ще са в различни формати, като например: организиране на пресконференции, публикации, интервюта, репортажи, рекламни спотове, аудио и/или видео излъчвания, подготовка на прессъобщения, семинари. Онлайн дейностите предвиждат поддържане на информационно съдържание на уебсайтове, в социални мрежи, онлайн реклама и др. Използването на разнообразни форми на реклама, също са сред основните дейности за осигуряване на публичност, като: изработване на рекламни продукти, създаване на аудио, видео, текстово промоционално съдържание, разпространение на промоционални и рекламни материали. За достигане до целевите групи на програмата също ще се извършва директна комуникация, включително и чрез консултации с широка общественост по имейл и в социалните мрежи.

Комуникационните канали, които се използвт са:

- ✓ Медии - електронни, печатни, онлайн, информационни агенции
- ✓ Уебсайтове – уебсайт на програмата, Единния информационен портал, Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България – ИСУН, Министерство на труда и социалната политика, др. подходящи сайтове
- ✓ Социалните мрежи
- ✓ Интернет
- ✓ Външна реклама

ПРОЕКТ

- ✓ Събития - информационни срещи (физически и онлайн) за потенциалните бенефициенти, обучения за бенефициенти (физически и онлайн), конференции, форуми, панаири, семинари, концерти, изложби, събития за широката общественост
- ✓ Мрежата от областни информационни центрове
- ✓ лица, които формират мнения и нагласи.

6. Използването на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Позоваване: Членове 88 и 89, РОР

Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Индикация за употреба на членове 88 и 89: *	**Приоритет №**	**Фонд**	**Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)**
Използване на възстановяване на допустимите разходи въз основа на единични разходи, еднократни суми и единни ставки, по приоритет в съответствие с член 88, РОР	Приоритет 1	ЕСФ+	СЦ 1
			СЦ 3
			СЦ 4
	Приоритет 2	ЕСФ+	СЦ 1
			СЦ 2
			СЦ 3

* Цялата информация ще бъде предоставена в съответствие с образците, приложени към РОР.

ДОПЪЛНЕНИЯ

- Възстановяване на допустимите разходи въз основа на единични разходи, еднократни суми и единни ставки (член 88, РОР)
- Използване на финансиране, което не е свързано с разходи (член 89, РОР)

ПРОЕКТ

Допълнение 1: **Възстановяване на допустими разходи от Комисията на държавите членки въз основа на единични разходи, еднократни суми и единни ставки**

Образец за представянето на данните за разглеждане на Комисията (член 88)

Дата на изпращане на предложението	
Настояща версия	

ПРОЕКТ

А. Обобщение на основните елементи,

Приоритет	Фонд	Специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Категория региони	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат опростени варианти за разходите (ОВР) в % (прогнозна оценка)	Вид операция		Наименование на съответния показател		Мерна единица на показателя	Вид на ОВР (стандартна таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки)	Съответни разходи за единица продукт, еднократни суми или единни ставки (в национална валута)
					Код	Описание	Код	Описание			
П1 и П2	***ЕСФ+***					Предоставяне на мотивационно обучение за безработни, неактивни лица и други уязвими групи на пазара на труда		Участници, включени в мотивационно обучение	Брой участници, които успешно за преминали мотивационно обучение и са получили сертификат за обучението	Стандартна таблица за единичните разходи	Мотивационното обучение е с продължителност не по-малко от 30 уч. часа – 80 лв.
П1 и П2	***ЕСФ+***					Заетост, в т.ч. и наставничество.		Участниц, включени в заетост	Участниц, които са започнали нова работа	Стандартна таблица за единичните разходи	Стандартният размер на единичния разход за лице се определя съгласно заложените работни дни за съответната

ПРОЕКТ

											година, КИД на предприятието, в който ще бъде назначено лицето, кода на длъжността, съгласно НКПД 2011, минималния осигурителен доход (МОД), минималната работна заплата (МРЗ), осигурителните вноски за сметка на работодателя за съответната година и продължителността на работното време на лицето.

ПРОЕКТ

Б.1 Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Подпомаган ли е управляващият орган от страна на външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете външното дружество: Не — Наименование на външното дружество

Видове операции:

1.1. Описание на вида на операцията	Предоставяне на мотивационно обучение за безработни, неактивни лица и други уязвими групи на пазара на труда
1.2 Приоритет/специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Приоритет 1 - Насърчаване на заетостта и развитието на умения Приоритет 2 - Социално включване и равни възможности
1.3 Наименование на показателя[43]	Участници, включени в мотивационно обучение
1.4 Мерна единица на показателя	Брой участници, които успешно за преминали мотивационно обучение и са получили сертификат за обучението
1.5 Стандартна таблица на единичните разходи, еднократни суми или единни ставки	Стандартна таблица за единица разход
1.6 Размер	Мотивационното обучение е с продължителност не по-малко от 30 уч. часа – 80 лв.
1.7 Категории обхванати единични разходи, еднократни суми или единни ставки	Разходи за мотивационно обучение
1.8 Дали тези категории разходи покриват всички допустими разходи за операцията? ДА/НЕ	Да
1.9 Метод за корекция	При промяна на нормативната уредба -НПДЗ за изпълнение на активната политика на пазара на труда за съответната година.
11.10 Проверка на постигането на мерната единица	➢ ***Какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на мерна единица***? - За доказване на проведеното обучение и верификация на декларираните разходи,

[43] Няколко допълнителни показателя (например един показател за краен продукт и един показател за резултатите) са възможни за един вид операция. В тези случаи полета 1.3—1.11 следва да се попълнят за всеки показател.

ПРОЕКТ

– какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на мерна единица? – опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението (включително на място), и от кого. – какви са механизмите за събиране и съхраняване на описаните данни/документи?	работодателят/обучителната организация следва да представи: • Профил на участниците (ЕСФ таблица микроданни участници); • Сертификати за успешно завършено обучение; ➢ ***Опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението (включително на място), и от кого*** –Проверката на място от страна на експертите на Управляващия орган се състои от: • проверка дали участникът отговаря на всички изисквания за допустимост на целевата група; УО ще извършва проверки на място, които включват: - проверка дали обучението се провежда и посещава от участниците, както е утвърдено. ➢ ***Какви са механизмите за събиране и съхраняване на описаните данни/документи?*** Данните се предоставят на Управляващия орган заедно с исканията за плащане чрез Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН 2020).
1.11 Възможни погрешни стимули или проблеми, дължащи се на този показател; как те могат да бъдат намалени и оценка на равнището на риска	Не се очаква този показател да доведе до възможни ефекти или рискове.
1.12 Обща сума (национални и европейски), която се очаква да бъде възстановена	

В: Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки (който генерира, събира и записва данните; когато се съхраняват данни; срокове; валидиране и др.):

Източник на информацията са представяните от бенефициентите отчети и проверки на място. Данните се набират чрез системата за мониторинг на П РЧР 2021-2027

2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление са подходящи за вида операция:

ПРОЕКТ

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и по-конкретно предположенията по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и да се приложат към настоящото приложение във формат, позволяващ пряката им повторна употреба от Комисията.

Изчисленията са съгласно чл. 67 (5) от Регламент 1303/2013 г. : В) в съответствие с правилата за прилагането на съответни таблици за разходите за единица продукт, еднократни суми и единни ставки, прилагани в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездни средства, финансирани изцяло от държавата-членка за подобен тип операция и бенефициер. Стандартната таблица за единица продукт е изчисленa на база, заложените стойности за обучението в НПДЗ 2015.

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.

В стойността на единица продукт – мотивационно обучение са включени всички присъщи разходи за него, както следва: разходи за оригинални учебни материали, консумативи, застраховки при обучение (ако е приложимо), издаване на документ за завършено обучение, възнаграждение на преподаватели, осигуровки, наем на материално техническа база, както и всички административни, режийни и други разходи, включително разходи за осъществяване на дейността, свързана с предоставянето на мотивационното обучение/я.

5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

Посочените опростени разходи се използват в периода 2014-2020 г. и не са оценявани или одитирани от Одитния орган на страната-членка в рамките на текущия програмен период.

Б.2 Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Подпомаган ли е управляващият орган от страна на външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете външното дружество: **Не — Наименование на външното дружество**

Видове операции:

1.1. Описание на вида на операцията	Заетост, в т.ч. и наставничество

ПРОЕКТ

1.2 Приоритет/специфична цел (заетост и растеж) или област на подпомагане (ЕФМДР)	Приоритет 1 - Насърчаване на заетостта и развитието на умения Приоритет 2 - Социално включване и равни възможности
1.3 Наименование на показателя[44]	Участници, включени в заетост
1.4 Мерна единица на показателя	Участници, които са започнали нова работа
1.5 Стандартна таблица на единичните разходи, еднократни суми или единни ставки	Стандартна таблица на единичните разходи
1.6 Размер	Стандартният размер на единичния разход за лице се определя съгласно заложените работни дни за съответната година, КИД на предприятието, в който ще бъде назначено лицето, кода на длъжността, съгласно НКПД 2011, минималния осигурителен доход (МОД), минималната работна заплата (МРЗ), осигурителните вноски за сметка на работодателя за съответната година и продължителността на работното време на лицето.
1.7 Категории обхванати единични разходи, еднократни суми или единни ставки	**Разход за брутни трудови възнаграждения и осигурителни вноски за сметка на работодателя за 1 лице за 8-часов работен ден:** a) включено в субсидирана заетост – в размер на 100% от сумата на МОД за съответната длъжност, попадаща в обхвата на единични групи професии от 2 до 9 клас по НКПД 2011, или минималната работна заплата (МРЗ), установена за съответната година, както и дължимите вноски за сметка на работодателя, съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, за съответната година и ТЗПБ в размер на 0.4%; b) включено в стажуване – в размер на 100% от сумата на МОД за съответната длъжност, попадаща в обхвата на единични групи професии от 2 до 9 клас по НКПД 2011, както и дължимите вноски за сметка на работодателя, съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, за съответната година и ТЗПБ в размер на 0.4%; c) включено в чиракуване/обучение по време на работа при Работодател – в размер на 90% от сумата на МРЗ установена за страната за съответната година, както и дължимите вноски за сметка на работодателя, съгласно

[44] Няколко допълнителни показателя (например един показател за краен продукт и един показател за резултатите) са възможни за един вид операция. В тези случаи полета 1.3—1.11 следва да се попълнят за всеки показател.

ПРОЕКТ

	ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, за съответната година и ТЗПБ в размер на 0.4%. В разходите за брутни трудови възнаграждения и осигурителни вноски за сметка на работодателя се включват възнаграждения за основен платен годишен отпуск по реда на чл. 155 или чл. 319 от КТ, обезщетение по реда на чл. 222, ал. 3 и чл. 224 от КТ и възнаграждения по реда на чл. 40, ал. 5 от КСО за първите 3 работни дни от временната неработоспособност на лицето в размер на 70% от дневното възнаграждение на лицето. **Разход за брутно трудово възнаграждение за наставник.** Разход за възнаграждение на наставници, определени от работодателя, които ще отговарят за обучението по време на работното място на обучаемите представители на целевата група по месечното възнаграждение е в размер на ½ от минималната работна заплата, установена за страната за съответната година.
1.8 Дали тези категории разходи покриват всички допустими разходи за операцията? ДА/НЕ	Да
1.9 Метод за корекция	Методът на корекция е свързан с изменения в националните разпоредби - Решение на Министерския съвет (СМР) за приемане на минималния осигурителен доход за съответната длъжност, минималната заплата, ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, Кодекс на труда, КСО.
11.10 Проверка на постигането на мерната единица – какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на мерна единица? – опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението (включително на място), и от кого. – какви са механизмите за събиране и съхраняване на описаните данни/документи?	➢ ***Какви документи ще бъдат използвани, за да се докаже постигането на мерна единица***? - За доказване на проведеното обучение и верификация на декларираните разходи, работодателят/обучителната организация следва да представи: • Профил на участниците (ЕСФ таблица микроданни участници); •Трудов договор и допълнителните споразумения към него (в случаите, в които е приложимо: • Форма за явяване/неявяване на работа; ➢ ***Опишете какво ще бъде проверявано по време на проверките на управлението (включително на място), и от кого*** –Проверката на място от страна на експертите на Управляващия орган се състои от: • проверка дали участникът работи и дали съответните документи са налични. ➢ ***Какви са механизмите за събиране и съхраняване на описаните данни/документи?*** Данните се предоставят

ПРОЕКТ

	на Управляващия орган заедно с исканията за плащане чрез Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН 2020).
1.11 Възможни погрешни стимули или проблеми, дължащи се на този показател; как те могат да бъдат намалени и оценка на равнището на риска	Не се очаква този показател да доведе до възможни ефекти или рискове.
1.12 Обща сума (национални и европейски), която се очаква да бъде възстановена	

В: Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки (който генерира, събира и записва данните; когато се съхраняват данни; срокове; валидиране и др.):

Източник на информацията са представяните от бенефициентите отчети и проверки на място. Оригиналните документи се съхраняват при Бенефициента, съгласно изискванията на приложимото законодателство.

Данните се набират чрез системата за мониторинг на ИСУН 2020.

2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление са подходящи за вида операция:

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и по-конкретно предположенията по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и да се приложат към настоящото приложение във формат, позволяващ пряката им повторна употреба от Комисията.

Изчисленията на извършени на основание чл. 67 (5) от Регламент 1303/2013 г.:
(a) Коректен, справедлив и проверим метод на изчисление, основаващ се на:
(i) статистически данни, друга обективна информация или експертна оценка - (в настоящия случай нормативно определени ставки съгласно Решение на МС (РМС) за приемане на Минимален осигурителен доход за съответната длъжност, Минимална работна заплата, ЗБДОО и ЗБ на НЗОК, Кодекс на труда, КСО).2013.

Стандартният размер на единичния разход за лице се определя съгласно заложените работни дни за съответната година, КИД на предприятието, в който ще бъде назначено лицето, кода на длъжността, съгласно НКПД 2011, минималния осигурителен доход (МОД), минималната работна заплата (МРЗ), осигурителните вноски за сметка на работодателя за съответната година и продължителността на работното време на лицето.

ПРОЕКТ

В стойността на единица продукт „брутно трудово възнаграждение и осигурителни вноски за сметка на работодател“ са включени: брутни възнаграждения (разходи за нетно възнаграждение, лични осигурителни вноски и данък на физическо лице) и осигурителни вноски за сметка на работодателя за работен ден в т.ч. и разходите за платен годишен отпуск, обезщетение съгласно чл. 222, ал. 3 и чл. 224 от КТ. Възнагражденията по смисъла на чл. 40, ал. 5 от КСО (дни във временна нетрудоспособност) за първите 3 дни, които са за сметка на работодателя са в размер на 70 % от дневното брутно възнаграждение (без осигурителни вноски за сметка на работодател).

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.

Работодателите по операцията ще получат стойността на посочената по-горе стандартна таблица за единица продукт, само за реално отработените дни/часове, вкл. и дните, в които лицето е ползвало платен годишен отпуск или отпуск по болест.
За доказване на заетостта, бенефициентът следва да представи:
- Трудов договор;
- Допълнително споразумение към трудов договор (в случаите, в които е приложимо)
- Форма за явяване/неявяване на работа;
- Заповед за прекратяване на трудов договор, от която да са видни броя на дните на неизползвания платен годишен отпуск;

Карта за участие и таблица микроданни участници.

5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

Посочените опростени разходи се използват в периода 2014-2020 г. и не са оценявани или одитирани от Одитния орган на страната-членка в рамките на текущия програмен период.

ПРОЕКТ